

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ



POSJET PREDSTAVNIKA HMI

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
567

Subotica, 14. veljače 2014. Cijena 50 dinara



ULOGA HRVATA U
ELIBERTACIJI SOMBORA

MARINDAN U LJUBI

DAN ŠKOLE U TAVANKUTU:
U ZNAKU SURADNJE

INTERVJU
MAŠA VUKANOVIĆ



IZBORI 2014.
U kom smjeru
od proljeća?



VOJVODANSKA Svaštara

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

**Želite brži Internet? Povoljne cijene?
Stabilnu konekciju?**

Tražite pouzdanog Internet provajdera?

**Mnogo je razloga
da izaberete
pravog provajdera!**

**Paketi već od
nevjerojatnih
999 dinara!**

5G INTERNET

Bežični pristup Internetu, koji omogućava daleko bržu i stabilniju vezu.
Uživajte u većim brzinama, raznovrsnim paketima.

ADSL INTERNET

Brz, stabilan i komforan način pristupa Internetu putem telefonske linije.
U zavisnosti od Vaših potreba, odaberite neku od ponuđenih brzina.

**AKCIJA:
dupla brzina,
nepromijenjena cijena**



www.tippnet.rs

Tel. 024/555-765

Karađorđev put 2, Subotica

Јавно комунално предузеће „Суботицагаз“ • Суботица
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat • Szabadka
Јавно комунално подuzeće „Suboticaplin“ • Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba : 024/641-211



TURIZAM

Dobrodošli u ZAGORJE

Svi znademo onu pjesmu »Lepe ti je, lepe ti je Zagorje zelene...«, i doista jeste tako... Svi se sjećamo Matije Gupca u bravuroznoj interpretaciji Fabijana Šovagovića u divnom tv-serijalu »Seljačka buna«... A tko nije čuo za Kumrovec? Sela i dvorci Hrvatske Zagore i agroturizam je nešto što zavrijeđuje svu našu turističku pažnju. Ovdje ima toliko toga za reći da je jedna stranica premalo...



Piše: Marjan Antić
urednik web-sajta

Zagorje je dobilo svoje ime jer se nalazi »za gorom« Medvednicom koja dijeli Zagreb od ovog bajkovitog brežuljkastog područja oivičenog rijekama Sutlom, Dravom i Kalnikom. Pripada središnjoj Hrvatskoj, bogato je stoljetnim gorama, vinogorjima, termalnim izvorima i stazama hodočašća. Ovdje također možemo pronaći neke od najljepših dvoraca u lijepoj našoj, idući tako sjeverno sve do Trakošćana pod Varaždinom. No, krenimo redom, od glasovitog »Krapinskog pračovjeka«, otkrivenog davne 1899. godine. U znanosti poznat kao Homo sapiens neanderthalensis, ovo je otkriće svakako postalo savršena turistička atrakcija, a ovdašnji muzej predstavlja jedan od najmodernijih u Hrvatskoj. Zatim, dvorci bogate vlastele i kolibe siromašnih kmetova učinili su ovaj kraj veoma inspirativnim za događaje koji su ostavili traga u prebogatoj povijesti. Tko voli obilaziti građevine iz baroknog perioda, začinjene raskošnom gastronomskom ponudom i plemenitim kapljicama vrhunskih vina ovdje je uvijek dobro došao. Trakošćan, dvorac Mihaljević, i još mnogo drugih, čine najveću koncentraciju srednjovjekovnih građevina odmah nakon doline rijeke Loire u Francuskoj. Poklonici vjerskog turizma pronaći će utočište u Mariji Bistrici, već više od 300 godina najvećem marijanskom svetištu u našim krajevima. Toplice, vječiti izvori mladosti i zdravlja, ovdje su također zgusnute u zeleni krajolik brežuljaka Tuhelja, Krapine, Varaždina. Turističko selo »Vuglec breg« bogato je tradicijom obiteljskog naslijeđa, i omogućava onaj magični spoj sa prirodom i prošlošću, ono što je svima nama prijeko potrebno da povratimo unutarnju energiju iz iskona. Tu je i najpoznatije selo na svijetu – Kumrovec. Mjesto koje po predanju određuje rođenje Josipa Broza, danas je to jedna od značajnih turističkih točaka na zagorskoj mapi obilazaka, koje svakako ne treba zaobići.

Na kraju, datum izlaska ovog broja jeste praznik Sv. Valentin, proslava ljubavi među ljudima, zato najtoplije preporučam da obidete Terme Tuhelj, pronađete svoj mir u ugodajima vrelih sauna i blagotvornih termalnih voda, jer je to idealni odmor za tijelo i dušu, i najbolji poklon vašoj ljubavi.



Zato znajte da ste uvijek **dobrodošli u Zagorje**, kao i na naš web-sajt sa istim imenom: **www.dobrodosl.net**



Zagorje



Vuglec breg



Trakošćan



Terme Tuhelj

Male igre malih kolona

Po svemu sudeći postojeće dvije hrvatske stranke i jedna lista će ići u tri koalicije. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini u koaliciji okupljenoj oko Demokratske stranke Dragana Đilasa, Demokratska zajednica Hrvata u koaliciji manjinskih stranaka, a udruga Hrvatska nezavisna lista je u pregovorima s Novom demokratskom strankom Borisa Tadića oko davanja potpore za istu.

Pri tome, prvi kandidat DSHV-a je dobio 25. mjesto na izbornoj listi i prema sadašnjim procjenama ima šanse osvojiti zastupničko mjesto u parlamentu.

Demokratska zajednica Hrvata Đorđa Čovića ušla je u koaliciju pet manjinskih stranaka »Lista nacionalnih zajednica«, koju predvodi Emir Elfić. Cilj ove koalicije, koja je u prošlom sazivu uspjela osvojiti 1 mandat (oko 25.000 glasova) je, kako navode, osvajanje tri mandata, a kandidat DZH se nalazi na četvrtom mjestu na izbornoj listi. Čini se – nema puno šansi za ulazak u parlament.

I na koncu, treći akter hrvatske priče na izborima je udruga koja se zove Hrvatska nezavisna lista, koja je ušla u pregovore oko davanja potpore (što znači da bi imala i kandidata) na listi koalicije koja okuplja Novu demokratsku stranku Borisa Tadića, Ligu socijaldemokrata Vojvodine Nenada Čanka i Zajedno za Srbiju Dušana Petrovića. O izgledima kandidata ove liste teško je govoriti, jer se u vrijeme zatvaranja našeg lista još nije znalo na kojem bi mjestu taj kandidat bio, a niti sporazum nije bio potpisan.

Sve u svemu, potencijalno tri hrvatska kandidata (za sada) na tri liste u tri koalicije.

I druge nacionalno-manjinske zajednice u Srbiji, premda je u nekim i bilo pokušaja zajedničkog izlaska na izbore, izlaze na izbore u više »kolona« – neke samostalno, poput Saveza vojvođanskih Mađara, Partije za demokratsko djelovanje Rize Halimija, Stranke demokratske akcije Sandžak, a druge u raznim koalicijama. Naravno, time smanjuju šanse za osvajanje većeg broja mandata za svoju nacionalnu zajednicu, pa tako na primjer SVM ima za cilj osvojiti pet zastupničkih mandata, a prema portalu »Vojvodina danas« – da su sve mađarske stranke nastupile zajedno, mogle bi osvojiti i do devet mandata.

Kao što je poznato, za manjinske stranke i koalicije na izborima ne važi census, već prirodni prag koji se izračunava tako što se ukupan broj važećih glasova na izborima podijeli s 250, koliko ima zastupnika u Skupštini Srbije. U prošlom izbornom ciklusu to je bilo 13.000 glasova. Nesumnjivo, racionalno bi bilo da se sve snage jedne nacionalne manjine udruže i jedinstveno nastupaju u predizbornim radnjama (kao što je prikupljanje 10.000 potpisa na primjer), pa zatim i na izborima.

Zašto stranke manjina ne nalaze zajednički jezik kompleksno je pitanje u svakom slučaju. Stranke koje procjenjuju da mogu same izlaziti na izbore to i čine, ali je sigurno dio odgovora i u izbornom sustavu Srbije, koji osim prirodnog praga ne nudi nikakve druge olakšice za manjine, kao što je to na primjer u Hrvatskoj, ili od ove godine i u Mađarskoj.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Darko Sarić Lukendić, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a

DVOJBE OKO ZAKONA..... 7

TEMA

Eurointegracije u sjeni politike

NOVA PRAVILA POLAKO STUPAJU NA SNAGU 8-9

INTERVJU

Maša Vukanović, viša stručna suradnica ZAPROKUL-a

STANJE I POTENCIJALI KULTURNO-UMJETNIČKOG AMATERIZMA...14-16

SUBOTICA

Subotica pogodno tlo za gospodarski razvoj

NEISKORIŠTENE ŠANSE.....19

DOPISNICI

Prije 265 godina Sombor je dobio status slobodnog kraljevskog grada

POVIJESNA PREKRETNICA.. 26-27

KULTURA

Zagrebački HNK ponovno gostovao u Novom Sadu

VELIKI INTERES I SNAŽAN PLJE-SAK ZA »VIŠNJIK«.....35

SPORT

Marin Čilić, tenisač

ČETVRTI NASLOV NA ZAGREB INDOORSU49

SLAVEN BAČIĆ REAGIRAO NA INTERVJU ALEKSANDRA VUČIĆA U ZAGREBAČKOM »GLOBUSU«

Netočne i nepotpune tvrdnje o manjinskim pravima Hrvata u Srbiji

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. sc. *Slaven Bačić* reagirao je na tekst intervjuja s prvim potpredsjednikom srbijanske Vlade *Aleksandrom Vučićem*, koji je objavljen u zagrebačkom »Globusu« (30. siječnja 2014.), a kasnije prenesen i u beogradskom dnevnom listu »Danas« (5. veljače 2014.), te na internetskom portalu B92. Kako navodi Bačić, u intervjuu je izrečeno nekoliko netočnih i nepotpunih informacija koje se odnose na manjinska prava Hrvata u Republici Srbiji: »Obrazovanje na hrvatskom u Srbiji ne odvija se u 'tri hrvatske škole, dvije osnovne i jednoj srednjoj', kako je izjavio Aleksandar Vučić, već je stanje posve drukčije: ne postoje hrvatske škole, nego su to zajedničke škole u kojima djeca u posebnim razredima pohađaju nastavu na svojim materinjim jezicima (srpski, hrvatski, mađarski), pri čemu se ona odvija u tri osnovne škole u Subotici i još tri u okolici Subotice (Tavankut, Mala Bosna, Đurđin), te dvije srednje škole u Subotici, dok u još 13 OŠ djeca pohađaju izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture (S. Mitrovica, Bački Breg, Bezdan, Bački Monoštor, Plavna, Vajska, Sonta, Sot, Stari Žednik). Unatoč tvrdnji Vučića da su problemi s udžbenicima za ovu djecu riješeni, oni to nisu ni ove, dvanaeste školske godine kako je ova nastava počela, a netočno je

i da je to problem na nižim razinama, jer je usprkos više sastanaka s ministrima prosvjete zadnjih godina, ovo pitanje i dalje neriješeno. Republika Srbija dopušta uvoz tek simboličnoga broja udžbenika iz Republike Hrvatske. Tek prošle školske

jevod i tiskanje dogovoreni su na sastanku predstojnice Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske s ministrom prosvjete u veljači (februaru) i sastanku predstavnika HNV-a s ministrom prosvjete i suradnicima u ožujku (martu) 2013. godine,

Financiranje tiskanja prevedenih udžbenika za niže razrede osnovnih škola (osim hrvatskog jezika); Nije tiskan nijedan udžbenik za više razrede osnovnih škola, osim hrvatskoga jezika; Nije tiskan nijedan udžbenik za srednje škole; Nije tiskan nijedan

GLOBUS XXI. Hrvati u Srbiji

MANJINSKI HRVATI VUČIĆU:

"U Srbiji ne postoje hrvatske škole"

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji u povodu intervjuja s prvim potpredsjednikom Vlade Srbije objavljenog u 2201. broju Globusa

Kako je u našem listu u broju 2201 od 31. 1. 2014. u intervjuu s Aleksandrom Vučićem "Moja Srbija" na str. 24 objavljena nekoliko netočnih i nepotpunih informacija koje se odnose na manjinska prava Hrvata u Republici Srbiji, u ime Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji molim Vas da objavite sljedeće ispravke i dopune:

Obrazovanje na hrvatskom u Republici Srbiji ne odvija se u "tri hrvatske škole, dvije osnovne i jednoj srednjoj", kako je izjavio Aleksandar Vučić, već je stanje posve drukčije: ne postoje hrvatske škole, nego su to zajedničke škole u kojima djeca u posebnim razredima pohađaju nastavu na svojim materinjim jezicima (srpski, hrvatski, mađarski), pri čemu se ona odvija u 3 osnovne škole u Subotici i još 3 u okolici Subotice (Tavankut, Mala Bosna, Đurđin); te 2 srednje škole u Subotici, dok u još 13 osnovnih škola djeca pohađaju izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture (S. Mitrovica, Bački Breg, Bezdan, Bački Monoštor, Plavna, Vajska, Sonta, Sot, Stari Žednik).

Unatoč tvrdnji Aleksandra Vučića da su problemi s udžbenicima za ovu djecu riješeni, oni to nisu ni ove, dvanaeste školske godine kako je ova nastava počela, a netočno je i da je to problem na nižim razinama, jer je usprkos više sastanaka s ministrima

prosvjete zadnjih godina ovo pitanje i dalje neriješeno. Naime:

Republika Srbija dopušta uvoz tek simboličnoga broja udžbenika iz Republike Hrvatske;

Tek prošle školske 2012./13. godine tiskane su čitanka i radna bilježnica iz predmeta Hrvatski jezik (kao maternji jezik) od 1. do 8. razreda osnovne škole, pri čemu oni tada nisu ušli u program besplatnih udžbenika za niže razrede osnovne škole (dakle, roditelji su ih morali kupiti), za razliku od roditelja djece nižih razreda u nastavi na srpskom ili drugom jeziku;

Udžbenici za ostale predmete od 1. do 4. razreda osnovne škole tiskani su pred susret predsjednika Srbije i Hrvatske u Tavankutu 17. 10. 2013. godine. Njihov prijevod i tiskanje dogovoreni su na sastanku predstojnice Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske s Ministrom prosvjete u veljači i sastanku predstavnika HNV-a s Ministrom prosvjete i suradnicima u ožujku 2013., nakon čega je HNV krenuo u realizaciju dogovorenog. Međutim, Ministarstvo je odbijalo svaku daljnju komunikaciju i praktički opstrujao cijeli proces. Isključivo zahvaljujući upornošću HNV-a, koji je u daljnjem tijeku osigurao prijevod na srpskom, lekturu i korekturu teksta, udžbenici su tiskani. Međutim, Ministarstvo odbija platiti bilo kakve troškove, koji iznose oko 15.000 eura.

Dakle, nije riješeno:

• financiranje tiskanja prevedenih udžbenika za niže razrede osnovnih škola (osim hrvatskog



jezika);

• nije tiskan nijedan udžbenik za više razrede osnovnih škola, osim hrvatskoga jezika;

• nije tiskan nijedan udžbenik za srednje škole;

• nije tiskan nijedan udžbenik za predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture;

• nisu tiskani dodaci od 20% nacionalnih sadržaja iz povijesti, geografije, te glazbene i likovne kulture.

I tako u XXI. stoljeću, djeca koja na hrvatskom jeziku pohađaju nastavu u Republici Srbiji, umjesto iz udžbenika na materinjem jeziku, i dalje uglavnom uče iz bilješki ili iz udžbenika na srpskom jeziku ćirilica pisma!

Gledajući sveukupno stanje vijećničkih pitanja, podičem da je hrvatski službeni jezik osim na terenu AP Vojvodine i na području grada Subotice, još u potpunosti u Bačkoj (Bački Breg, Bački Monoštor, Sonta) i Srbima (Sonta, Vajska, Sot, Stari Žednik, Sot), pri čemu u 3 srbijanska sela govore mlakovački prakič-

nih posljedica službene upotrebe hrvatskog jezika nema, po se, dakle, nema što ni osigurati niti.

Slaven Bačić, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća, Subotica

2012./13. godine tiskane su čitanka i radna bilježnica iz predmeta hrvatski jezik (kao maternji jezik) od 1. do 8. razreda osnovne škole, pri čemu oni tada nisu ušli u program besplatnih udžbenika za niže razrede osnovne škole (dakle, roditelji su ih morali kupiti). Udžbenici za ostale predmete od 1. do 4. razreda osnovne škole tiskani su pred susret predsjednika Srbije i Hrvatske u Tavankutu 17. 10. 2013. Njihov pri-

jevod i tiskanje dogovoreni su na sastanku predstojnice Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske s ministrom prosvjete u veljači (februaru) i sastanku predstavnika HNV-a s ministrom prosvjete i suradnicima u ožujku (martu) 2013. godine, nakon čega je HNV krenuo u realizaciju dogovorenog. Međutim, Ministarstvo je odbijalo svaku daljnju komunikaciju i praktički opstrujalo cijeli proces. Isključivo zahvaljujući upornošću HNV-a, koji je u daljnjem tijeku osigurao prijevod sa srpskog, lekturu i korekturu teksta, udžbenici su tiskani. Međutim, Ministarstvo odbija platiti bilo kakve troškove, koji iznose oko 1,6 milijuna dinara. Dakle, nije riješeno:

udžbenik za predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture; Nisu tiskani ni dodaci od 20 posto nacionalnih sadržaja iz povijesti, geografije, te glazbene i likovne kulture. I tako u XXI. stoljeću, djeca koja na hrvatskom jeziku pohađaju nastavu u Republici Srbiji, umjesto iz udžbenika na materinjem jeziku, i dalje uglavnom uče iz bilješki ili iz udžbenika na srpskom jeziku ćirilica pisma!«

DARKO SARIĆ LUKENDIĆ, PREDSEDNIK IZVRŠNOG ODBORA HNV-A

Dvojbe oko zakona

Ostala je dvojba hoće li se manjinska problematika rješavati objedinjeno jednim zakonom ili će se ta pitanja rješavati unutar resornih zakona, kada postaje upitno čemu služi Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina



Na sastanku koji je prošlog tjedna održan u Ministarstvu za upravu i lokalnu samoupravu ponovno je bilo riječi o odredbama postojećeg Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina koje je osporio Ustavni sud, ali i o budućem zakonskom reguliranju oblasti manjinskih prava i manjinske kulturne autonomije. Sastanak je sazvan na inicijativu koordinacije nacionalno-manjinskih vijeća u vrlo kratkom roku, a predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalno vijeća *Darko Sarić Lukendić* ocjenjuje da bi za nacionalne manjine svakako bilo bolje da se njihova pitanja uređuju jednim zakonom, kako ne bi dolazilo do blokade ostvarivanja manjinskih prava zbog neusklađenosti zakona.

ČUDNA SITUACIJA

»Imamo dosta čudnu situaciju da u skupštinskoj proceduri imamo jedan prijedlog

zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, a s druge strane su se dogodile odluke Ustavnog suda. U tom smislu se pojavila dilema što činiti, jer su se pojavila neka praktična otvorena pitanja. U tom pogledu smo dobili tumačenje prema kojem se, budući da odluke Ustavnog suda još formalno nisu stupile na snagu jer nisu objavljene, postojeći zakon primjenjuje u cijelosti. Vrlo je značajna ova informacija zbog rada HNV-a koji se, dakle, odvija po postojećem zakonu i sve njegove odredbe su i dalje na snazi. »Drugo pitanje koje se pojavilo i oko kojeg smo bili svi skupa zabrinuti jest pitanje – što će sada biti s prijedlogom zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina koji je u skupštinskoj proceduri? Naime, bilo bi jako loše da se odluke Ustavnog suda izravno inkorporiraju u neki novi prijedlog zakona, a da se prethodna javna rasprava i suglasnost koje su listom dali predstavnici nacionalnih vijeća iskoristi kao pokriće za te nove izmjene. To ne bi bilo niti lijepo, niti pristojno, i svakako ne bi doprinijelo osjećaju sigurnosti nacionalnih manjina«, ocjenjuje Sarić Lukendić te dodaje, kako su dobili uvjerenje da će ovaj postojeći prijedlog nastaviti svoj put u skupštinskoj proceduri, da će biti vjerovatno i usvojen, a da će se,

kada izmjene budu stupile na snagu, formirati nova komisija koja će biti zadužena da sukladno tim odlukama izradi bilo nacrt izmjena i dopuna, bilo neki sasvim novi tekst zakona. »U danim uvjetima ovo je najmanje loše rješenje i u tom smislu smo ga i mi podržali, a činilo se da je uposlenicima Ministarstva za upravu i lokalnu samoupravu te direktorici Kancelarije za ljudska i manjinska prava *Suzani Paunović* bilo značajno da i mi iz nacionalnih vijeća budemo suglasni«, kaže Sarić Lukendić.

FORMALNO POKRIĆE ZA BLOKADU MANJINSKIH PRAVA

Međutim, po mišljenju Sarića Lukendića, suštinski problem koji je otvoren donošenjem Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina jest u tome da s njime nisu bili usklađeni i svi resorni zakoni koji se dotiču manjinske problematike, počevši od zakona o obrazovanju, kulturi, informiranju, pa do službene uporabe jezika. »Paralelno su postojali i jedni i drugi zakoni nekoliko godina unatrag, što je onda bilo formalno pokriće za blokadu pojedinih manjinskih prava. Na to sam ukazao i rekao sam da sada imamo situaciju da su već neki resorni zakoni ponovno došli u proceduru za izmje-

ne da se njima, primjerice Zakonom o javnom informiranju, stavljaju izvan snage neke odredbe postojećeg Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i da je sada ostalo upitno hoće li se manjinska problematika rješavati objedinjeno jednim zakonom ili će se ta pitanja rješavati unutar resornih zakona, kada postaje upitno čemu služi Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina.«

Prema Sariću Lukendiću prije nego se otpočne s izradom nekog novog nacrta zakona potrebno je da postoji nekakva opća suglasnost u pogledu toga na koji način se ta materija regulira. Mišljenja profesionalaca iz Kancelarije za ljudska i manjinska prava i Ministarstva su da je bolje da se manjinska problematika rješava jednim zakonom, a da se resorni zakoni u tom smislu imaju podrediti u tim dijelovima koji se tiču manjinske problematike ovom zakonu. »Hoće li to biti ili neće, ostaje da vidimo, i može biti da je ova vrsta dvojbe jedan od razloga zašto se ne prave navrat-nanos neke nove izmjene u postojećem nacrtu prijedloga, nego se želi ovo temeljno uraditi, kako ne bismo svakih par godina ovu materiju regulirali i doradivali iznova«, zaključuje Sarić Lukendić.

J.D.

EUROINTEGRACIJE U SJENI POLITIKE

Nova pravila polako stupaju na snagu

Do domaćeg javnog mnijenja još nije stigla vijest, niti je ono svjesno toga da se zakonodavstvo Srbije brzo mijenja i usklađuje s europskim. Do sada nezamislive stvari postaju realnost

Kao što se i moglo očekivati, republički izvanredni izbori potisnuli su eurointegracije u drugi plan. Međutim, ako stvari pogledamo jasnije, mogli bismo zaključiti kako smo eurointegracije i do sada gledali na krivi način. Dok se javnost bavila Briselskim sporazumom, rekonstrukcijom Vlade, prethodnim izborima i sastavljanjem Vlade premijera *Ivice Dačića*, zapravo je teklo vrijeme za usklađivanje Srbije s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Izvjешće o tome je nedavno u Novom Sadu predstavio Informacijski centar Europske unije, s jasnim pitanjem: koje su koristi za građane Srbije?

Vladimir Medović, docent FIMEK-a i član Tima Europa, mreže nacionalnih neovisnih eksperata specijaliziranih za teme u vezi s Europskom unijom, potrudio se zorno predstaviti različite aspekte ovog kompleksnog pitanja. Profesor Medović je prvo ukazao kako je za javnost prošlo neopaženo da je jesenas stupio na snagu Sporazum o stabilnosti i pridruživanju Srbije Europskoj uniji, koji predviđa prava koja se neposredno odnose na građane, da već dobivamo dio prava koja baštine građani EU!

»To nije samo paradno, već postoje mehanizmi za zaštitu osobnih imovinskih prava«, istaknuo je Medović. On je govorio o liberalizaciji kretanja usluga fizičkih i gospodarsvenih osoba, ulozi suda

u Luxembourg, zabrani diskriminacije, vlasništvu nad zemljom...

DRŽAVNA POMOĆ

Što se tiče utjecaja na javna poduzeća, nebitno jesu li lokalna, regionalna ili državna, trogodišnji rok za njihovo usklađivanje je počeo 1. veljače 2010., dakle istekao je. Osnovna svrha je kako osigurati poslovanje u općim



Zoran Radoman

uvjetima konkurencije, te bez državne pomoći. Nema više lakog davanja bespovratnih dotacija, kaže Medović.

S time se slaže i pokrajinski tajnik za financije *Zoran Radoman*, koji spremno pojašnjava čitateljima Hrvatske riječi:

»Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Europske unije i njenih država članica s jedne strane i Republike Srbije s druge strane potpisan je 29. travnja 2008. godine u Luxemburgu, a stupio je na snagu 1. rujna 2013. godine. Prema članku 72. Sporazuma Srbija je u obvezi od dana potpisivanja

otpočeti usklađivanje svog zakonodavstva s pravom Europske unije, kao i osigurati da važeće i buduće zakonodavstvo bude pravilno primijenjeno i provedeno. U cilju provođenja Sporazuma doneseno je nekoliko bitnih zakona, među kojima se po značaju između ostalih ističe i Zakon o kontroli državne pomoći, koji je stupio na snagu 22. srpnja 2009. godine, a počeo se primjenjivati od 1. siječnja 2010. godine. U zakonu je dana definicija davatelja državne pomoći, a to su Republika Srbija, Autonomna Pokrajina Vojvodina i jedinice lokalne samouprave – putem nadležnih tijela, te svaka pravna osoba koja upravlja i raspolaže javnim sredstvima i dodjeljuje državnu pomoć u bilo kom obliku.«

Znači li to da država više neće moći izdvajati sredstva za javna poduzeća, kao niti pokrajina za pokrajinska, pa čak ni lokalne saouprave za javna poduzeća kojima su osnivači? Radoman dodaje:

»Prema zakonu, prethodnu odnosno naknadnu kontrolu državne pomoći provodi povjerenstvo koje odlučuje o dozvoljenosti prijavljene, odnosno dodijeljene državne pomoći. Prethodna kontrola otpočinje obvezom davatelja državne pomoći da prije dodjeljivanja korisniku, pomoć prijavi povjerenstvu. Upravo prijavljivanjem povjerenstvu postiže se da i davatelj, ali i korisnik državne pomoći

budu sigurni da je ta državna pomoć dodijeljena u skladu sa zakonom. Daljnju odgovornost u korištenju državne pomoći snosi isključivo korisnik državne pomoći, a koji može doći u situaciju i vraćati državnu pomoć i to sa zateznom zakonskom kamatom. Zakon predviđa da je čak iako potencijalni davatelj državne pomoći nije siguran odnosi li se namjeravana dodjela na državnu pomoć ili ne, potrebno podnijeti prijavu na propisan način i pričekati odgovarajuće rješenje. Ukoliko se prijava ne odnosi na državnu pomoć, povjerenstvo to potvrđuje svojim rješenjem, a podnositelj prijave je siguran da je 'čist' pred zakonom, odnosno da namjeravana dodjela nema karakter državne pomoći. U skladu s navedenim, pokrajinski proračunski korisnici prilikom dostavljanja akta u proceduru donošenja, a koji ima elemente državne pomoći, u obavezi su prethodno izvršiti prijavu državne pomoći nadležnom povjerenstvu, te dodjelu sredstava vršiti nakon dobivenog rješenja ovog povjerenstva i o tome obavijestiti primatelja«, pojašnjava pokrajinski tajnik AP Vojvodine zadužen za financije.

Ova je tema jako osjetljiva, jer se postavlja pitanje na koji će način javna poduzeća biti efikasna ako ih uvijek štitimo od konkurencije i ako su ona mjesto za zbrinjavanje stranačkih poslušnika.

S druge strane, niti privatizacija javnih resursa nije riješena.

ZAŠTITA POTROŠAČA

Još jedno važno pitanje zacijelo je i pitanje zaštite prava građana. Što se tiče prava na žalbu građana domaćim tijelima, još nema dodatnih pravnih mehanizama, kaže profesor Medović i dodaje kako je Srbija preuzela obvezu u roku od 6 godina osigurati djelotvornu zaštitu potrošača, a taj rok je počeo teći 01. rujna 2013.

»Ako Srbija bude kasnila s punom primjenom SSP-a to će se odraziti na brzinu euro-integracija, koje ovise o punoj primjeni SSP-a. To je test, ako ne budemo mogli svladati ovaj komplicirani mehanizam, pretpostavka je da nećemo moći ni druge EU mehanizme«, dodaje Medović.



Neven Mimica

Pitanje o odnosu početka formalnih europskih integracija i stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju na sferu potrošačke politike za građane Srbije postavili smo i europskom komesaru za zdravlje i zaštitu potrošača mr. sc. *Nevenu Mimici*, koji ekskluzivno za Hrvatsku riječ odgovara:

»Iz vlastitog iskustva mogu posvjedočiti kako otvaranje pristupnih pregovora s EU

značajno utječe ne samo na potrošače, nego i na sve građane i zemlju u cjelini. Pristupni pregovori određuju sadržaj i cilj političkih i gospodarskih reformi i šalju signal međunarodnoj zajednici o smjeru u kojem država želi ići. U Srbiji su neke od tih reformi već započele i vjerujem da će otvaranje pristupnih pregovora utjecati na njihovo ubrzavanje.

To će značajno utjecati i na potrošače s obzirom da reforma pravnog sustava dovodi do jačanja pravne sigurnosti, te boljeg upravljanja javnom upravom u rješavanju pritužbi građana. Početak pristupnih pregovora ima i svoj gospodarski učinak, jer dodatna ulaganja i povećanje konkurencije na tržištu pomaže potrošačima dajući im mogućnost većeg izbora proizvoda i usluga

po povoljnijim cijenama.

Za izravni utjecaj pristupnih pregovora u smislu izmjene nacionalnih propisa Srbije i njihova usklađivanja s EU standardima trebat će proteći određeno vrijeme. Međutim, danom ulaska u EU nacionalno zakonodavstvo u području politike zaštite potrošača mora biti usklađeno s EU zakonodavstvom i moraju biti uspostavljena tijela i instrumenti za njegovu učinkovitu provedbu. To je ključno, jer ukoliko se bilo koje pravo ne može ostvariti ili provesti, onda se s pravom može reći da ono niti ne postoji«, pojašnjava Mimica, jedini hrvatski član Europske komisije.

KONAČNICA

No, promjene zapravo idu u dva smjera, Srbija se otva-

ra prema EU, a i EU prema Srbiji. Vladimir Medović istaknuo je i kako se građanima Srbije, čak i ako nemaju neko dvojno državljanstvo s nekom članicom EU, zbog stupanja na snagu SSP otvara mogućnost rada u EU u području samozapošljavanja, dakle preseljenja i pružanja raznih usluga!

S druge strane, europske tvrtke i organizacije više neće morati otvarati zasebne urede, registrirati se u Srbiji, već će samo unutarnjim aktom moći otvarati podružnice u Srbiji.

Možda je to način na koji je nedavno otvoren ured kontroverzne mađarske desničarske stranke "Jobbik" u Subotici. Kako je krenulo, pravila se mijenjaju i čeka nas prilagođavanje na mnogo načina u godinama koje dolaze.

Nikola Perušić

Hrvati u Mađarskoj biraju svog zastupnika u parlamentu

Za nacionalne zajednice u Mađarskoj 2014. godina bit će vrlo zahtjevna, pa tako i za Hrvate, navodi se u pozivu Hrvatske državne samouprave u ovoj zemlji u povodu predstojećih izbora na kojima će po prvi puta imati mogućnost da izaberu svog zastupnika u mađarskom parlamentu.

»Treat ćemo zajedno razmišljati i djelovati, jer o našim odlukama će ovisiti budućnost Hrvata, a pogotovo naših mladih«, navodi se u pozivu.

Naime, Izborni zakon Hrvatskoj državnoj samoupravi daje mogućnost da postavi izbornu listu, a članovi hrvatske zajednice u Mađarskoj da izaberu svog zastupnika.

Na parlamentarne izbore može izaći mađarski građanin koji do 21. ožujka preda molbu da se registrira na izbornu listu i osim osobnih podataka stavi oznaku X za Hrvate, odnosno na točku B, što znači da i na parlamentarnim izborima želi glasovati na Hrvate.

Osim hrvatske liste može se glasovati za pojedinačne kandidate u izbornom okrugu, ali nema mogućnosti biranja stranačke liste. Ona osoba koja se već registrirala na lokalnim izborima u jesen, ne treba to učiniti ponovno, jer ima mogućnost glasovati za mjesnu, županijsku i državnu hrvatsku listu.

Od 1. siječnja 2014. svatko je na kućnu adresu dobio po jedan primjerak obrasca za registriranje, koji se može umnožiti u potrebnom broju i poslati poštom ili odnijeti u mjesni izborni ured, a može se registrirati i elektroničkim putem na web stranici Izbornog stožera. Svaki prijavljeni građanin dobiva obavijest o registraciji na izbornu listu.

U slučaju da hrvatska lista postigne četvrtinu broja potrebnog za prag parlamentarnog mandata, u tom slučaju će Hrvati imati punopravnog parlamentarnog zastupnika s pravom glasa, u suprotnome imat će parlamentarnog zastupnika sa svim pravima osim prava glasa, ali imat će pravo biti član odbora, a u Odboru za manjine će moći i glasovati i tako biti sudionik odluka koji utječu na život hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Obećanja svima preko glave

Vijest o izvanrednim, prijevremenim izborima stigla je s prvim snijegom, a pitanje je kakvo će biti političko jutro 17. ožujka, nekoliko dana prije dolaska proljeća, koje simbolizira buđenje nakon zime. Odluka naprednjaka o prijedlogu za raspisivanje izvanrednih parlamentarnih izbora sigurno ima uporište i u rezultatima istraživanja javnog mnijenja provedenom u prosincu, o popularnosti stranaka i političara, po kojima Srpska napredna stranka ima podršku 45 posto birača, dok pojedinačno najveće povjerenje uživa potpredsjednik Vlade *Aleksandar Vučić*. No, pokraj toga za SNS je izgleda postalo jasno kako je kod potencijalnih birača splasnulo početno oduševljenje otvaranjem korupcionaških afera, zbog potpuno neizvjesnih sudskih epiloga, neophodne ekonomske reforme su zastale, jer je postalo jasno da nova otpuštanja s radnih mjesta i poskupljenja neće donijeti više glasova birača, a takvo što će morati u određenoj mjeri biti posljedica ekonomskih reformi.

Sigurno je da građanima ne treba objašnjavati koliko novca ima u njihovim lisnicama, a glede eventualnog rješavanja problema u gospodarstvu, nema na ovdašnjoj političkoj sceni veće stranke koja se već nije barem jedanput oprobala u tom poslu, kao vlast ili dio vlasti, a rezultati su takvi da je Srbija zemlja s velikim brojem nezaposlenih, ogromnim javnim dugom i kroničnim problemom izbje-

gavanja modernizacije. No, niti jedna od tih političkih stranaka nikada nije rekla zbog čega određeni potezi, u vrijeme kada su vladali, nisu bili dobri za one koji su glasovali za njih, kao i za one koji to nisu činili na izborima.

ŽIVJELE REFORME

Kako koji mandat Vlade, priče o reformama nikad dosta. Mandat ove odlazeće Vlade trajao je skoro dvije godine, a jedna od karakteristika tog razdoblja je visoko zaduživanje. Mnogi će zaključiti kako je u pitanju kupovina socijalnog mira i servisiranje javnog duga, ali i subvencioniranje bogatih investitora. Ali! Kao što bi rekli Sbijanci – »što jes' jes'«, teško je upravljati gospodarstvom, a da se u tom području ništa ne radi! Opće je poznato kako likvidnosti nema i da se državna kasa teško puni. S druge strane, pitanje je kako provoditi reforme, a biti popularna politička stranka? Kada je postalo suviše »vruće«, zbog prijedloga izmjena zakona o radu, privatizaciji i stečaju, a u mandatu ove odlazeće Vlade, te zakonske izmjene su stopirane.

Ocjena »dežurnih« političkih analitičara bila je kako će izborna kampanja za srbijanske izvanredne izbore biti vrlo oštra, ali ništa od toga, barem za sada, kao ni od hrpe riječi političkih analitičara koje građani zaborave čim daljinskim upravljačem promijenjene televizijski program.

Kampanje političkih stra-

naka su za sada blijede, skoro svaka od njih najavljuje kako će se u slučaju izborne pobjede dobiti mogućnost da baš ta politička opcija efikasno obavi sve poslove koji su godinama ili desetljećima odlagani, ali ne navodeći konkretno koji su to poslovi i koji su konkretni rokovi za obavljanje tih poslova, osim uopćenih izjava da je Srbija na europskom putu suočena s mnogim problemima, te je osnovni zadatak da se ti problemi počnu rješavati, mada negdje u »papirima« postoje precizni rokovi poslova koji se moraju obaviti tijekom pregovora s Europskom unijom.

No, kao i uvijek, ima i iznimaka, jer plan za razvoj Srbije političke stranke Ujedinjeni regioni Srbije ne podrazumijeva ekonomsku politiku stezanja remena. Zanimljivo je bilo i istraživanje B92 o tome koji su najjači aduti predanih lista. Nakon što je ta informativna kuća obišla pojedine stranke, odgovori su se podveli pod zajedničku suglasnost – »kvaliteta kandidata na listi je stranačka snaga«!

I jedna opskurna vijest se uglavila u priču o ovim izborima. Vođa »Obraza« *Mladen Obradović* je pristupio Srpskoj radikalnoj stranci, a zamjenik predsjednika SRS-a *Nemanja Šarović* je nakon potpisivanja povelje o bratimljenju s Obradovićem izjavio, kako prenosi Tanjug, da će ta stranka na izborima predstavljati veliko iznenađenje i da su radikali pristupanjem Obradovića započeli proces okupljanja patriotski orijentiranih snaga.

ZAPAD I ISTOK

Suprotno većini stranaka koje grade kampanju na postignućima i zagovaranju euro-integracija, DSS takvu politiku ocjenjuje kao uzrok duboke državne, ekonomske, moralne i političke krize u zemlji.

Za glas za slobodu oglasila se Demokratska stranka Srbije, pozivajući građane da »zajedno promijenimo državnu politiku koja se isključivo i jedino oslanja na Europsku uniju, da glasujemo za političku neutralnost, jer to znači glas za Srbiju i slobodu Srbije«, rekao je *Vojislav Koštunica*, nakon što su predstavnici DSS-a Republičkom izbornom povjerenstvu u Beogradu predali izbornu listu »Znam kome verujem«, prenosi Beta.

Koštunica je pozvao građane da podrže ideju DSS-a o političkoj neutralnosti Srbije, jer »na taj način Srbija i njeni građani jedino mogu povratiti političku slobodu, a Srbija se može slobodno ekonomski razvijati«.

Način na koji će se Srbija slobodno ekonomski razvijati nije spomenuo.

Srbija jest odmakla na putu učlanjivanja u Europsku uniju, ali se još uvijek polomi pokoja polemička politička sablja oko vanjske politike, zbog izlisanog pitanja – je li Srbija bliža Zapadu ili





mi odlučujemo o našim unutarnjim pitanjima.«

VUČIĆ BEZ STRAHA

Istoku? Treba reći i to da kritičkih stavova na temu »Zapada« nedostaje, a nije Srbiji potrebno ni nekakvo »antirusko usmjerenje«, nego svijest da se u sadašnjosti ne može živjeti na receptima iz minulih desetljeća, a da se ostvari dobra vladavina, tako da država ne postane izborni ratni plijen.

Interesantno je kako je potpredsjednik Vlade *Aleksandar Vučić* u nedavnom razgovoru za zagrebački »Globus«, nakon konstatacije novinara *Darka Hudelista* da je vidio kako je u Srbiji postojala osobito velika napetost uoči odluke o raspisivanju izbora – a to je 'faktor Rusi', jer se Zapad, očito, nije protivio izborima, »ali je međutim bilo napeto oko Rusa«, te novinarske tvrdnje da je Vučić tri noći uzastopce imao s njima teške razgovore, lider naprednjaka odgovorio: »Ne znam da li tri noći, ali više dana razgovarao sam s različitim predstavnicima Ruske Federacije.« A na novinarsko pitanje – s kojima konkretno?, Vučić je odgovorio: »Ne bih govorio o tome. Jednostavno ne bi bilo fer, jer da su to bili javni razgovori, onda biste te dužnosnike i vidjeli. Razgovarali smo o izborima, ali razgovaralo se i o njihovim ulaganjima u Srbiju, o investicijama; potpuno razumijem tu i potrebu da netko zaštiti svoj kapital i svoju imovinu. Jednako kao što odlično razumijem i potrebu Srbije da i pred Zapadom i pred Rusima, pred svima, na jasan način kaže da

Aleksandar Vučić je prošlog tjedna demonstrirao i praksu klasičnog skretanja pozornosti s onoga što je važno, izjavom da su se »uz pomoć tajkunskog novca u predizbornoj kampanji protiv naprednjaka ujedinili svi oni koji žele zaustaviti promjene«, prenosi Politika. Vučić je rekao kako se događa sve što je govorio da će se dogoditi, ali se ne sekira puno. »Zato sam danas izašao da vam pokažem kako nemam nikakav strah od činjenice da je vjerojatnije da ćemo izgubiti izbore za mjesec dana, nego što ćemo ih dobiti. Nemam nikakav problem.« Na tu izjavu Politika je jednostavno podsjetila kako sva istraživanja javnog mnijenja pokazuju da je uvjerljiva pobjeda naprednjaka izvjesna, a da je jedina dvojba hoće li moći sami formirati Vladu.

Naslušat ćemo se još retorike o zalaganjima za reforme i priča u futuro, a neminovno će pristupne poslove EU odraditi oni koji će biti na vlasti, a izgleda da je Zapad procijenio kako će te poslove, koji će izazvati puno problema i nezadovoljstva radnika, »najbezbolnije« provesti SNS, kao velika »patriotska stranka«, pa će se i eventualne demostacije radnika lakše podnijeti po pitanju opstanka vlasti i mira u regiji.

Do završetka izbora marširat će na medijima lideri i »stranački vojnici«, a stara dobra priča da će se znati što građani misle o izvanrednim izborima pokazat će se poslije njihova održavanja. U jedno sam siguran, a to je da ovi izbori nisu prioritet građanima, jer je slušanja obećanja svima preko glave.

Zvonko Sarić



Neispričane priče

U skoro će biti 15 godina kako sam u novinarstvu, u nekim periodima profesionalno, u drugim amaterski, s kraćim i dužim pauzama radeći za lokalne ili neke druge medije. Možda mi je najveći podvig bio kada sam nakon bombardiranja napravio intervju s glasnogovornicom Haškog suda, kojeg tada Srbija nije priznavala jer je optužen bio tadašnji predsjednik Slobodan Milošević.

Ipak, imam dvije neispričane priče, neispričane jer im nisam uspio naći potvrdu.

Prije desetak godina sreo sam bolesnu i staru osobu koja mi je pričala o staroj Subotici, onoj između dva svjetska rata. Tada je u našem gradu bilo puno Rusa i Ukrajinaca, koji su bježali od Oktobarske revolucije. Bježali su od prijekih sudova, od gladi, od jednogumlja koje se radalo, od revolucionarnog pakla. Kako mi je ispričao taj izvor, sprijateljio se s jednim Rusom koji je docnije otišao dalje na Zapad. Taj mu je čovjek strogo zaprijetivši ispičao svoju životnu tajnu. Rekao mu je da je bio član streljačkog voda, tj. oružane skupine koja je pobila carsku obitelj Romanov. Nije otkrio lokaciju na kojoj su sahranjeni, samo je bila napomena da se to nalazilo nadomak neke šume. Moj izvor mi nije ništa drugo nije znao otkriti, zapravo rekao mi je ime te osobe, ali nisam imao gdje to provjeriti, vremenom sam i zaboravio, a tijekom mojih preseljenja, bilježnicu sam izgubio. Tako mi je novinarski »sveti gral« ispio iz ruku. Da sam to mogao istražiti, to bi bilo štogod.

Prije pola godine našao sam se u sličnoj situaciji. Naišao sam na jednog starca u jednom selu subotičkog atara. On mi je izravno diktirao imena kolonista, razvitak sela nakon I. svjetskog rata i ostale okolnosti. U jednom trenutku je spomenuo Stepinca. Kojeg Stepinca? Pa Alojzija Stepinca, koji je bio »solunac«, dragovoljac na strani Srbije, sudionik proboja Solunskog fronta. Kako mi je ispičao taj čovjek, Stepinac je, kao i drugi »solunci«, dobio plac u oslobođenom subotičkom ataru. No, nije se zadržao, a sve je proglašeno tajnom. Čim je vidio da sam se zainteresirao za ovu temu, uplašio se za svoj život i odbio dati bilo kakve daljnje podatke.

Kada bih došao do tih podataka, to bi moglo promijeniti gledanje javnosti u Srbiji na ovog hrvatskog blaženika. Povjesničari zaista kažu da je u jednom trenutku Stepinčeva obitelj strahovala da je nestao negdje u Srbiji. Je li bio ovdje?

Od ove priče još nisam odustao. Ako mi netko može pomoći, potvrditi je ili opovrgnuti, čekam ga.

Nikola Perušić

KOALICIJA PET MANJINSKIH STRANAKA »LISTA NACIONALNIH ZAJEDNICA«

Cilj je osvajanje tri mandata

Na predstojećim parlamentarnim izborima u okviru koalicije »Lista nacionalnih zajednica«

sudjelovat će pet stranaka nacionalnih zajednica

Koalicijski sporazum potpisale su Bošnjačka demokratska zajednica, čiji će predsjednik *Emir Elfić* biti nositelj liste, te Demokratska zajednica Hrvata, Pokret Mađarske nade, Mađarski građanski savez i Stranka mađarskog jedinstva.

Predstavници ovih stranaka ističu kako im je cilj osvajanje tri mandata, a ne isključuju mogućnost da se ovoj koaliciji priključi još neka stranka.

Glavni razlog njihova zajedničkog nastupa, prema riječima Emira Elfića, jest u ocjeni da dosadašnja metoda ostvarivanja prava nacionalnih zajednica, kroz djelovanje određenih političkih subjekata uz velike stranke, nije dobra i nije dala zadovoljavajuće rezultate u smislu očekivanja nacionalnih zajednica. On je naveo kako je drugi razlog za formiranje ove koalicije potreba za decentralizacijom i regionalizacijom Srbije.

»Nacionalne zajednice su bile pokretači demokratskih promjena, 'lakmus papir' svih loših stvari koje su se događale u ludilu režima *Slobodana Miloševića*, s velikim obećanjima da će se stanje nacionalnih zajednica promijeniti i da će status biti takav kakav im pripada. Veći dio nacionalnih zajednica koje žive u Srbiji polažu pravo na autohtonost i sebe

ne smatramo manjinama onako kako nas promatraju. Smatramo da ćemo se punim političkim kapacitetom i zalaganjem boriti i za promjenu Ustava u tom smislu«, kazao je Elfić, uz ocjenu da Srbija nema alternativu na putu eurointegracija i da treba ići u pravcu »punih

nade, na četvrtom predstavnik Demokratske zajednice Hrvata, na petom predstavnik Mađarskog građanskog saveza, a na šestom predstavnik Stranke mađarskog jedinstva.

Predsjednik MGS *László Rác Sabó* podsjetio je kako je stranka već dvije godi-

je kako nacionalne zajednice moraju sudjelovati u parlamentu, pogotovo zbog otpočinjanja pregovora s Europskom unijom, u kojima se moraju čuti i uvažiti stavovi manjina. Predsjednik PMN *Láslo Bálint* ocijenio je kako nacionalne zajednice imaju slične probleme, te da



Zoltán Szmieskó, László Bálint, Đorđe Čović, Emir Elfić i László Rác Szabó

euroatlanskih integracija«.

On je podsjetio kako je slična koalicija na prethodnim izborima, tada pod nazivom »Sve zajedno«, osvojila jedan mandat, a da im je drugi izmaknuo za oko tisuću glasova, te je kao cilj »Liste manjinskih zajednica« naveo osvajanje tri mandata. Također je naveo kako će prema koalicijskom sporazumu na prva dva mjesta na listi biti kandidati Bošnjačke demokratske zajednice, na trećem mjestu bit će kandidat Pokreta mađarske

ne u ovoj koaliciji, za koje je vrijeme ostvarena dobra suradnja i povjerenje. On je rekao kako trećinu Srbije predstavljaju manjine, što je po njegovu mišljenju velika snaga, te da je ovom koalicijom otvoren novi horizont u borbi za autonomiju i decentralizaciju, što je ocijenio kao glavne razloge siromaštva u zemlji.

Đorđe Čović, lider DZH, je kazao kako je cenzus od pet posto jako veliki, te da će stoga odlika ovih izbora biti blokofske liste. Istaknuo

je zajednički nastup mnogo bolje rješenje u odnosu na nastup s velikim strankama. Predsjednik SMJ *Zoltán Szmieskó* istaknuo je kako se udruživanjem nacionalnih zajednica stvara mogućnost da se njihovi stvarni problemi prezentiraju u javnosti na odgovarajući način, jer je često zbog pogrešnih interpretacija nekih manjinskih zahtjeva dolazilo do nesporazuma od strane nositelja vlasti.

S. Mamužić

PREDSJEDNIK DSHV-A PETAR KUNTIĆ O KOALICIJI OKO DS-A

Zapošljavanje i mladi u prvom planu

Svi govore kako će rješavati pitanje nezaposlenosti, koje je najveća rak rana Srbije, ali jedino je ova opcija konkretno nešto uradila



Demokratski savez Hrvata u Vojvodini po četvrti put u posljednjih sedam godina izlazi na parlamentarne izbore u koaliciji čiji je stožer Demokratska stranka. Treći je koalijski partner na listi »S Demokratskom strankom za demokratsku Srbiju«, a koalijski ugovor potpisan je prošloga petka u Beogradu.

Ovoga puta, kaže predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, bio je veći interes za DSHV i njegovu poziciju u odnosu na ranija razdoblja: »Imali smo vrlo jasan signal iz SNS-a da bi mogao jedan naš kandidat biti na njihovoj listi, zahvaljujemo na tome, ali Vijeće DSHV-a smatralo je da je još rano za tu suradnju. Također su bili određeni signali iz subotičkog SPS-a, ali su vijećnici DSHV-a konstatirali da je i za tu vrstu suradnje još rano. Vodila se rasprava i hoćemo li biti na listi koju okuplja *Boris Tadić* ili ćemo ići s DS-om. Poslije rasprave, na glasovanju je podrška za Borisa Tadića dobila puno manje glasova, dvotrećinska

većina je bila za koaliciju oko DS-a. Potpisali smo koalijski sporazum s koalicijom 'DS-Dragan Đilas, Nova stranka-Zoran Živković, DSHV-Petar Kuntić, Bogata Srbija-Zaharije Trnavčević i Ujedinjeni sindikati Srbije'. U subotu smo počeli prikupljati potpise i imali smo vrlo dobar odaziv te prikupili 191 potpis.«

SVI GOVORE, DS RADI

»Nekoliko je razloga zašto vjerujemo u ovu koaliciju«, kaže Kuntić: »Prvo, sve stranke govore o manjinskim pravima, ali ako gledamo unazad 20 godina jedini zakon koji je utemeljio našu manjinsku samoupravu, Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, je u parlamentu uspjela 'progurati' koalicija oko DS-a, a koji je sada odlukama Ustavnog suda okrnjen. Drugo, smatram da je u DS-u i dalje najjači intelektualni kapacitet ove zemlje, jer kada su bili u prilici voditi državu uspjeli su u Subotici na nekadašnjim njivama u vrlo kratkom roku otvoriti nekoliko tvornica gdje sada radi 2.000 ljudi, a koncem ove i sljedeće godine se očekuje još novih radnih mjesta. Već sada po prvi put u Subotici se može dobiti radno mjesto u slobodnoj zoni, a da nemaš nikakvu vezu. Dakle, svi govore kako će rješavati pitanje nezaposlenosti, koje je najveća rak

rana Srbije, ali jedino je ova opcija konkretno nešto uradila u mnogim gradovima i mjestima.«

Pa ipak, neka pitanja važna za Hrvate, kao udžbenici na primjer, nisu riješena za vrijeme vladavine koalicije u kojoj je bio i DSHV. Kuntić za to, međutim, ne okrivljuje toliko sam DS, jer, kaže, ova stranka nikada nije imala resor obrazovanja već je to imao SPS koji »iz ne znam kojih razloga to nije mogao provesti u koaliciji. No, problem za nas je i u tome da niti nova vlast i pokraj silnih obećanja iz Vlade najvišim dužnosnicima Republike Hrvatske to nije riješila i još uvijek udžbenici nisu plaćeni.«

DVA KANDIDATA NA LISTI

Što je potpisano koalijskim ugovorom? Kuntić kaže kako su ravnopravni član koalicije, te da kao i prošloga puta imaju jasan ugovor potpisan s koalicijom. Na listi imaju dva kandidata. Na rednom broju 25 je Petar Kuntić, a na 232. je kandidat *Andrej Španović*. »Smatramo kako je potrebno 9 posto biračkog tijela da imamo svog predstavnika u parlamentu i to ne bi trebao biti problem na izborima, a drugi je kandidat *Andrej Španović* iz razloga da ako tijekom mandata prvoga kandidata dođe do ostavke ili drugog razloga

onda dolazi drugi kandidat na njegovo mjesto, što je dobro jer se nikada ne zna što će se dogoditi tijekom četiri godine.«

Što je zajedničko za ove četiri stranke, a različito u odnosu na ranije koalijske ugovore, pojašnjava Kuntić. »U točki 1. je definirano kako ni pod kakvim uvjetima na razini republike nećemo ulazi u vlast sa SNS-om. Predizborni program se fokusira na što brže zapošljavanje, ide se na socijalnu komponentu da se kroz Zakon o radu, koji se evidentno mora donijeti, maksimalno zaštite radnici i da se nikako to ne radi bez reprezentativnih sindikata. U domeni poljoprivrede smatramo da sustav, bit će poticaja-neće biti poticaja, kao što je bilo krajem prošle godine, nije dobar i da mora biti jasno definirana pozicija poljoprivrednih proizvođača s obzirom da je 2014. godine počela potpuna liberalizacija poljoprivrednih proizvoda, gdje ako naši ne budu konkurentni zapravo će nestati i pojest će ih konkurentni proizvođači iz inozemstva. A što se tiče mladih, hitno bi trebalo zaustaviti masovan odlazak iz zemlje. Možemo to samo programima za mlade i otvaranjem novih radnih mjesta, a ona će se samo onda otvarati ako politička stabilnost u zemlji bude na zavidnoj razini.«

J. D.

Stanje i potencijali kulturno-umjetničkog amaterizma

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Ni u Jugoslaviji, a donedavno ni u Srbiji nisu rađena opsežnija istraživanja u području kulturno-umjetničkog amaterizma. Međutim, Zavod za proučavanje kulturnog razvitka iz Beograda je tijekom 2011. proveo istraživački projekt »Kulturno – umjetnički amaterizam. Snaga kulture« s idejom da se ispituju pristupi amaterizmu u drugim državama i izvrši analiza u svjetlu nastojanja u Europi da se ovaj vid djelovanja razvija kao oblik poticanja sudjelovanja građana u procesima socio-ekonomskog razvoja. Projekt je bio fokusiran na razmatranje četiriju skupina pitanja koja se uzimaju kao osnovni pokazatelji sadašnjih jačih i slabijih strana amaterizma, te mogućih ishoda u tom području. O rezultatima i zaključcima do kojih se došlo razgovarali smo s Mašom Vukanović, autoricom ovoga projekta i višom stručnom suradnicom Zavoda za proučavanje kulturnog razvitka u Beogradu.

HR: Što su rezultati istraživačkog projekta »Kulturno-umjetnički amaterizam. Snaga kulture« pokazali? U kakvom je stanju kulturno-umjetnički amaterizam danas u Srbiji, koji su njegovi osnovni problemi?

Najprije bih istaknula koje su prednosti kulturno-umjet-

ničkog amaterizma. Prije svega, budući da su amaterska društva dio civilnog društva, ona imaju potencijal pozicionirati se kao aktivan kanal komunikacije između svojih članova s jedne strane, donositelja odluka s druge i privatnog sektora s treće strane. Uključujući se u rad amaterskih društava, a s obzirom na osobne afinitete (folklorna društva, zborovi, glazbeni ansambli, filmski ili foto klubovi, književni klubovi, likovni klubovi...), ljudi zapravo sebi stvaraju priliku probiti led i dajući si mogućnost sudjelovanja u jednom području olakšati sebi da i po drugim pitanjima značajnim za kvalitetu njihovog života aktivno sudjeluju u rješavanju problema, a ne budu samo pasivni promatrači. Prednost amaterskih društava, a kako je istaknuto i u Pravilniku o načinu, kriterijima i mjerilima za izbor projekata u kulturi koji se financiraju i sufinanciraju iz proračuna Republike Srbije, ogleda se i u posvećenosti velikog broja amaterskih društava, naročito folklornih, očuvanju elemenata nematerijalnog kulturnog naslijeđa. Entuzijazam brojnih voditelja amaterskih društava s kojima su obavljeni razgovori govori u prilog rečenim prednostima. Istraživanje je pokazalo kako amaterizam danas u Srbiji ima i čitav niz slabosti

koje se ogledaju u praktičnim problemima kao što su nedostatak odgovarajućeg prostora, financijskih sredstava, fundusa nošnji, instrumenata i sl. Ranije navedene prednosti, uz pažnju posvećenu nadvladavanju slabosti, otvaraju i niz dugoročnijih mogućnosti na kojima treba raditi, kao što su tješnje povezivanje s djelovanjima drugih aktera u području kreativnih industrija (dizajneri, zanatlije, modni kreatori, itd.) i s uredima za mlade glede osmišljavanja projekata i programa koji bi se mogli predložiti Nacionalnoj službi za zapošljavanje (npr. da amaterska društva budu prva šansa za redateljke, etnomuzikologe, etnokoreologe, etnologe i druge tek svršene studente fakulteta društvenih znanosti i umjetničkih fakulteta), itd. Međutim, neophodno je raditi na otklanjanju prijetnji. Naime, značaj amaterizma oličen u njegovim prednostima biva neujednačeno i najčešće maglovito shvaćen osobito među donositeljima odluka, mada bi svakako trebalo poraditi i na poboljšanju razumijevanja benefita koji se podrškom amaterizmu mogu ostvariti i među drugim akterima socio-ekonomskog života, pa i kod samih građana. Kada je riječ o donositeljima odluka, neujednačeno i često maglovito shvaćanje značaja amaterizma na lokal-

noj razini ogleda se upravo u neriješenosti brojnih infrastrukturnih problema navedenih kao slabosti, a na republičkoj razini u shvaćanju da se time što se raspisuju natječaji i dodjeljuju određena sredstva za realizaciju projekata završava i uloga republičkih tijela. Pokraj toga, prijetnju predstavlja praktično nepostojanje organizacije koja bi se bavila prije svega administrativno-tehničkom i savjetodavnom potporom amaterskim društvima. Savez amatera Vojvodine se pripajanjem Pokrajinskom zavodu za kulturu uspio restrukturirati u organizaciju koja, u granicama mogućnosti, uspijeva poticati razvoj amaterizma u Vojvodini. Međutim, na republičkoj razini poteškoće vezane za rad Saveza amatera Srbije (SAS) djeluju veoma obeshrabrujuće. Najzad, velika prijetnja ne samo amaterizmu već i drugim vidovima kulturno-prosvjetnog djelovanja ogleda se u tome što resorna ministarstva kulture, obrazovanja i omladine i sporta rijetko kada surađuju. U praktičnom smislu, amaterska društva kroz svoj rad upravo spajaju ova tri resora i trebali bi se, ili bi mogli, i kroz projekte na takav način pozicionirati.

HR: Istraživanjem je bilo obuhvaćeno i nekoliko hrvatskih udruga kulture iz Vojvodine. Možete li nam

ZVITKA IZ BEOGRADA



Postoji niz dugoročnih mogućnosti na kojima treba raditi, kao što su tješnje povezivanje s djelovanjima drugih aktera u području kreativnih industrija (dizajneri, zanatlije, modni kreatori, itd.) i s uredima za mlade glede osmišljavanja projekata i programa – primjerice da amaterska društva budu prva šansa za zapošljavanje redatelj, etnomuzikologa, etnokozeologa, etnologa i drugih teksvršениh studenata

dati neki zaključak vezan za podatke koje ste među njima dobili?

Među obrađenim materijalima su i snimljeni razgovori s predstavnicima nekoliko udruga Hrvata u Srbiji, kao što su HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena, HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice, HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Berega, HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora... Ova se društva suočavaju s istim problemima kao i srpska, mađarska ili druga društva, a to su: nedostatak ili neadekvatnost prostora, oskudne financije, potreba za instrumentima, kostimima i sl. Međutim, ono što je veoma ohrabrujuće jest da su u razgovorima predstavnici hrvatskih društava iskazali veliki stupanj entuzijazma, želje i volje da se radi, da se bude aktivan. Taj

entuzijazam treba njegovati i poticati i na lokalnoj i na republičkoj razini.

HR: U smislu unapređenja njihova rada, danas u 21. stoljeću, što biste savetovali vodstvima udruga, što da čine, kojim praksama da se okreću? Koji su potencijali kulturno-umjetničkog amaterizma, posebice u slučaju nacionalnih manjina, kakvi su vojvođanski Hrvati?

Mogućnosti osobito u rješavanju praktičnih problema očitavaju se u riječima suradnja i solidarnost, ali ako se zadovolje dva preduvjeta. Prvi se ogleda u tome da najprije, ako to već nisu učinila, vodstva i članovi udruga, a potom i u razgovorima s drugim društvima iz mjesta, grada ili općine promisle i preispitaju svoj rad, zašto i na koje načine ona mogu biti

važan faktor najprije u društvenom, a potom i u ekonomskom razvoju mjesta u kojima žive. Osim uopćenijih prednosti i u razgovorima se često moglo čuti kako nije samo sport način da se mladi klone droga i da aktivno i kvalitetno provode svoje slobodno vrijeme, amaterska društva to također omogućavaju; ili da nastupajući na sceni ljudi jačaju svoje samopouzdanje, što je posebno opet značajno za mlade, itd. Te teme nisu samo od značaja za vodstva i članove društava ili predstavnike lokalnih vlasti, već svih građana u mjestu ili općini, ali se one drugim građanima moraju stalno predočavati. Drugi preduvjet je da, opet, najprije sama za sebe a potom i u suradnji s drugim društvima formuliraju što precizniju listu prioriteta, jer se ne mogu svi problemi

riješiti u isto vrijeme, niti se dosadašnja praksa da svatko eventualno dobije po malo pokazala uspješnom. U razgovorima smo saznali kako se društva često međusobno ispomažu, npr. pozajmljuju ili razmjenjuju kostime i sl. To je svakako pozitivno, ali daleko od toga da je rješenje. Također, u brojnim razgovorima s predstavnicima društava moglo se čuti kako i kada više predstavnika društava ode u općinu razgovarati o nalaženju ili renoviranju prostora najčešće dobiju prazna obećanja. Na žalost, to će i dalje često biti slučaj, isto kao što će i dalje vjerojatno biti slučaj da Ministarstvo kulture odbija infrastrukturne projekte smatrajući kako lokalne zajednice trebaju o tome voditi računa. Prazna obećanja i odbijanja ne znače da društva trebaju prekrižiti ruke. Budući da

veliki broj društava dijeli iste probleme, ono što društva mogu i trebaju raditi jest inicirati »radne akcije« i »mobe«. Nije baš rijetko pročitati u tisku kako su se npr. mještani jednog ili više sela udružili i izgradili put ili postavili rasvjetu jer su vidjeli koristi od toga. Nalik tome amatersko društvo ili više njih zajedno mogu pokretati akcije, a da bi se njihovi susjedi uključili i oni moraju vidjeti u čemu se ogleda korist angažiranja. Primjerice, da svojoj djeci ili svojim unucima mogu pružiti mogućnost aktivno i kreativno provoditi svoje slobodno vrijeme, učiti stvari koje se ne uče na ulici... Neki od susjeda mogu biti i privatni poduzetnici, vlasnici trgovačkih, zanatskih i ugostiteljskih obrta i pružanjem svojih usluga mogu pomoći ovakve akcije. Pritom, treba znati za i koristiti i odredbe Zakona o porezu na dobit pravnih osoba. Naime, člankom 15 ovog zakona omogućeno je da se ulaganja u kulturu priznaju kao rashod (odnosno umanjuje se porez) u iznosu do 5 posto ukupnog prihoda. Dakle, pravne osobe ulaganjem u kulturu mogu ostvariti umanjenje poreza na dobit, te ujedno činiti i dobro djelo u interesu svoje djece, kao i korist za amaterska društva i za zajednicu. Vidljivost rezultata prve akcije olakšava i odlučivanje lokalnih vlasti da podrže druge akcije, ali i potencijalno uključivanje onih koji su u prvom ciklusu bili skeptici.

Nacionalnim manjinama Ustav i Zakon o kulturi omogućavaju čuvati i razvijati svoju kulturu. Ta prava pripadnici manjina svakako trebaju prakticirati: razvijati svoju kulturu, bilo materijalnu bilo nematerijalnu, i

prenoseći znanja, vještine, načine izražavanja mlađim generacijama, očuvati kulturu. Amaterska društva jesu jedan od ključnih načina da to čine. Međutim, prejaki naglasak na »svoju kulturu« može ishodovati i svojevrsnom getoizacijom, odnosno okretanjem samo sebi i zatvaranjem u manjinske okvire, a to nije dobro ni za manjinu ni za Srbiju. Pripadnici manjina su također i građani mjesta, gradova i općina u Srbiji i sve što se u njima događa treba ih se ticati. Zato trebaju biti otvoreni za sudjelovanje u procesima koji se odvijaju u zajednici u kojoj žive, da ukupnu kulturu mjesta, grada, općine pa i zemlje u kojoj žive također vide kao svoje, pa i da i sami pokreću inicijative za unapređivanje kvalitete života najprije na lokalnu.

HR: U istraživanju ste se bavili i prilikama u Republici Hrvatskoj. Kakva je tamo situacija glede amaterizma u kulturi, ukratko gdje je bolja situacija – ovdje ili tamo?

Republika Hrvatska i Ustavom i zakonima očuvanje naslijeđa, a naročito folklornog, prepoznaje kao iznimno važan segment ljudskih života. U tom smislu država daje jaku potporu aktivnostima usmjerenim k očuvanju i razvijanju hrvatskih kulturnih tradicija. Prepoznajući da amaterizam jest značajan za očuvanje folklorne tradicije, država je obnovila najprije ugašenu organizaciju (pandan SAS i KPZ Srbije) koja se danas zove Hrvatski sabor za kulturu. Zadatak HSK-a je pružati prije svega stručnu potporu, a po mogućnosti i druge vidove potpore, udrugama da unapređuju kvalitetu svog rada, te organizirati manifestacije od značaja za

državu (nacionalna natjecanja i internacionalne amaterske događaje. Također, HSK nastoji svojim članovima (udrugama) omogućiti tješnje povezivanje sa sličnim organizacijama u Europi, te je HSK prije nekoliko godina postao član AMATEO (Europske mreže za aktivnu participaciju u kulturnim aktivnostima) i AITA/IATA (Međunarodne asocijacije amaterskih kazališta).

Na praktičnoj razini, a zahvaljujući informacijama koje sam dobila u razgovoru s predstavnicima HSK-a, udruge u Hrvatskoj suočavaju se s manje-više istim problemima kao i amaterska društva u Srbiji – problemi prostora, mala financijska sredstva osobito iz lokalnih fondova, razlike u odnosu selo – grad tj. prednost češće imaju udruge iz gradova nego one iz sela.

Ukupno govoreći, situacija u Hrvatskoj jest za nijansu bolja u odnosu na Srbiju, a prije svega zato što RH podupire rad amaterskih društava posebice kroz potporu krovnoj organizaciji – HSK. Potvrda te potpore ogleda se i u tome da je predsjednik *Ivo Josipović* otvorio Završnu godišnju smotru amatera Hrvatske 2012. godine.

HR: Kako vidite ulogu amaterizma u sveukupnoj kulturnoj panorami aktualnog trenutka?

U europskim okvirima kultura se vidi kao važan faktor socio-ekonomskog razvoja od lokalne do razine cijele Europske unije. U ekonomskom pogledu sudjelovanje kulture u BDP-u na razini Unije je sve značajnije, prije nekoliko godina prihodi ostvareni kroz kulturne djelatnosti premašile su sudjelovanje automobilske industrije.

S druge strane, sudjelovanje u kulturnom životu građana europskih država percipira se kao važan način za ostvarivanje društvene kohezije i razvijanja miroljubivog okruženja u kome se ekonomija može razvijati. Pritom, značajno je primijetiti kako se amaterizam vidi kao skup različitih formi djelovanja u kome je starost sudionika razlika koja spaja znanja i iskustva starijih s radoznalošću i željom mlađih da se bude aktivan. Osim toga, rad velikog broja amaterskih društava je usmjeren k očuvanju, njegovanju i razvijanju elemenata nematerijalnog kulturnog naslijeđa, te se amaterizam također vidi i kao način za očuvanje kulturnog diverziteta u Europi.

Pitanje kulturne participacije, odnosno sudjelovanja u kulturnom životu jest i glavni cilj kulturnih politika razvijenijih država kao što su Njemačka, Francuska i Velika Britanija. S obzirom na to da u Srbiji i dalje postoji veliki broj neriješenih problema u sferi kulture, poticanje kulturne participacije još uvijek nije došlo na dnevni red. Oskudnost komunikacije amatera s donositeljima odluka, a posebice s Ministarstvom kulture, pa i Ministarstvom omladine i sporta i, naročito, s Ministarstvom prosvjete jest jedna od teškoća. Međutim, pitanje kulturne participacije će svakako, i to u doglednoj budućnosti, doći na dnevni red, a pošto u svom radu već razvijaju oblike sudjelovanja amaterska društva mogu biti i inicijatori toga da ovo pitanje dođe što prije na dnevni red. Naravno, da bi se to dogodilo potrebno je najprije da ostvare pomake u rješavanju praktičnih gorećih problema i da rade na unapređivanju kvalitete svog rada.



VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 14. do 20. veljače

14. VELJAČE 1890.

Rođen je *Josip Vuković Dido*, pjesnik, publicist, političar, čelnik subotičke podružnice HSS-a, između dvaju ratova zastupnik i senator u predstavničkim tijelima onodobne države. Tijekom okupacije boravi u Zagrebu, gdje ga Pavelićev režim jedno vrijeme drži u zatvoru. Uz mahom rodoljubne pjesme, pisao je i satiru. Prve stihove objavio je u Nevenu. Umro je 4. ožujka 1951. godine.

15. VELJAČE 1933.

Objavljen je prvi broj časopisa za književnost i kulturu Bunjevačko kolo. Tijekom trogodišnjeg izlazenja urednici uz ostalo potiču uporabu bačke bunjevačke ikavice i sakupljanje predaje. Ovaj prvi, suvremeno postavljen časopis odigrao je značajnu ulogu u razvijanju umjetnosti lijepe riječi, afirmirajući mlade i darovite hrvatske i ine spisatelje, likovne umjetnike i kulturne djelatnike. Uređivali su ga *Balint Vujkov*, *Blaško Vojnić Hajduk* i *Marko Peić*. Izdavači su bili: dr. *Albe Rudinski*, *Julije Tumbas* i dr. *Lazar Matijević*.

15. VELJAČE 1985.

Veoma niske temperature, i do minus 26 stupnjeva Celzija, izmrzle su od 30 do 70 zasada na parcelama pod vinovom lozom, u ovom podneblju. Prije toga Suboticom i okolicom pustošio je val ledenog vjetrova koji je puhao i do 100 km na sat,

kada je mnogo kuća ostalo bez krova.

16. VELJAČE 1939.

Rođen je *Petko Vojnić Purčar*, profesor, književnik, sineast – autor dvadesetak knjiga pjesama, pripovjedaka, romana, drama, eseja, književnih kritika i dr. Zapažen je, među ostalim, i njegov stvaralački angažman na filmu. Dobitnik je više prestižnih priznanja: Ninove nagrade za roman godine 1977., Oktobarske nagrade Novog Sada, odličje Reda Danice Hrvatske s likom Marka Marulića i dr.

16. VELJAČE 1963.

Umro je *Mijo Mirković* (umjetnički *Mate Balota*), ekonomist, znanstvenik i književnik. Studirao je u Frankfurtu i Berlinu, između dvaju ratova bio je sveučilišni profesor na Pravnom fakultetu u Subotici, a kasnije u Beogradu i Zagrebu. Osim radova iz ekonomije i ekonomske povijesti, objavio je desetak pjesničkih, proznih i publicističkih djela. Rođen je 28. rujna 1898.

17. VELJAČE 1913.

Rođen je *Matiša Zvekanović*, istaknuti duhovnik, biskup Subotičke biskupije. Poslije gimnazije izučava bogoslovlje u Sarajevu. Isprve župnik u Đurđinu, Aleksandrovu, Bačkom Monoštoru i Subotici, za pomoćnog biskupa posvećen je 1956. a dužnost

biskupa obnaša od 1958. do 16. svibnja 1989. godine. Nastavlja djelo svoga prethodnika *Lajče Budanovića*, otvara župe, gradi crkve, podiže sjemenište Paulinum, svećenički dom Josefinum i dr. Umro je 24. travnja 1991.

17. VELJAČE 1936.

Rođen je *Josip Stantić*, ekonomist, znanstvenik, glazbenik, skladatelj i etnomuzikolog. Bio je učenik, suradnik i sljedbenik *Pere Tumbasa Haje*, s kojim je objavio zbirku skladbi pod naslovom: *Noć na Paliću*. Autor je više desetaka pjesama pisanih u duhu vojvođanske izvorne glazbe, osobito bunjevačke.

18. VELJAČE 1770.

Đaci subotičke Gramatikalne gimnazije izveli su igrokaz *Anastazije*, car Istoka. Potkraj školske godine prikazali su i igrokaz *Asirski kralj Sennacherib*, a u rujnu Mladost. Dramatizacija ovih komada u dijaloškoj formi, prema tekstovima iz Biblije, pripisuje se njihovu profesoru *I. Kázméru*.

18. VELJAČE 1895.

Rođen je *Ivan Malagurski Tanar*, nastavnik, prozaik, dramatik, kulturni djelatnik, prvi urednik časopisa *Klasje* naših ravni. Najzapaženije djelo mu je povijesni igrokaz *Tri stoljeća*, napisan u četiri čina, prikazan tijekom velike proslave 250. obljetnice od dolaska jedne grupe bunje-

vačkih Hrvata u Suboticu. Umro je 12. lipnja 1947. godine.

18. VELJAČE 2007.

Na sjednici Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji, za novog predsjednika HNV-a većinom glasova izabran je poduzetnik *Branko Horvat*. Prije toga je dotadašnji predsjednik *Josip Pekanović* iz Sombora razriješen dužnosti.

19. VELJAČE 1779.

Po milosti carice *Marije Terezije*, dotadašnji naziv povlaštene kraljevsko-komorske varoši Szent Mária (Sveta Marija, Subotica) izmijenjen je u novi: Slobodni kraljevski grad Maria Theresiopolis. Ovaj naziv s grčkim dometkom polis (grad-država) postaje službeni naziv našega grada u svim spisima i na svim jezicima, do početka dvadesetih godina XX. stoljeća. U tom razdoblju rjeđe su rabljeni stari nazivi – Subotica, Szabadka i sl.

20. VELJAČE 1911.

U Hrvatskom Majuru rođen je prim. dr. *Vinko Perčić*, vrsni liječnik, internist, gastroenterolog, znanstvenik, utemeljitelj i organizator Internističkih dana, te gorljivi kolekcionar djela likovne umjetnosti. Dio kolekcije daruje Galeriji Juraja Strossmayera HAZU, a drugi dio, zajedno sa zgradom u kojoj je živio, daruje gradu Subotici, čime je utemeljena Zavičajna galerija dr. Vinko Perčić.

DIPL. ING. GRAĐ. BRANIMIR IVANKOVIĆ JEDAN JE OD AUTORA KORISNOG EKOLOŠKOG PROJEKTA

Prolaz za sitne životinje ispod ceste

Projekt zaštite ugroženih vrsta



Priključivanjem europskim integracijama Srbija nastoji u raznim oblastima opravdati status zemlje koja aplicira za buduće članstvo u uniji europskih zemalja. S obzirom na to kako se u Europi već odavno posvećuje velika pažnja zaštiti ugroženih životinjskih vrsta, projekt poduzeća Suprojekt iz Subotice, kao prvi i pionirski te vrste na ovim prostorima, predstavlja zbilja odličnu preporuku. Projektant *Branimir Ivanković*, jedan od autora prolaza za sitne životinje ispod ceste, koji uključuje i dodatne korekcije ceste koja se nalazi u kritičnom prirodnom okruženju, u kraćim crtama nam je elaborirao o kakvom se projektu radi.

»Izrada projekta za izgradnju ceste u nastavku Ulice Jožefa Atila na Paliću započeta je krajem 2011. godine. Dio trase ove ulice prolazi kroz zaštićeni dio Specijalnog rezervata prirode 'Ludaško jezero' i prelazi preko kanala 'Vinski podrum'

pokraj 'Majkinog salaša'. Pokrajinski zavod za zaštitu prirode je propisao uvjete zaštite ugroženih životinjskih vrsta prisutnih na ovom području, a to su određene vrste vodozemaca, gmizavaca i sitnih sisavaca.

Projekt sadrži sljedeće dijelove: Građevinsko rješenje ceste, projekt dogradnje postojećeg propusta preko kanala Vinski podrum i izrada prolaza za sitne životinje ispod ceste i izrada zaštitnih zidova u bankini kolnika za sprečavanje dospijevanja sitnih životinja na samu cestu.

U projektu sam sudjelovao kao projektant i bio dio projektantskog tima poduzeća 'Suprojekt' iz Subotice, koje je izradilo ovaj projekt«, pojasnio je na početku razgovora Branimir Ivanković, diplomirani građevinski inženjer i jedan od projekatana ovog zanimljivog pothvata. nastavljajući priču:

JEDINSTVENI PROJEKT NA NAŠIM PROSTORIMA

»Ovaj projekt je prvi ove vrste u našoj zemlji i njime je predviđena izrada armiranih betonskih prolaza s linijskom rešetkom, za prolaz sitnih životinja ispod ceste. Predviđena je izrada zaštitnog vertikalnog armiranog betonskog zida u bankini kolnika koji ima funkciju spriječiti dolazak sitnih životinja na cestu i usmjeriti ih do prolaza ispod ceste.

U razgovorima s biologom iz Pokrajinskog zavoda

za zaštitu prirode došli smo do zanimljivih podataka o 'navikama' životinja, smjerovima migracija. Sve je to moralo biti uzeto u obzir kod projektiranja, kaže Branimir Ivanković dodajući:

RJEŠENJE »NEMOGUĆE MISIJE«

»U zapadnoeuropskim državama ovakvi prolazi za sitne životinje ispod ceste i zaštitni zidovi u bankini kolnika izrađuju se kao prefabricirani montažni elementi od polimer betona. Na samo 25 km od Subotice, u blizini naselja Morahalom u susjednoj Mađarskoj, primijenjen je upravo ovakav način zaštite životinja. Tijekom izrade projekta pozvao sam predstavništvo velike europske firme koja izrađuje ove elemente i saznao da smo prvi iz Srbije koji se interesiraju za ove elemente. Kada je priopćena nabavna cijena ovih elemenata shvatili smo da je ovaj posao za nas nemoguća misija.

Iz ovog razloga smo, zajedno sa stručnjacima iz Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode, došli do rješenja da se ovi elementi (prolazi i zaštitni zidovi) izvedu od domaćih materijala, od betonskih elemenata s odgovarajućim načinom izrade.«

CIJENA REALIZACIJE

»Ukupna cijena izvođenja ceste dužine 600 m, dogradnje cevastog propusta, izrade prolaza za sitne životinje

i zaštitnih zidova u bankini kolnika iznosi blizu 13 milijuna dinara. Od toga na prolaz za sitne životinje i zaštitne zidove dolazi 2,6 milijuna dinara. Cijena izvođenja ove dvije stavke, kada bi se primijenili elementi od polimer betona, iznosila bi oko 8 milijuna dinara!

Našim projektnim rješenjem je uporabom elemenata od armiranog betona umjesto elemenata od polimer betona smanjena vrijednost investicije za ove pozicije radova za više od 3 puta, efekti u prirodi kod zaštite sitnih životinja su isti, a uz to se za proizvodnju elemenata koriste domaći materijali!«

DOPRINOS ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE

»Svjest o zaštiti životne sredine je kod nas još uvijek na veoma niskoj razini i ona će se u godinama koje slijede sigurno promijeniti. Naša zakonska regulativa u ovoj oblasti će biti usuglašena s strožijim europskim propisima, kojih ćemo se morati pridržavati, a ovim tehnički jeftinijim rješenjem zadovoljit ćemo uvjete zaštite prirode.

Smatram da je izrada ovog projekta i prezentacija projekta široj javnosti moj stručni doprinos na razvijanju društvene svijesti o potrebi zaštite prirode i kod nas, kao i u ostalim dijelovima Europe«, konstatirao je na koncu diplomirani građevinski inženjer Branimir Ivanković.

Dražan Prčić

SUBOTICA POGODNO TLO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ, OCJENJUJU PREDSTAVNICI STRANIH KOMPANIJA

Neiskorištene šanse

*Lokalni poduzetnici još nisu dovoljno iskoristili šansu da postanu kooperanti inozemnih tvrtki **
Lokalna samouprava će pokušati utjecati da se školski programi prilagode potrebama gospodarstva

U Subotici od oko 45.000 ukupno zaposlenih polovica radi u gospodarstvu, pri čemu petina njih radi u poduzećima s većinskim stranim kapitalom. Strane kompanije, među kojima su: Siemens, Dunkermotoren, Norma Group, Continental, Calzedonia, Swarovski, većinom posluju u industrijskoj zoni u Malom Bajmoku. Oni ističu da su zadovoljni kadrovima, odnosom lokalne samouprave i poslovnim ozračjem u Subotici, što je pridonijelo da zaposle više radnika nego što su prvobitno planirali, te ih to motivira da planiraju i daljnje proširivanje kapaciteta.

GRAD OSIGURAVA DOBRE UVJETE

Csaba Schell, direktor Dunkermotorena, njemačke tvrtke koja posluje već više od tri godine u Subotici, ocjenjuje da je grad »plodno tlo za ovu multinacionalnu tvrtku«, te dodaje da je izuzetno zadovoljan nedavno održanim sastankom predstavnika stranih kompanija s gradonačelnikom Jenő Maglaijem, jer to pokazuje da lokalna samouprava ima namjeru i dalje osiguravati dobre uvjete za ova poduzeća. »Ovaj prvi sastanak je vrlo dobro pošao, izuzetno



sam zadovoljan i mislim da do sada, za ove tri godine, nije bilo ovakvih sastanaka ovdje u Gradskoj kući i na ovoj razini«, kazao je Schell. Premda je Subotica »jedna od svjetlijih točaka na gospodarskom nebu ove zemlje«, kako kaže Milan Vučković, član Gradske vijeća zadužen za gospodarstvo, jer pruža dobre komunalne uvjete, kvalificiranu radnu snagu i okruženje pogodno za gospodarski razvoj u kojemu su se strani investitori osjetili dobrodošlima, ipak je gospodarstvo i neiskorištena subotička šansa.

»Sve ove inozemne tvrtke, poput Siemens, Continentala, Norma groupe, imaju dosta kooperanata od kojih nabavljaju komponente za svoje finalne proizvode, međutim, oni ih uglavnom uvoze iz Poljske, Slovačke, Češke, umjesto da naši poduzetnici to ovdje proizvode. To su komponente od plasti-

ke, gume, metala, kakve su nekada proizvodili subotički kooperanti 'Severa', i ta šansa još nije iskorištena«, kaže Vučković i dodaje kako bi, primjerice, u odnosu na tisuću zaposlenih u Siemensu bar još dvadesetak posto moglo naći posao kod malih kooperanata koji bi mogli biti dobavljači ove tvrtke.

NEDOSTAJU INŽENJERI

Još jedan od uočenih problema, koji lokalna samouprava namjerava rješavati, jest školski sustav neprilagođen potrebama gospodarstva. Premda u Subotici ima oko 12.000 nezaposlenih, ipak na tržištu nema dovoljno stručne radne snage, osobito nedostaju inženjeri svih struka. Primjerice, na natječaj tvrtke »Mini Pani« za zapošljavanje 17 inženjera prehrambene struke nitko se nije javio, a u »Alpaku« također imaju potrebu za većim

brojem inženjera strojarstva.

»Doista nedostaju inženjeri svih struka, i to ne samo stranim investitorima, nego i našim poduzetnicima. Ali problem su i srednje škole, primjerice, nema premotavača jer škola ne obrazuje ljude koji bi mogli to raditi. Dakle, očigledno moramo usuglasiti školske planove s tim potrebama i da djeca čim završe školu odmah imaju radna mjesta i

znaju za što se školuju«, kaže Milan Vučković.

Gradonačelnik Jenő Maglai najavljuje da je ovaj sastanak s predstavnicima stranih kompanija u Subotici samo prvi u nizu koji se planiraju održavati kvartalno, te ističe da je prethodno ovakvih razgovora bilo i s predstavnicima subotičkih malih i srednjih poduzeća.

»Imali smo veoma koristan sastanak i razgovor, suštinski smo dodirnuli teme važne za ovaj grad. Čuli smo njihova mišljenja za korake koje bi grad trebao poduzeti u sljedećem razdoblju, a ovakvi razgovori će pomoći i njima i nama kako bismo poboljšali ekonomsku i gospodarsku situaciju u gradu«, kaže Maglai i dodaje kako je sada pred lokalnom samoupravom konkretno rješavanje uočenih pitanja i problema.

S. Mamučić

Vučenje panja – ispravak

U broju (br.564 od 24.01.2014. str.13) našeg tjednika u spominjanju pokladni adeta spominio sam i vučenje panja s opaskom da ću ispraviti netačan podatak, kojeg sam spominjo, a uzo sam ga od drugi autora.

U raspredanju o tom adetu sporno je vrime o danu kad su ga obavili. Jedni vele da su momci panj vukli na treći dan poklada, u utorak prid Čistu sridu, (moje viđenje sa tumačenjem moje mame, svidočenje *Bartula Vojnić Purčara* koji je više godina svirkom pratio tu zabavu u Jožinom selu na Vanteleku, *Deno Kečenović – Čoban* iz Bajmaka, a drugi da se panj vuko na Čistu sridu *Ante Sekulić, Matija Evetović*).

Nakanio sam se da s tom dvojboj izadem na kraj. Odgonetio sam je uz pomoć dr. *Miše Mandića* iz Čavolju (Mađarska). U pravu su i jedni i drugi. Panj su vukli i trećeg dana poklada, a i na Čistu sridu, samo u opisu adeta triba istaknut bit u čemu su bili drugačiji. Jevo zašto:

OPISI ADETA

* Matija Evetović u studiji Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata, dogotovljenu O Svijećnici 1941., tiskanoj 2010. na str. 288 piše: ... Na Čistu srijedu: Toga dana neženjeni vuko »panj« kao znak, da se nije su uspeli oženiti za vrijeme poklada. ... Održavanje adeta opisano je samo sa spominjatićima.

* Ante Sekulić u Zborniku za narodni život i običaje, Zagreb 1986., str. 359 veli: ... »na Čistu sridu« momci koji se za poklada nisu oženili vukli su u naseljima za sobom sokacima panj, jer nisu bili »vridni« naći sebi ženu. ...

* Alojzije Stantić Vučenje panja, Subotica-info

rata, a on je vidio i u vrime- nu 1941-1944. u Čavolju i Gornjem Sv. Ivanu (Csávolj, Felsőszentiván - Mađarska), mladići (levente [predvojnička obuka]) namazali su lice pekmezom, na njeg nalipili perja i s tom maskom na licu i umisto vučenja panja sa svirkom išli sokakom i po



Molitva pod atarskim križom

16.03.2011. ... veli: Panj se vuko treći dan poklada, često poslipodne u utorak prid Čistu sridu. ... (dane naglasio autor).

Za otklon dvojbe triba najprija istaknut bit u vuči panja:

* panj se sa svirkom, pićem i bučnim komedijanjem najčšće vuko trećeg dana poklada, dan prid Čistu sridu;

* panj se vuko i na Čistu sridu brez svirke i pića, mirno i skromno;

* panj su vukli naritko s veseljem i na Čistu sridu koji nisu po zapovidi vire postili, išli na pepeljanje i molitvu Križnog puta s pridikom;

Jevo iz obilja primjera ruganje Čistoj sridi:

* dr. Mišo Mandić spominje da su do II. svickog

kućama prosili divenice i jaja. To šta su skupili uveče su kod jedne divojke ispekli i povečerali.

* *Grgo Piuković* spominje da su na Čistu sridu u Mirgešu gosti iz mijane Kod tri sikire dobacivali, rugali se virnicima koji su se vraćali s molitve Križnog puta.

U oblikovanju ovog tumačenja pomogo mi dr. Andrija Kopilović.

»U vrime pokaza vučenje panja većina Bunjevački Hrvata, a osobito poljodilci salašari, živili su sa kršćanskim kripostima, ponašali se po tom nauku. Šta virnicima znači Čista srida triba se upoznat kako su je otpravili i onda ocinit s kojim kripostima su

živili momci koji su vukli panj. Kršćanske kriposti su dopuštale i u korizmi zabavu, al sa skromnim ponašanjem, pa i vuć panj na Čistu sridu, al skromno i mirno. Ako je bilo onih koji su vukli panj bučno, sa svirkom, pismom, pijankom... to su bili koji su živili sa kripostima koje su to dopuštale, al to nisu bili virnici sa kršćanskim kripostima. Virnici su se klonili čak i gledanja take zabave«.

ČISTA SRIDA

Čista srida je dan kad virnici poste, a podiklo i suši (samo pije vodu). Salašari onda nisu radili teške poslove, išli su u crkvu na molitvu i pepeljanje. Tog dana počima korizma, četrdeset dana posta, odricanja, molitvi križnog puta sa pridikom u crkvi el na salašu pod atarskim križom. Obično su reduše (žene domaćice) lušijom (lug, cijed) ispirale, odmaščivale sude (posude), a žene koje su ranu kuvale u zemljanim ćupovima poređali su ih posli žarenja u peć. Ćupovi su se friško zagrijali, iz njih je znao buknit plamen, časkom su odmaščeni. Čim je ogriv izgorio, peć je sa žeravom zatvorena i uveče kad se oladila izvadili su ćupove, bili su ko novi. U obiteljima di su se držali reda, reduše su napucale (nakókale) kókica (zrna kuruza), da ogladnila čeljad poplaše (utole) glad. Korizma je vrime kad se često pekla suva pogača, friško pečena poidena je za ručak el večeru, često sparena s tučenim sirom i ispečenim krumpirom u kori u parasničkoj peći. (Suva pogača, ko i lepanja, kad se idu ne siku se nožom, već se komadaju rukom).

I blizu i daleko

Na salašu, u jednoj mladoj višečlanoj obitelji, dok su odrasli bili u razgovoru, za radnim stolom odvijao prizor znan svim roditeljima 21. stoljeća, živjeli oni u metropoli, varošici, selu ili, evo, kući okruženoj širokim prostranstvom: petogodišnja djevojčica bila je za računalom zaneta igrom.

»Majstor« je za računalne igrice i sva ona informatička umijeća s kojima kao da su se rodila djeca novog tisućljeća. Posredstvom interneta dostupne su joj sve igrice koje vole djeca diljem svijeta, jer u virtualnom svijetu nema državnih granica, oceana niti planina, sve je dostupno i na dohvat ruke.

Salaši, danas s kompjutorima i internetom, više nisu ono što su našim precima bili, gdje su svjetske i gradske vijesti stizale poštom, s novinama, posjetiteljima i odlaskom na tržnicu. Sada vijesti mogu stići svaki dan, jednim »klikom« na tastaturi. Iz bilo kojeg dijela svijeta.

No, djevojčica je toga dana (i svaki put kada poželi) imala privilegij nedostupan velikom broju djece. Od kompjutora je istrčala u veliko dvorište i sigurno i bezbrižno igrajući se trčala travnjakom. Igrala se i s janjcima. Sav pomladak na salašu širio je radost.

Na drugoj strani subotičkog atara jedna mlada obitelj živi slično. Opredijelili su se za život na salašu, gdje su svoju mini-obitelj uvećali s dvojicom sinova. Preciznije, za život na salašu opredijele

se tada nevjesta, jer je mladoženja ovdje i odrastao, te odlučio ostati na ognjištu svojih predaka. No, ona je iz grada, i to iz drugog grada, odrasla na asfaltu, s pogledom na centar i sva aktualna događanja povećeg mjesta. Srce ju je ipak povelu domu u subotičkom ataru... »U početku su mi falili ljudi...«, pričala je. Svakodnevne kontakte s prijateljima i rodbinom danas održava skypeom i posredstvom društvene mreže. »Imamo prinove u obitelji u mom rodnom mjestu i prije no što stignemo do njih vidjela sam ih preko skype-a«. Nedavno, dok su vjetar i snijeg paralizirali prometnice, a prijatelji ih posredstvom internetskih društvenih mreža pitali o situaciji »na terenu«, tj. salašu, stizao je i njen komentar: »U zdravlju došli kad god mogli. Ali ovo su sada snježne dine, ljudi ne mogu postići očistiti koliko vjetar nosi snijeg!«

Tamo gdje je djece, potrebne su i mogućnosti za školovanje. Davno su postojale »atarske« škole, čitava mreža takvih škola, postavljena da bi svakom djetetu bila dostupna. S pokretom napuštanja

salaša, selidbom bliže gradu i stvaranjem predgrađa, vremenom su »atarske« škole ostajale prazne, a onda, nažalost, i rušene. Ne prizivam da ih ponovno podižu, ali svaka zajednica ima dužnost biti udobna svojim članovima. A to znači i omogućiti udobno školovanje svojim najmlađim članovima.

Spomenute dvije obitelji na različitim krajevima subotičkog atara žive slično, obje na salašu, sa suvremenim komunikacijskim tehnologijama, ali i s velikom i bitnom razlikom: u blizinu jednog salaša stiže autobus, na drugom nalaze različite načine kako bi dijele savladalo tri kilometra do prvog autobusnog stajališta. Zimi, kada se ne može biciklom i motorkotačem, kreću i s djecom na saonicama.

U isto vrijeme, u okolici Subotice zapažena je pojava vraćanja zemlji i životu na salašu, zbog egzistencijalnih problema i teškog nalaženja radnog mjesta, potom stoga što se mladi okreću uzgoju zdrave hrane i u tome vide perspektivu, ili, pak, i zato što su, poput pokreta i u drugim dijelovima svijeta, odlučili radije podizati djecu u zdra-

vom okruženju, no u zagušljivim, pa i opasnim gradskim ulicama. Mnoge mlade obitelji odlaze živjeti na Palić, ali se odlučuju i za jeftinije varijante, a to su obiteljska imanja u okruženju.

Tko danas u Subotici ima »snimku stanja« promjena obiteljskog života koje su se događale posljednjih desetljeća i događat će se i dalje? Prati li itko što su potrebe obitelji koje podižu i školuju djecu?

U mini-anketi u nekoliko obitelji na salašu, provedenoj nakon nedavno zavijanih cesta, svi su prvo spominjali autobusni promet za one koji svakoga dana moraju poći sa salaša do sela ili grada, a među njima su i đaci, što je onda očito i prioritarna potreba (»kruh možemo ispeći i sami«).

Autobusni promet, ali i usklađivanje i s drugim potrebama mladih obitelji, spram promjena koje život donosi. A život je donio i ove pomladene salaše, s kojih glas može doprijeti do svakog kutka svijeta, pa će tako valjda i do zaduženih organizirati komunalni život u ovoj zajednici.

Katarina Korponaić



Kada salaš ozeleni...

OSNOVNA ŠKOLA »MATIJA GUBEC« IZ TAVANKUTA OBILJEŽILA DAN ŠKOLE

Povezivanje partnerskih škola



Dan škole »Matija Gubec« iz Tavankuta i ove je godine obilježen susretom predstavnika partnerskih škola i ustanova iz Hrvatske, BiH, Mađarske, Rumunjske, kao i Subotice,

s kojima tavankutska škola provodi suradnju i programe kroz projekte razmjene učenika, učeničke zadruge, njegovanja jezika i kulturne baštine, te druge obrazovne projekte.

Radni dio susreta održan je u Plavoj dvorani Gradske kuće, gdje su goste u ime Grada pozdravili *Blaško Stantić*, član Gradskog vijeća zadužen za obrazovanje, i *Siniša Babičević*, pomoćnik gradonačelnika za međunarodnu suradnju. Ravnateljica škole »Matija Gubec« *Stanislava Stantić-Prčić* istaknula je kako je ovaj susret organiziran s idejom da se međusobno upoznaju i povežu partnerske škole, te je i prilika da se gradi i proširi suradnja kroz buduće zajedničke projekte.

Tavankutska škola ostvaruje suradnju s Cernikom, Primoštenom i Gornjom Stubicom kroz programe škole u prirodi, razmjene učenika i učeničke zadruge, a ravnateljica škole »Matija Gubec« u Gornjoj Stubici *Sanja Knezić* posebno je istaknula projekt sadnje klonova gupčeve lipe, pokrenut 2010. godine, te domaćinima darovala ovom prilikom ranac knjiga kao poticaj za proširenje školskog projekta »Čitamo mi u obitelji svi«. Predstavnici Nansen dijaloga centra iz Osijeka istaknuli su kako je u projekt

Skup »Gupčevih« akademaca

Ovogodišnja proslava Dana škole »Matija Gubec« razlikovala se od prijašnjih po tome što su ove godine na proslavu pozvani svi nekadašnji učenici ove škole, a koji su nastavili i završili svoje školovanje na fakultetima u zemlji i inozemstvu. Iako danas žive u raznim krajevima zemlje i svijeta, mnogi su se javili s prigodnim pozdravima, a brojni su imali i mogućnost osobno se odazvati. Svi prisutni su se složili da se ovakvi susreti trebaju nastaviti i narednih godina, jer je ovo jedinstvena prilika da se sretnu ljudi različitih profila kojima je zavičaj ostao u srcu i koji bi svakako mogli pridonijeti boljitku zajednice u kojoj su odrasli.

Tatjana Horvat je Poljoprivredni fakultet

završila u Novom Sadu, smjer zaštite bilja. »Smatram da bi svi akademski građani koji su išli u tavankutsku školu mogli u svojem području pomoći na različite načine ovome mjestu. Vjerujem kako ovaj skup, ukoliko bi se redovito svake godine održavao, imao također svake godine sve više i više okupljenih«, kaže *Tatjana*.

Ana Žigmanov Vuković je diplomirani inženjer tekstilstva. Završila je fakultet u Zrenjaninu, a pozdravlja inicijativu ovoga skupa. »Ideja je jako dobra, jer se na ovim

skupovima mogu roditi ideje i planovi da se neki konkretni koraci mogu poduzeti na raznim područjima u našem Tavankutu. Jako je dobra ideja da se ovakvo okupljanje akademaca održava na dan osnovne škole, jer ova je škola iznjedrila sve te visoko obrazovane građane, tako da bi ovaj početak trebao prerasti u tradicionalno okupljanje. Poručila bih još da se ne treba nikada sramiti, već treba biti ponosan na sredinu odakle si potekao. U prošlosti se dosta pravila razlika među djecom iz sela i grada, uvijek su djeca

sa sela bila manje bitna nego gradska«, navodi *Ana*.

Ruža Petrina završila je Poljoprivredni fakultet, smjer zaštite bilje u Novom Sadu i već dugo godina uspješno radi u svojoj struci. »Ideja o okupljanju akademskih građana je jako dobra i smatam da bi svi Tavankučani mogli više pomoći svome rodnom mjestu. Evo ja sam danas upoznala neke starije Tavankučane i neke prijedloge i konkretne poteze već predložila. Akademski građani mogu pridonijeti boljitku u raznim segmentima. Ova ideja je krasna, možda nam i netko ukrade tu ideju, što se već u posljednje vrijeme i događa, ali znat ćemo da smo prvi u Tavankutu to započeli«, naglašava *Ruža*.

I. D.





Priredba u
Dječjem kazalištu

Tavankutu gradonačelnika *Bandića*, te na pomoć u obnovi etno salaša »Balažević« i istaknula kako je zagrebačka gradska uprava i dalje otvorena za pomoć i suradnju sa školama i KUD-ovima. Pročelnik Zagrebačke županije za obrazovanje *Vjeran Štublin* istaknuo je kako Zagrebačka županija 40 posto proračuna usmjerava u obrazovanje, pozvao je na veću suradnju učeničkih zadruga, te apelirao na subotičke vlasti da podupru takvu suradnju.

Povodom Dana škole učenici viših razreda izveli su u Dječjem kazalištu igrokaz »Ždribac zlatne grive« prema pripovijeci *Balinta Vujkova*, koji su pripremile nastavnice *Marica Skenderović* i *Kristina Kovačić*.

S. M.

interkulturalnih škola od prije dvije godine uključena i škola u Tavankutu, čime je ona i jedina škola izvan Hrvatske koja sudjeluje u programu njegovanja kulturne i duhovne baštine zavičaja koji podupire Kraljevina Novreške. Predstavnik osnovne škole iz Usore (BIH) *Slobodan Krajina* istaknuo je kako su

ovakvi susreti dragocjeni zbog upoznavanja i razmjene iskustava, te iznio probleme s kojima se susreću nastavnici u hrvatskim odjelima u BiH, a prvi puta je Danu škole prisustvovao *Gábor Gyevári*, ravnatelj Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma »Miroslav Krleža« iz Pečuha. On je izra-

zio spremnost za zajedničko sudjelovanje u projektima i na europskoj razini, riječima: »Dobro došli pred vrata EU. Želimo vam pomoći, a ne bojte se, mi ćemo vas i iskoristiti, jer to se tako radi u EU.«

Savjetnica gradonačelnika Zagreba *Biserka Bucković* podsjetila je na posjet

SUSRET U HNV-U

Što je interes Hrvatske?

Predstavnici Hrvatske matice iseljenika, ravnatelj *Marin Knezović* i predsjednik Upravnog odbora, zastupnik u Hrvatskom saboru *Ivo Jelušić*, te predstavnice Grada Zagreba *Biserka Bucković* i *Tihana Jurić*, u sjedištu Hrvatskog nacionalnog vijeća sastali su se s predsjednikom HNV-a dr. *Slavenom Bačićem*, predsjednikom IO HNV-a *Darkom Sarićem Lukendićem*, predsjednikom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petrom Kuntićem* i ravnateljem Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislavom Žigmanovim* i razgovarali o aktualnoj problematici glede položaja Hrvata u Srbiji. Dr. Bačić je zahvalio na pomo-



ći koju Grad Zagreb upućuje hrvatskoj zajednici u Srbiji, ali je istaknuo i probleme s kojima se suočavaju, kao što je to primjerice nemogućnost dobivanja domskog smještaja za studente u Zagrebu, problemi u dobivanju državljanstva, te je istaknuo kako bi

Hrvatska trebala jasno definirati što je njen interes kada su Hrvati u Srbiji u pitanju. Petar Kuntić je istaknuo kako se puno puta nailazi na nerazumijevanje problema koje Hrvati u Srbiji imaju suočeni s ubrzanom asimilacijom, te smatra kako bi Republika

Hrvatska trebala što hitnije definirati poseban program za mlade Hrvate koji su autohtone manjine. Ivo Jelušić je istaknuo kako između Hrvatske i Srbije ima puno neriješenih osnovnih pitanja, kao niti s jednom drugom zemljom, kao što su mirovine, socijalna, gospodarska pitanja, sukcesija i granice, te manjinska pitanja, često ne dolaze na red u bilateralnim susretima i razgovorima zvaničnika dviju zemalja, ali je istaknuo kako Hrvati u Srbiji imaju pravo tražiti od Hrvatske zaštitu i podršku u svim problemima koji su utemeljeni, ali da pri tome moraju zadržati krajnje neutralnu poziciju bez obzira na to tko je trenutačno na vlasti u Hrvatskoj.

J. D.

ČELNICI HRVATSKE MATICE ISELJENIKA IZ ZAGREBA BORAVILI U BAČU

Potpورا hrvatskoj zajednici

Mi dobro znamo što za vas znači Republika Hrvatska, možda čak više vama ovdje, nego nama koji tamo živimo, rekao je predsjednik Upravnog odbora HMI Ivo Jelušić

Izaslanstvo Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba, koje su činili ravnatelj ove institucije mr. sc. *Marin Knezović*, predsjednik Upravnog odbora HMI i zastupnik u Saboru Republike Hrvatske dipl. pol. *Ivo Jelušić*, te ravnateljica Odsjeka za hrvatske manjine dipl. iur. *Marija Hećimović*, posjetilo je u petak 7. veljače 2014. Bač. Tom su prigodom, pokraj predstavnika svih hrvatskih udruga kulture u općini, skup uveličali ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i dopredsjednik Savjeta za Hrvate izvan Hrvatske pri Vladi Republike Hrvatske prof. *Tomislav Žigmanov* iz Subotice, te tajnik Hrvatskog nacionalnog vijeća i načelnik Općinske uprave Bač dipl. iur. *Željko Pakledinac* iz Vajske.

Gosti su najprije posjetili župnu crkvu svetog Pavla, gdje im je župnik vlč. *Josip Štefković* govorio o ovom velikom zdanju, građenom u isto vrijeme kada je građena i subotička katedrala, a potom su obišli Franjevački samostan i crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije, gdje ih je dočekaao fra *Josip Špehar*, predstojnik samostana. Za neke, koji su prvi put došli u ovo mjesto, to je bilo pravo otkriće i nisu krili pozitivne dojmove, pa čak i iznenađenje brojnim detaljima koje su čuli i vidjeli u ova dva sakralna objekta, a do sada za njih nisu znali.

Susret je završio u Didinoj etno kući gdje je održan ugodan razgovor s predsjednicima udruga, a gosti su mogli razgledati stalni postav uređenih šokačkih soba i obnovljenu staru kovačnicu. Zatim se govorilo o problemima s kojima se susreću Hrvati u Vojvodini, o nepovoljnoj demografskoj slici, pomanjkanju vlastitih prostorija u udrugama, poteškoćama u izradi projekata, kadrovskim problemima, kasnom pristizanju financijskih sredstava po natječajima, ali i o unutarnjim problemima i pasivnosti pojedinaca. O ovim pitanjima i ostvarivanju bolje prekogranične suradnje iscrpno je govorio prof. *Žigmanov*, a g. *Pakledinac* je pohvalio lokalnu upravu i naglasio kako je sadašnja lokalna vlast spremna pomoći ne samo hrvatskoj, nego i svim drugim manjinskim zajednicama. *Marija Hećimović* se ponajviše usredotočila na samostan i njegovu bržu obnovu, a uz to je pokazala kako prilično poznaje sve probleme s kojima se bački Hrvati susreću.

DOJMOVI GOSTIJU

»U posjetu Srbiji želja nam je bila upoznavanje s problemima i djelovanjem predstavnika hrvatske manjine u ovom dijelu Bačke. Saznali smo dosta toga što tišti Hrvate u ovom kraju, koji su njihovi problemi, te koliko i kako za njih skrbi Hrvatska, kao nji-

hova matična država. Ovdje postoje ljudi koji su u stanju očuvati identitet i opstanak na ovom području, što svjedoči i pet hrvatskih udruga koje djeluju u ovoj općini. Povezivanje sa susjednim općinama u Hrvatskoj i razvijanje prekogranične suradnje dobar je put za budućnost, jer ulaskom Hrvatske u EU dosta se toga promijenilo na objema stranama granice. Prije svega otvara se mogućnost dobivanja značajnih financijskih sredstava, a u tome važnu ulogu imaju upravo udruge hrvatske nacionalne manjine u Srbiji«, među ostalim je rekao ravnatelj HMI *Marin Knezović*.

»Na našem smo proputovanju posjetili prvo Bač, a potom idemo u sjevernu Bačku, tako da ćemo sutra biti u Subotici i Tavankutu. Prije svega došli

smo vidjeti kako žive ovdašnji Hrvati i kako im i koliko možemo pomoći u rješavanju njihovih nastalih problema. Prekratko je vrijeme da bismo razgovarali o svim temama i poteškoćama, ali najviše me se dojmilo što smo saznali kako na ovim prostorima stoljetno živi katoličanstvo, te da je bački samostan najstariji u Bačkoj. Nažalost, broj Hrvata se i ovdje znakovito smanjuje, a udruge kulture koje djeluju u Baču i okolnim mjestima ipak ostvaruju plemenitu zadaću očuvanja svoje baštine i vlastitog identiteta. Mi dobro znamo što za vas znači Republika Hrvatska, možda čak više vama ovdje, nego nama koji tamo živimo«, kazao je predsjednik Upravnog odbora HMI *Ivo Jelušić*.

Zvonimir Pelajić

Referendum o uvođenju samodoprinosu u Šidu

U subotu 8. veljače u Šidu je otvoreno sedam glasačkih mjesta za provođenje glasovanja na referendumu, radi izjašnjavanja građana o uvođenju samodoprinosu u Šidu, na razdoblje od pet godina, po stopi od 3 posto na zarade. Građani Šida moći će se izjasniti za samodoprinos u razdoblju od 8. do 27. veljače, a ukupan broj glasača s pravom glasa u Šidu je 13.884, što predstavlja osnovu za provođenje referenduma. Da bi referendum uspio potrebno je da se za samodoprinos izjasni 50 posto građana plus jedan, a to je ukupno 6.943 glasača. Predsjednik Mjesne zajednice Šid dr. *Krsto Kureš* izrazio je nadu da će se građani Šida i pokraj teške ekonomske situacije izjasniti za samodoprinos i na taj način utjecati na osiguranje kvalitetnijih uvjeta života u gradu.

S. D.

ODRŽANA SKUPŠTINA PODRUŽNICE DSHV-A U SOMBORU

Uspješno dvogodišnje razdoblje

Kao druga po veličini podružnica, što se tiče zastupljenosti kadrova nakon posljednjih izbora, najjača smo podružnica, naglasio je njen predsjednik Mata Matarić

U Somboru je u prošli petak, sedmog veljače, održana redovita Skupština Podružnice DSHV-a Sombor. Sjednici koja je održana u velikoj dvorani Gradske kuće nazočilo je 57 izaslanika mjesnih organizacija Podružnice DSHV-a Sombor, a Skupštini su nazočili i predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* i predsjednik subotičke Podružnice *Martin Bačić*. Na Skupštini je usvojeno izvješće o radu i plan za predstojeće razdoblje.

Kako se čulo prilikom podnošenja izvješća o radu, Podružnica Sombor je u protekle dvije godine ostvarila značajne rezultate glede činjenice da su sva tri kandidata ove stranke na lokalnim izborima (na listi DS-a) izabrani za vijećnike Skupštine Grada Sombora. U međuvremenu *Snežana Periškić* je imenovana na mjesto vijećnice Gradskog

vijeća, a u redovima gradskih vijećnika ostali su *Adam Tubić* i *Mata Matarić*, koji je i pokrajinski zastupnik, član dvaju odbora pokrajinske Skupštine, član Savjeta za nacionalne zajednice i potpredsjednik Programskog vijeća RTV-a. Čanovi DSHV-a su u šest skupštinskih odbora, dok je *Zoran Čota* predsjednik Savjeta za nacionalne zajednice, *Mata Matarić* je predsjednik UO Fonda za razvoj poljoprivrede, a u tri upravna odbora i dva nadzorna odbora javnih poduzeća također su članovi DSHV-a. »Mislimo da smo, kao druga po veličini podružnica, što se tiče zastupljenosti kadrova nakon posljednjih izbora, najjača podružnica. Ovdje treba dodati kako je član Podružnice Sombor *Ivan Karan*, drugi mandat ravnatelj NIU 'Hrvatska riječ'«, rekao je podnoseći izvješće o dvogodišnjem radu



Podružnice njen predsjednik *Mata Matarić*. On je dodao kako veliki problem u funkcioniranju i komunikaciji predstavlja to što je u Somboru, po odluci Vijeća, ukinuto plaćanje namještenika u uredu.

U sljedećem dvogodišnjem periodu Podružnica DSHV-a podržat će sve realne zahtjeve središnjice stranke, ali isto tako očekuje da središnjica stranke sluša izvješća podružnica. »U ove dvije godine koje su pred nama aktivnosti Podružnice usmjerit ćemo na preizborne kampanje za izbore na svim razinama. Radit ćemo na upisu u poseban birački popis hrvatske manjinske zajednice i aktivno sudjelovati u izborima za HNV. Plan nam je i osnivanje dviju novih mjesn-

ih organizacija, u Čonoplji i Lemešu. S obzirom da na ove parlamentarne izbore idemo u koaliciji s DS-om preostaje nam aktivno samostalno sudjelovanje na lokalnim i pokrajinskim izborima, koji su i razina na kojoj se kreira i provodi manjinska politika. Vrijeme je da samostalnim izlaskom na izbore potaknemo zainteresiranost većine Hrvata za svoju sudbinu, ili ćemo je, kao što je to do sada bilo, na najvišim razinama vlasti, prepustiti drugima.

Drugom dijelu Skupštine Podružnice DSHV-a priključili su se i članovi Gradskog odbora DS-a i kandidati DS-a iz Sombora na republičkim izborima.

Z. V.

Natječaj za udruge u Somboru

SOMBOR – Gradonačelnik Sombora *Nemanja Delić* raspisao je natječaj za projekte organizacija i udruga građana socijalno-humanitarnog karaktera. Za podjelu je predviđeno 2,5 milijuna dinara. Rok za prijavu projekata je 26. veljače. Prijave se šalju poštom ili se predaju na pošti Uslužnog centra Gradske uprave.

Z. V.

Šokačko prelo u Beregu

BEREG – U Beregu će sutra, u subotu 15. veljače, biti održano tradicionalno »Šokačko prelo«, 17. po redu. U programu će sudjelovati HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora i KUD

iz Gradišta (Republika Hrvatska), kao i tamburaški sastav »Garavi«, također iz Hrvatske. Prelo će biti održano u Domu kulture od 19 sati. Cijena ulaznice s večerom i pićem je 1.000 dinara.

Z.V.

Prelo u »Nazoru«

SOMBOR – HKUD »Vladimir Nazor« organizira 1. ožujka Veliko bunjevačko-šokačko prelo. U programu će sudjelovati gosti iz Metkovića KUD »Metković«, a predstaviti će se i domaćini – folklorna sekcija »Nazora«. Za dobru zabavu bit će zadužen tamburaški sastav »Mesečina« iz Sombora. Prelo počinje u 19.30 sati. Ulaznica s večerom je 1.600 dinara.

Z.V.

PRIJE 265 GODINA SOMBOR JE DOBIO STATUS SLOBODNOG KRALJEVSKOG GRADA



Povijesna prekretnica

Prije 265 godina carica Marija Terezija potpisala je povelju kojom je Sombor dobio status slobodnog kraljevskoga grada. Značajnu ulogu u borbi za elibertaciju imali su bunjevački Hrvati. Bila je to velika prekretnica u razvoju Sombora, koji će ubrzo poslije toga postati sjedištem velike Bačko-bodroške županije

Za nekoliko dana Sombor će proslaviti Dan grada, koji se slavi u znak sjećanja na 17. veljače 1749. godine, kada je carica *Marija Terezija* svojim potpisom i pečatom na Elibertacionoj povelji Somboru dodijelila status slobodnog kraljevskoga grada. Taj je privilegij skupo plaćen, jer su Somborci za ovu carsku milost morali prikupiti 150.000 tadašnjih rajnskih forinti (Novi Sad je taj privilegij godinu dana prije platio 80.000 rajnskih forinti). No, bez obzira na to što su najveći dio iznosa Somborci uzeli na zajam pod nepovoljnim uvjetima i bez obzira na to što su taj zajam vraćali čak do 1806. godine, otkup statusa slobodnog kraljevskoga grada je, slobodno se može reći, prekretnica u povijesti Sombora. Kako su u tim povijesnim događajima, koji su

prethodili dobivanju statusa slobodnog kraljevskoga grada, pa i potonjoj upravi gradom, važnu ulogu imali i bunjevački Hrvati, u ovom tekstu bavimo se tom temom.

MUČNI PREGOVORI S BEČOM

Borbi Somboraca za elibertaciju prethodila je odluka carice Marije Terezije, koja je na pritisak mađarskih plemića Somboru ukinula status vojničkog šanca. Postojeće stanovništvo nije prihvatilo preseljenje, a još manje status komorskih podanika (paora), pa su Somborci obiju vjeroispovijesti odlučili boriti se za očuvanje svojih privilegija i tako je počela četverogodišnja borba za elibertaciju. »Prva ideja o pokretanju inicijative za elibertaciju rodila se na zajedničkom zboru 18. studenoga 1745. godine. Tri godine

trajali su naporni pregovori s dvorom, koje su u Beču vodili izaslanici Sombora – *Martin Parčetić*, *Ivan Bokerović*, *Stjepan Karalić* i *Anastasije Stojšić*. Pregovori su bili mučni i zamršeni zbog otpora županijskih i komorskih vlasti, koje su među stanovnike Sombora pokušavale unijeti neslogu i razdor po vjerskoj osnovi. Za vrijeme tih višegodišnjih pregovora s dvorom stanje u Somboru je, ponekad, bilo i na rubu oružane pobune, a grad je pod vodstvom svojih nekadašnjih časnika živio skoro neovisno o županijskoj i komorskoj vlasti«, kaže za »Hrvatsku riječ« *Milan Stepanović*, publicist i dobar poznavatelj povijesti Sombora.

ALTERNATIVA

Kako su bili uvjereni u uspjeh pregovora u Beču,

somborski Hrvati su prvog lipnja 1748. godine potpisali Alternativu kojom je jamčeno da će pravoslavni stanovnici Sombora u svemu biti ravnopravni s katolicima. *Stepanović* nam pojašnjava kako je ovim ugovorom bilo regulirano buduće ustrojstvo gradske uprave, po kome bi se predstavnici rimokatolika i pravoslavaca smjenjivali na važnim rukovodećim mjestima svake druge godine. »Kada bi na položaju gradonačelnika bio recimo katolik, na drugom po značaju položaju gradskog kapetana bio bio pravoslavac i obratno. Ugovor o alternativu zaključuje da 'građani obiju vjeroispovijesti trebaju živjeti u miru i slozi i da ni jedna strana ne čini ništa na štetu druge'. To su bile vrlo velike riječi prije 265 godina. Županija je pokušala napraviti razdor prije svega na vjerskoj osno-

vi, ali ljudi su osjetili da je iznad vjere i nacije realni interes Somboraca da njihove obitelji žive bolje i da se ne sele oдавде. Nikada u povijesti Sombora takvo jedinstvo nije iskazano. Slova alternative Somborci su se držali do druge polovice XIX. stoljeća, odnosno prvo do osnutka Vojvodstva srpskog i kasnije Austro-ugarske nagodbe», kaže naš sugovornik.

UJEDINJENI U ZAJEDNIČKOM INTERESU

Povelja koju je Marija Terezija potpisala 17. velječe stigla je Dunavom preko Monoštora u Sombor, a svečano je predana 24. travnja. U svojoj formi fra Bona Mihaljević piše kako je povelju 27. ožujka dočekalo izaslanstvo grada na čijem je čelu bio Nikola Parčetić, koji je do tada bio predsjednik komorske općine. Slijedio je potom izbor gradskog poglavarstva, a u duhu Alternative od 60 izabranih članova 30 su bili Hrvati Bunjevci, a 30 Srbi. (Zanimljivo je reći

kako Sombor danas ima 61 gradskog vijećnika). Među 13 članova Unutarnjeg senata bili su Nikola Parčetić, Josip Marković, Mihailo Bokerović, Martin Kekezović i Marko Bogišić. Prvi sudac (gradonačelnik) bio je Martin Parčetić.

Dobivanje statusa slobodnog kraljevskog grada bila je velika povijesna prekretnica za Sombor. »Sve ono što danas čini grad isključivo je utemeljeno u Povelji slobodnog kraljevskog grada. To je najznačajniji trenutak u povijesti grada. Sombor je tada imao oko 7.000 stanovnika, samo šest godina kasnije već 11.000, a već krajem XVIII. stoljeća oko 20.000«, kaže Stepanović. Prema podacima navedenim u A Pallas Nagy Lexikona (izdanje 1897. godine) Sombor je 1850. godine imao 21.601 stanovnika, 1870. godine 24.309, a 1891. godine 26.435. Prema ocjeni našeg sugovornika uspješne borbe za elibertaciju ne bi bilo bez zajedničkog interesa u borbi za građanski Sombor. Bunjevcima su Srbi treba-

li radi masovnosti i »ilirskih privilegija«, a Bunjevci Srbima zbog pripadnosti Rimokatoličkoj crkvi kako bi mogli reći da zajednički naum podržavaju i pripadnici carske vjere.

Dodajmo na kraju kako je 1786. godine Sombor postao sjedište Bačko-bodroške županije (formalno su te županije ujedinjene 1802. godine), kojoj su pripadali Baja, Subotica, Sombor i Novi Sad i koja je obuhvaćala područje omeđeno Tisom i Dunavom. Kako u svojoj knjizi »Sombor – ilustrirana kronika« piše Mile Vojnović, bila je to druga po veličini županija u Ugarskoj. Prema podacima A Pallas Nagy Lexikona, Bačko-bodroška županija je 1881. godine imala 638.063 stanovnika, a desetljeće kasnije taj je broj dostigao 716.438.

Kada su 1925. g. ukinute županije, Sombor je, nakon 139 godina, prestao biti administrativno sjedište Bačke, što je pridonijelo njegovoj gospodarskoj stagnaciji.

Zlata Vasiljević

Znameniti Hrvati

U knjizi »Znameniti Somborci« Stevana Vasiljevića spominje se nekoliko znamenitih Hrvata koji su imali značajnu ulogu u Somboru u godinama poslije dobivanja statusa slobodnog kraljevskog grada. Prema Vasiljevićevoj knjizi, već spomenuti Martin Parčetić bio je vođa izaslanstva Sombora na pregovorima u Beču. Izabran je za prvog suca u gradu. Kada mu je 1751. godine istekao dvogodišnji mandat postao je doživotni član senata, a bečki mu je dvor dodijelio plemićku titulu.

Josip Marković je osim što je bio varoški kapetan (izabran 1765. godine) i varoški sudac (izabran 1767. godina), značajan zbog toga što se zalagao za urbanizaciju Sombora. Zalagao se za reguliranje ulica u gradu i sadnju drveća duž cesta.

Franjevac fra Bona Mihaljević autor je svojevrstne kronike pisane na latinskom jeziku somborskih franjevaca, ali i Sombora od 1771. do 1787. godine.

Župnik Matija Slatković u Somboru je kao župnik službovao 20 godina. Zabilježio je mnoge događaje u Somboru s kraja XVIII. stoljeća.

Život u Somboru

Župnik Matija Slatković je u svojoj kronici pisao i o svakodnevici Somboraca. On piše kako su s kraja XVIII. stoljeća građani rijetko kod kuća pekli kruh, već su ga radije kupovali na tržnici. Meso je dobre kvalitete i ima ga u izobilju, kao i povrća, mlijeka i ribe. U gradu je bio veliki broj starih ljudi, a bilo je i onih koji su doživjeli stotu. Slatković još piše kako su Somborci pili zdravu vodu koju su dobivali iz nekoliko bunara.



GRAD SOMBOR KREDITIRA POLJOPRIVREDNIKE

Sredstva duplirana

Na sjednici Fonda za razvoj poljoprivrede Grada Sombora, kojoj je predsjedavao predsjednik Upravnog odbora Fonda, *Mata Matarić*, donijeta je odluka da prvi natječaj za poljoprivredne kredite bude raspisan u ožujku, a drugi na jesen. Po svakom od natječaja poljoprivrednicima će biti dostupno 14 milijuna dinara, jer će osim 7 milijuna iz proračuna grada, isto toliko obezbijediti i banke.

»S kojom bankom ćemo udružiti sredstva iz proračuna još ne znamo, jer ćemo banku koja nudi najpovoljnije uvjete odabrati putem natječaja. Krediti su namjenjeni za proljetnu sjetvu, povrtarsku ili voćarsku proizvodnju, stočarstvo i po prvi puta, moći će se kupovati sitna poljoprivredna mehanizacija u vrijednosti do 500.000 dinara. Novi natječaj planiramo za studeni i to prije svega za gazdinstva koja žele obnoviti ili proširiti stočarsku proizvodnju«, kaže Matarić.



Za kreditiranje poljoprivrednika preko gradskog Fonda za razvoj poljoprivrede ove godine bit će osigurano 28 milijuna dinara. Polovica novca je iz gradskog proračuna, a drugu polovicu udružuje banke. Tako je u odnosu na prošlu godinu, kada je bio samo jedan natječaj za raspodjelu 14,2 milijuna, iznos ove godine dupliran. A koliko su poljoprivrednici zainteresirani za ovu vrstu kredita govori i podatak da je na prošlogodišnjem natječaju odobren 61 kredit.

Z. V.

Natječaj za udruge u Šidu

Meritorno povjerenstvo raspisalo je natječaj za dodjelu sredstava iz Općine Šid namjenjenih za redovite aktivnosti i programe udruga s teritorija šidske općine u 2014. godini. Sredstva po ovom natječaju dodeljivat će se za redovite aktivnosti i programe udruga i to iz sljedećih područja: ljudska prava i razvoj civilnog društva; zaštita lica sa invaliditetom; socijalna zaštita, zaštita boraca, ratnih, vojnih i civilnih invalida; društvena briga o djeci, poticanje nataliteta, pomoć starima, zdravstvena zaštita, zaštita na radu i protivpožarna zaštita; zaštita i promoviranje ljudskih i manjinskih prava; obrazovanje, znanost, kultura i informiranje; njegovanje i očuvanje narodne tradicije; zaštita životne sredine, zaštita životinja i održivi razvoj; poljoprivreda, lov, ribolov, turizam i poduzetništvo; humanitarni programi i drugi programi u kojima udruga isključivo i neposredno slijedi javne potrebe.

Prijave za natječaj se podnose meritornom Povjerenstvu zaključno s 18. 2. 2014. godine, neposredno na pisarnicu Općinske uprave Općine Šid ili putem pošte na adresu: Općinska uprava Općine Šid, sa naznakom »Povjerenstvo za dodjelu sredstava iz proračuna općine Šid za redovne aktivnosti i programe udruga na teritoriju općine Šid«, Šid Karađorđeva 2.

Poljoprivredna prezentacija u Rumi

Uorganizaciji tvrtki »Agrimatco Group« i »Dipcom«, u prostorijama HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume održano je predstavljanje niza poljoprivrednih proizvoda. Najprije se nazočnim poljoprivrednicima obratio dipl. ing. *Dalibor Đurić*, koji je predstavio asortiman sjemena povrtlarskih kultura (kupus,



kelj, brokoli, krastavac, rajčica, paprika itd.) tvrtke Sakata, čiji su zastupnici na teritoriju Srbije dvije gore navedene tvrtke. Nakon njega predstavljanje je održao dipl. ing. *Dragan Dikić*, koji je predstavio asortimane kompleksnih gnojiva YARA, kao i najnovije sorte sjemenskog kukuruza tvrtke R.A.G.T. Na kraju prezentaciju je održao i dipl. ing. *Jovan Živić*, koji je predstavio najnovije tipove folijarnih vodootopivih gnojiva, kao i najnovije programe herbicida, pesticida i insekticida.

N. J.

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO U OSNUTKU »LJUBA« ORGANIZIRALO SVEČANOST

Povodom obilježavanja blagdana Marindana, Hrvatsko kulturno društvo u osnivanju »Ljuba« organiziralo je u subotu 8. veljače u seoskom Domu kulture prvu svečanost i priredbu, na kojoj su bili nazočni predstavnici Hrvatskog nacionalnog vijeća i mnogobrojni gosti iz Srijema. Gosti iz Ljube, Šida, Sota, Erdevika i Srijemske Mitrovice predstavili su se svojim igrama i skladbama, a bili su to: HKD »Šid«, HKC »Srijem« iz Srijemske Mitrovice, KUD »Branko Radičević« iz Erdevika, Slovačko prosvjetno društvo iz Erdevika i u svojstvu domaćina HKD u osnivanju »Ljuba«. Ovo mlado društvo u osnutku imalo je želju ugostiti svoje prijatelje iz ostalih mjesta u Srijemu i na taj način učvrstiti suradnju i prijateljstvo. »Ovaj nam susret puno znači, kako samo upoznavanje s članovima ostalih udruga u Srijemu, tako i sam nagovještaj da ćemo još više produbiti našu suradnju. Nadamo se da će uskoro doći do ponovnog susreta, a mi već u skorije vrijeme planiramo osnivanje pomlatka u našem društvu, jer već imamo dosta zainteresirane djece«, istaknula je predsjednica HKD »Ljuba« *Marijana Petrović*.

POTPORA HNV-A

Inicijativa za održavanje ove manifestacije potekla je od Hrvatskog nacionalnog vijeća, koje je pružilo

Marindan u Ljubi

Osnivanjem hrvatske udruge vidimo kako strah koji je bio prisutan kod Hrvata, ovdje u Srijemu nestaje, istaknuo je Zlatko Načev



punu potporu osnutku još jedne nove hrvatske udruge. »Večeras sam osobito radostan, jer imamo u osnutku još jednu novu hrvatsku udruhu, a to je HKD 'Ljuba'. Nisam ni znao da u Ljubi živi blizu 30 posto Hrvata, što svakako nije zanemariv broj i drago mi je što smo došli u jedan trend, da su se ljudi Hrvati u Srijemu oslobodili i krenuli u skoro svim mjestima gdje žive Hrvati osnivati hrvatske udruge. Smatram da je to jako

važno, jer osnutkom udruga čuvaju svoj identitet i kulturnu baštinu. HNV postoji radi udruga i to je jedan od segmenata kojima se bavimo. Mi ćemo HKD-u 'Ljuba' pružiti svu potrebnu pomoć, od same tehnike, zatim pri registriranju udruge i upućivanju na razne natječe za dodjelu financijskih sredstava, pa čak i do povezivanja s ostalim udrugama u Vojvodini i Hrvatskoj. Sve resurse koje imamo u HNV-u ustupamo

njima kako bi se društvo od samog početka postavilo na zdrave noge«, istaknuo je *Andrej Španović*, dopredsjednik DSHV-a.

HRVATI NISU ASIMILIRANI

Također, predstavnici HNV-a istaknuli su veliki značaj osnivanja hrvatskih udruga i nagovijestili pomoć u svim segmentima. »Financijski problemi su uglavnom prisutni u svim segmentima života, a tako i u udrugama. Udruge se ne mogu same organizirati i zato smatram da je potpora HNV-a ovdje itekako potrebna. Osnivanjem hrvatske udruge vidimo kako strah koji je bio prisutan kod Hrvata, ovdje u Srijemu nestaje i dobro je da su nacionalne zajednice koje su bile izolirane, ali koje su čuvale svoj identitet unutar svojih obitelji i crkve, odlučile svoju tradiciju, kulturu i običaje sada prezentirati i široj društvenoj zajednici, kako bi svi oni shvatili da Hrvati i dalje žive ovdje i da se nisu asimilirali, kao i da su ponosni na to što jesu«, izjavio je *Zlatko Načev*.

Gosti su mogli uživati u skladbama tamburaškog orkestra HKD »Šid«, nošnjama, izvedbama koreografija gostujućih udruga i domaćina, a nakon svečanosti organizirana je igranka i druženje. Ljubljani su bili prepuni dojmova te večeri, sretni i radosni što su po prvi put imali prigodu organizirati svečanost koja će preći u tradicionalni događaj u ovom mjestu.

Suzana Darabašić

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Prvi vječiti hrvatsko-slavonsko-dalmatinski ban

Piše: dr. Zsombor Szabó

Narod je (puk) u svojim izrekama očuvao »pomalo idealizirani lik« kralja *Matijasa*, prije svega zato što je za vrijeme njegove 33-godišnje vladavine vladao mir na teritoriju Hrvatsko-Ugarskog Kraljevstva. Nije bilo pobune, kralj je zakonima obuzdavao velikaše koji su njegovim prethodnicima činili puno glavobolje. Problem je nastao kada je kralj Matijas umro bez zakonitog nasljednika. Dva se puta ženio, ali brakovi su ostali bez djece. Istine radi, imao je nezakonitog sina, koji se u hrvatskoj povijesti spominje kao *Ivaniš Korvin* (*Korvin János*) i kome je otac svim silama pokušavao osigurati prijestolje Hrvatsko-Ugarskog Kraljevstva. On je po bogatstvu bio među prvima u zemlji, ali je u to vrijeme nezakoniti sin teško mogao biti kralj, usprkos bogatstvu.

JEDNA KRUNA, PET PRETENDE-NATA

Ugarski se sabor za izbor novog kralja sastao krajem svibnja u Budimu. Za krunu svetog Stjepana preko svojih izaslanika javilo se pet pretendenata. Ivaniš Korvin, kraljica *Beatrix*, dvojica sinova poljskog kralja *Kazimira* i njemačko-rimski car *Maksimilijan Habsburški*. Nećemo zamarati poštovane čitatelje detaljima izbora, mada su vrlo interesantni i Talijan *Antonio Bonfini* ih je detaljno opisao (koga zanima neka pročitana povijest koju je on napisao). Velikaši su na kraju izabrali kralja iz kuće *Jagelovića*, sina poljskog kralja, koji je počeo kraljevati pod imenom *Ulaszló II.* (*Vladislav Jagelović*), koga Bonfini opisuje kao miroljubivog i pravednog. Dio velikaša ga je nazvao pogrđnim imenom »Dobže László«, jer je uglavnom odobravao sve što su od njega tražili, a i prema protivnicima je bio pomirljiv. Ipak, morao je zaratiti sa svojim rođenim bratom

Ivanom Albertom i Maksimilijanom, koji su bili nezadovoljni izborom. Rat se završio 1491. godine Požunskim mirom. Odluka je glasila: ako kralj *Ulaszló II.* umre bez muškog potomka, pravo na ugarsko-hrvatsku krunu pripada Maksimilijanovim nasljednicima. Sabor ugarskih plemića je potvrdio mir, hrvatski su velikaši izdali posebnu povelju kojom priznaju ovaj mir, dokazujući kako su posebni dio jedinstvene kraljevine. Općenito se može potvrditi kako je moć hrvatsko-ugarskog kralja bila prilično ograničena.



Portret Ivaniša Korvina

POBUNA »PRINČEVA«

Situaciju u kraljevini kompliciralo je i to što su u njoj živjela i dva jako bogata »princa«. Ivaniš Korvin je sebe nazivao »princem Slavonije«, a *Lovro Iločki* (*Újlaki Lőrinc*) je pretendirao na naslov »princ od Bosne« (s obzirom da je njegova oca Matijas imenovao za bosanskog kralja). Obojica su imala svoja imanja u susjedstvu s Turcima, pa je njihova podrška bila vrlo važna kralju. Iločki je

sjedio u svom dvoru i na razne je načine »pakostio« kralju: u jednom njegovu selu su ubili kraljevskog sakupljača poreza, napao je posjede kaločkog nadbiskupa u Srijemu, kralja je često nazivao »velikim volom«. Navodno za novac, propustio je Turke preko svojih posjeda da slobodno pljačkaju u Slavoniji. Kralj je izgubio strpljenje i koncem 1494. godine s dobro opremljenom vojskom i topovima započeo je opsadu grada Iloka, koji se ubrzo i predao. Kralj je zauzeo dvije utvrde u njegovu vlasništvu i oduzeo mu je svu imovinu. Lovro Iločki se u ožujku 1495. godine predao i pojavio se pred kraljem tražeći oprost. Poslanik Venecije *Sebastian Zustignan* ovako opisuje ove događaje: »Kralj zbori: Prinče Lovro, zar ste vi željeli ovo veliko nevaljalstvo? On se ispričao i svi su bili uvjereni da će ga kazniti, ali kralj je rekao: Budite vjerniji nego prije, i otpusti ga vrativši mu imovinu.«

IVANIŠ KORVIN POSTAJE HRVATSKO-SLAVONSKO-DALMATINSKI BAN

Korvin je do 1495. godine nosio titulu princa Slavonije, kad ga je kralj imenovao banom Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. Sljedeće godine oženio se *Beatrixom Frankopan*, i s novim tastom *Bernandom Frankopanom* uz podršku slavonskih i hrvatskih velikaša započeo je zavjeru protiv kralja, tražeći pomoć od Venecije i od Maksimilijana, koju nisu dobili. Kralj je i u ovom slučaju bio obazriv, Korvina je smijenio s pozicije bana, ali 1498. godine, kada je priznao kraljevu vlast, on ga je postavio za vječitog bana Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. Korvin je uspješno ratovao protiv Turaka, 1501. godine je oslobodio Jajce od turske opsade, tri godine kasnije u Slavoniji se sukobio s jednom turskom četom koju su uništili, ali sam Korvin je poslije sukoba teško obolio i umro. On i njegov malodobni sin pokopani su u pavlinskom samostanu u Lepoglavi.

Konstituiran UO KPZH-a »Šokadija«

SONTA – Na konstitutivnoj sjednici novog Upravnog odbora KPZH »Šokadija«, održanoj 7. veljače, izabrani su dužnosnici za naredno četverogodišnje razdoblje. Novi-stari predsjednik je *Zvonko Tadijan*, dopredsjednik *Mata Zec*, tajnik *Igor Jakšić* i blagajnik *Ivan Vidaković*, a članovi *Biljana Ribić*, *Stipan Lukić* i *Marinko Šokac* zaduženi su za unapređenje rada po odgovarajućim sekcijama.

I.A.

Suradnja glazbenih škola iz Subotice, Osijeka i Maribora

SUBOTICA – Jedan od rezultata dvogodišnje suradnje glazbenih škola iz Osijeka i Subotice, u koju je ove godine uključen i konzervatorij iz Maribora, bila je večer komorne glazbe održana u utorak u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Osim učenika subotičke škole, publika je imala prilike čuti i gostujuće glazbenike: gudački kvartet »Lega« iz Osijeka te kvartet trombona u pratnji klavira »Gallus kvartet« iz Maribora.

Ovakvi susreti, kako se moglo čuti u najavi koncerta, koriste su za učenike, ali i za profesore da razmijene iskustva te sagledaju razinu kvalitete svoga rada u odnosu na kolege iz okruženja.

Pet godina djelovanja ZKVH-a

SUBOTICA – U povodu pet godina djelovanja, u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata je jučer (četvrtak, 13. veljače) priređena proslava ovog jubileja te ustanove. Tim povodom priređen je prigodan kulturno-umjetnički program, a otvorena je i izložba slika iz kolekcije *Đure Lončara*, autorice povjesničarke umjetnosti *Ljubice Vuković Dulić*.

Prva profesionalna ustanova u području kulture u Vojvodini, koja ima za cilj rad na očuvanju, unapređenju i razvoju kulture vojvođanskih Hrvata, osnovana je tijekom ožujka 2008. godine, ali je s radom počela početkom 2009.

Nina Badrić u Subotici i Novom Sadu

SUBOTICA – Hrvatska pop pjevačica *Nina Badrić* održat će solističke koncerte u nekoliko gradova u regiji. Bit će to prilika da publika uživo čuje pjesme s posljednjeg albuma »Nebo«, kao i stare hitove koji su obilježili Nininu karijeru. Među ostalim, pjevačica će večeras, 14. veljače na Dan zaljubljenih, održati koncert u subotičkoj Dvorani sportova, a 8. ožujka nastupiti u novosadskom SNP-u.

100. obljetnica osnutka Hrvatskog sokola Petrovaradin

NOVI SAD – HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina organizira sutra, u subotu 15. veljače, svečanost kojom će biti obilježena

na 100. obljetnica osnutka Hrvatskog sokola Petrovaradin. U programu koji će biti priređen u amfiteatru SPENS-a u Novom Sadu sudjelovat će članovi Hrvatskog sokola »Vinkovci«, Sokolskog društva »Vojvodina« i domaćini. Početak svečanosti je u 18 sati.

»Šokački bal« u Baču

BAČ – Tradicionalni, deveti po redu »Šokački bal« u Baču bit će održan idućeg petka, 21. veljače, u dvorani Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Baču, s početkom u 19 sati. Bal ovoga puta organizira rimokatolička župa svetog Pavla iz Bača. Za dobru zabavu pobrinut će se dva vrsna tamburaška sastava – »Garavuše« iz Kutjeva i »Bački tamburaši«. Cijena ulaznice je 1000 dinara, a uključuje i večeru (bez pića). Sve informacije mogu se dobiti na telefon 064-22-96-303, a ulaznice u župnom uredu u Baču.

Humanitarni nastupi HBKUD-a »Lemeš«

LEMEŠ – HBKUD »Lemeš« iz Lemeša u suradnji s KUD-om »Neven« iz Alekse Šantića organiziraju četiri humanitarne nastupa. U Svetožaru Miletiću 16. veljače u Domu kulture s početkom u 20 sati nastupa dramski odjel s predstavom »Tripit Bog pomaže«, a u A. Šantiću s istom predstavom nastupaju 4. ožujka. Folklorni odjeli ove dvije udruge imat će zajedničke koncerte u A. Šantiću 21. veljače, a u Lemešu 23. veljače. Ova tri događaja počet će u 19 sati. Sav prikupljeni novac od ulaznica ići će u humanitarne svrhe. Cijena ulaznice za sve događaje je 150 dinara.

L.T.

»Matoš na klupi« u gradiću pokraj Pariza

ISSY LES MOULINEAUX – Stota obljetnica smrti književnika *Antuna Gustava Matoša* obilježena je u francuskom gradu Issy les Moulineauxu, pokraj Pariza, otkrivanjem replike zagrebačkog spomenika »Matoš na klupi« akademika *Ivana Kožarića*.

Na svečanosti u povodu otkrivanja spomenika bila je i ministrica kulture *Andrea Zlatar Violić*, koja je istaknula da se na ovaj način odaje hommage dvojici velikana hrvatske umjetnosti te potvrđuju veze između Francuske i Hrvatske u povijesnom, sadašnjem, ali i budućem kontekstu.

Inicijativu da se odljev Kožarićeve skulpture iz Zagreba postavi u Francuskoj (prvotno u Parizu) pokrenula je prije više od trinaest godina AMCA – Društvo bivših studenata hrvatskih sveučilišta.



Ples, pjesma i dobro raspoloženje

Škripio je snijeg, šušta-
la je svila, zvečale su
zvečke... Kadgod bilo,
sad se spominje! Ostalo je
sjećanje. Običaj Marinbala se
održavao zahvaljujući entu-
zijizmu i zaljubljenicima u
tradiciju. Danas ovaj događaj
krase mladi u nošnjama, koji
pjesmom, plesom i recita-
lom dočaravaju neka davna,
ljepša vremena. Prva prela u
Lemešu se održavaju u okviru
obitelji krajem XIX. stoljeća,
a početkom XX. se prese-
ljavaju u kavane. Svaki je
gazda imao svoju klijentelu
i znalo se gdje koja obitelj
odlazi na prelo, tj. na bal.
Po završetku I. svjetskog rata
ovaj običaj organizira konjič-
ka udruga, jer Bunjevac nije
mogao bez konja. Po raspadu
ove udruge odgovornost za
očuvanje tradicije preuzima
na sebe HBKUD 'Lemeš',
dio je ovo pozdravnog govora
na Marinbalu u Lemešu koji
je održan u subotu 8. veljače.

Osim domaćina Lemešana,
na skupu su sudjelovali i
gosti iz Kupusine, Čonoplje,
Sombora, Bajmaka, Subotice,
Stanišića i Alekse Šantića.
Na samom početku goste je
pozdravio predsjednik udruge
Marko Vilić, dok su prisutne
svojim recitalom pozdravile
Marija Kovač, Antonija Ileš
i Kristina Kemenj. Plesnim
umijećem se predstavila sred-

nja plesna skupina s koreogra-
fijom bunjevačkih igara. Sve
nazočne cijelu je noć zabav-
ljao tamburaški sastav »Ruže«
iz Subotice. Gostima su doma-
ćini pripremili lemeški juneći
paprikaš i fanke u ponoć, a
da bi se ove kalorije utroši-
le, organizovan je ples srca.
Za najbolje plesače proglašeni
su *Tamara Brkić* i *Danijel*



Prva nagrada na tomboli

Kanjo. Bila je organizirana i
tombola. Treću nagradu, pla-
danj proizvoda UG Lemeški
kulen dobio je *Šima Ivanković*,
drugu, put za dvoje u topli-
ce u Mađarskoj *Ilija Ezgeta*,
dok je glavnu nagradu, sliku s
kolonije 2013. godine, dobila
Tamara Brkić.

Ples, pjesma i dobro raspo-
loženje bili su glavno obilježje
ove večeri. Nedostajao je snijeg
i zimski ugođaj, ali gosti su to
nadoknadili dobrim provodom.
L. T.



Najbolji plesni par: Danijel Kanjo i Tamara Brkić



VI. GUPČEV BAL U TAVANKUTU

Susret članova, prijatelja i dobročinitelja udruge



Sada već tradicionalni, ove godine šesti po redu »Gupčev bal« održan je u subotu u sportskoj dvorani škole u Tavankutu. Organizator bala je HKPD »Matija Gubec«, a manifestacija se održava s ciljem da se u pokladno vrijeme okupe članovi, prijatelji i dobročinitelji, koji su tijekom protekle godine zajednički radili na uspješnom funkcioniranju udruge. Gupčev bal se od

osnutka održava dan nakon obilježavanja Dana škole, a obadviije se manifestacije vezuju uz dan obilježavanja povijesne Seljačke bune, koju je predvodio *Matija Gubec*.

Za dobru zabavu, koja je trajala do ranih jutarnjih sati, bila su zadužena dva tamburaška sastava – »Klasovi« i »Biseri«. Gupčev bal bio je i prigoda da se članstvo HKPD-a »Matija Gubec«, kao i mještani Tavankuta,

i javno zahvale donatorima na pomoći oko obnove Etno salaša Balažević, osobito gradonačelniku Zagreba *Milanu Bandiću* te tvrtkama »Tondah« iz Kanjiže i »Masterplast« iz Subotice, koji su donirali kompletan crijep i izolacijski materijal za etno salaš. Svojom nazočnošću bal su uveličali predstavnici institucija hrvatske zajednice, predstavnici lokalne i gradske uprave te Zagrebačke

županije, Grada Zagreba i Hrvatske matice iseljenika.

Biserka Bucković, viša suradnica za društvene djelatnosti gradonačelnika Grada Zagreba, u izjavi za HR je govoreći o potpori ovoga grada tavankutskoj udruzi najavila i moguću izložbu slika od slame u tamošnjem Etnografskom muzeju, kako bi tu umjetnost naive još bolje prezentirali i u Hrvatskoj.

I. D.



POTPREDSEDNIK VOJVOĐANSKE VLADE I POKRAJINSKI TAJNIK SLAVIŠA GRUJIĆ SLUŽBENO POSJETIO OSIJEK

Realne osnove za proširenje suradnje

Na poziv gradonačelnika *Ivana Vrkića*, potpredsjednik Vlade i pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje *Slaviša Grujić* je s izaslanstvom resornog Tajništva posjetio prošloga tjedna Grad Osijek i tom prilikom razgovarao o suradnji kulturnih institucija iz AP Vojvodine i tamošnjih institucija kulture. Razmjena kulturnih sadržaja postojala je i do sada, međutim obje strane su se složile da postoje realne osnove da se ova suradnja dalje proširi, navodi se u priopćenju navedenog pokrajinskog Tajništva.

Grujić je, kako se navodi, istaknuo da je postojala dobra suradnja između Srpskog



narodnog pozorišta iz Novog Sada i Narodnog kazališta iz Subotice s Hrvatskim narodnim kazalištem u Osijeku, kao i Gradskog muzeja u Subotici i Muzeja Vojvodine s Muzejom Slavonije, odnosno pokrajinskog Zavoda za zaštitu spomenika kulture s kolegama iz Konzervatorskog odjela u Osijeku.

Dio razgovora bio je posvećen i projektima vezanim za hrvatsku nacionalnu zajednicu u AP Vojvodini, odnosno mogućnosti kulturne razmjene i suradnje i na tom polju. S druge strane, bilo je riječi i o srpskoj nacionalnoj manjini u Osijeku i njenim interesima.

Gradonačelnik Osijeka Ivan Vrkić je naglasio da je u području kulture potrebno surađivati prenošenjem primjera dobre prakse za sudjelovanje u EU i drugim projektima u ovom području, jer je to obostrani interes. Također je istaknuto da kazališne predstave vojvođanskih kazališta, i to ne samo one na srpskom jeziku, mogu imati uspjeha kod publike u Osijeku.

Slaviša Grujić je predložio da se u narednom razdoblju održi novi sastanak u Novom Sadu, gdje bi predstavnici institucija kulture iz Osijeka i Vojvodine razmijenili informacije i dogovorili dalju suradnju.

D. B. P.

U ZAGREBU OTVOREN MAĐARSKI INSTITUT

Produbljivanje stoljetnih veza i prožimanja

Usredištu Zagreba prošloga je tjedna svečano otvoren Mađarski institut i tako se pridružio ostalim mađarskim kulturnim centrima otvorenim u 17 zemalja diljem svijeta, od Beča, Pariza, Berlina, Talina, Rima, Moskve, pa sve do New Yorka i New Delhija. »Otvaranjem ovog instituta otplačujemo svoj stari dug Hrvatskoj, jer su brojni mađarski instituti već drugo prisutni u brojnim zemljama«, izjavio je potpredsjednik mađarske Vlade i ministar javne uprave i pravosuđa *Tibor Navracsics*, istaknuvši kako Mađarsku i Hrvatsku vežu »stoljetne veze, međusobni utjecaji i prožimanja, ali da se oni još mogu produbiti«. Također je izrazio



nadu za otvaranjem Hrvatskog kulturnog centra u Mađarskoj. Glavni ravnatelj Instituta Balassi iz Budimpešte Pal Hatos je kazao kako su mađarski kulturni centri u svijetu, pa tako i ovaj u Zagrebu, zamišljeni kao prigoda prijateljima da upoznaju mađarsku kulturu, jezik i nacionalni identi-

tet, ali prvenstveno kao mjesta »stjecanja znanja«. Balassi institut, nazvan po mađarskom renesansnom lirskom pjesniku Balintu Balassiju, nacionalni je institut osnovan u cilju promicanja mađarske kulture u svijetu, slično njemačkom Goethe institutu, British Councilu ili španjol-

skom Institutu Cervantes. Ravnatelj Mađarskog instituta u Zagrebu je *Dinko Šokčević*, hrvatski povjesničar i kroatist iz Mađarske, koji povijesno-znanstvena djela piše na hrvatskom i mađarskom jeziku. Suradnik je Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj i vanjski suradnik Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu i Instituta za povijest Mađarske akademije znanosti u Budimpešti.

Povodom Dana mađarske kulture Mađarski kulturni institut u Zagrebu organizirao je književnu večer posvećenu pjesniku *Jánosu Pilinskom*, čije su stihove govorili glumci *Stipan Đurić* i *Slaven Vidaković*.

D. B. P.

ZAGREBAČKI HNK PONOVRNO GOSTOVAO U NOVOM SADU

Veliki interes i snažan pljesak za »Višnjik«

U sklopu suradnje dviju teatarskih kuća, u ponedjeljak je na sceni Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu gostovala predstava »Višnjik« u izvedbi Drame Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagreba. Čuveni komad ruskog književnika A.P. Čehova režirao je slovenski redatelj Vito Taufer.

Posljednja Čehovljeva drama napisana je kao komedija, djelomice čak i farsa, ali već je na moskovskoj praeizvedbi 1904. u režiji slavnog Konstantina Stanislavskog bilo jasno kako »Višnjik« skriva i duboko tragične nijanse sudbina svojih likova. Nerazmjer

ideala i kapitala, iluzija i činjenica, te potraga za ljubavlju, sjećanjem i zaboravom, »Višnjik« čine jednom od najuzbudljivijih drama 20. stoljeća.

U »Višnjiku« igraju: *Alma Prica, Iva Mihalić, Ana Begić, Milan Pleština, Dušan Bućan* i dr., a radi se o ostvarenju koje je nominirano za najbolju dramsku predstavu hrvatskoga glumišta u 2013. godini.

Predstava je u Novom Sadu izvedena pred prepunim gledalištem na sceni »Pera Dobrinović« SNP-a i sudeći po napisima medija izazvala je dobre reakcije publike. Ovo je drugo gostovanje Drame



HNK u Novom Sadu, nakon »Građanina plemića«, koji je gostovao prije dvije godine i za kojega se također tražila karta više. Suradnja između HNK Zagreb i SNP iz Novog Sada pokrenuta je u zajedničkoj 150. obljetničkoj sezoni 2010./11. i od tada je SNP

gostovao u Zagrebu također s dvjema predstavama, »Ujkin san« F.M. Dostojevskog u režiji Egona Savina i operom »Mileva« Aleksandre Vrebalov u režiji Ozrena Prohića.

D. B. P.

KNJIŽEVNA VEČER LJILJANE CRNIĆ U SUBOTICI

Poezija iskonske ženske prirode

Spisateljica *Ljiljana Crnić* bila je prošloga tjedna gošća subotičke Gradske knjižnice. Riječ je o autorici koja je rođena u Splitu, odnosno, kako sama voli reći, u Splitu kraj Sućurca – mjesta u kojem je odrasla. Sada živi u Beogradu u kojem i stvara već tri desetljeća na materinskom hrvatskom jeziku i dalmatinskoj ikavici. Subotičkoj publici se prvi puta predstavila na prošlogodišnjem Pokrajinskom susretu pučkih pjesnika »Lira naiva 2013.« na kojem je, kao i drugi autori, bila zastupljena s dvije pjesme. Ovoga puta Ljiljana Crnić se predstavila s kompletnim pjesničkim stvaralaštvom te je na stolu bilo nekoliko knjiga, od kojih su tri samostalne zbirke pjesama: »Nikom neću



reći tko si«, »Mašo me togatare (Mnogo me toga tišti)« i »Škrinja mojih tajni«. Pjesme su joj u suautorstvu objavljene u zbirkama »Ljubav pjesmom živim«, »O postanku i darovima« i »Paška čipka i prilika«. Također, zastupljena je sa svojim djelima u kanadskoj antologiji i internacionalnom konceptu »Pjesnici za mir u

svijetu«, svjetskoj antologiji »Mi stvaramo različitosti« koja uključuje 28 autora iz 19 zemalja, te u preko 120 zbornika koji izlaze u Srbiji, Hrvatskoj, BiH, Kanadi, Indiji.

Pjesme su joj prevedene na slovenski, makedonski, talijanski, engleski, njemački. Dobitnica je brojnih nagrada

od kojih izdvajamo nagradu »Ličnost godine 2012.« Nakladničke kuće ARTE te nagradu »Golubice mira« u Sarajevu.

»Poezija Ljiljane Crnić plijeni. Zarobljava čitatelje i slušatelje u probuđenim trenucima njihovih vlastitih života«, rekla je *Nevena Mlinko*, moderatorica književne večeri u Subotici. »Njezina poezija, gotovo isključivo ljubavna, daleko je od predvidljive i dosadne linearnosti, plačne razdražljivosti, jeftine sentimentalnosti ili priproste erotike. Razlog tome je upravo to što pjesnikinja ne odstupa od iskonske ženske prirode«.

Razgovor i druženje s Ljiljanom Crnić obogaćeno je stihovima pjesnikinje *Dijane Uherek Stevanović* iz Subotice, kao i glazbenim nastupom *Igora Mihaljeva*.

B. I.

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Prelo i Veliko prelo kao društveni događaj vuče korijene od davnina. Kao prva javna prezentacija Pučke kasine, koja je osnovana 15. prosinca 1878. godine na Materice, bila je organizacija Velikog prela, sa željom da se prikažu snaga, ljepota i sveukupne mogućnosti bunjevačkih Hrvata. Ova veličanstvena manifestacija održana je u kavani »Pešta« (danas srušena zgrada Narodnog kazališta) sa sudjelovanjem cjelokupne hrvatske, a i gradske elite, a okupilo se više od 2.500 osoba. Tradicija održavanja obiteljskih prela i prela svih okolnih mjesta održala se sve do početka II. svjetskog rata, a Veliko prelo je održavano u organizaciji Pučke kasine.

NASTAVAK TRADICIJE

Rat je prekinuo održavanje ovog običaja, ali ipak u novonastavnoj državi uspjelo se organizirati jedno Prelo 1946. g. u kavani »Zlatno jagnje« (Dom vojske). Ponovno je nastao prekid od nekoliko godina u održavanju ove lijepe i značajne manifestacije.

Poslije eksproprijacije i ukidanja nacionalnih udruga nastaje praznina, a i barijera zabrane, koju je uspio nekako prekinuti tadašnji biskup msgr. *Lajčo Budanović*. Naime, uvjetovao je upravi Gimnastičkog društva »Lokomotiva« (od kojeg je nastao veoma uspješni »Partizan II«) da će dopustiti pregradnju i uređenje gimnastičke dvorane u Harambašićevoj ul. 5 održavanjem priredbi u dane većih katoličkih praznika. Ispred Partizana II. u razgovorima s msgr. Lajčom Budanovićem sudjelovali su najčešće *Pavle Rudinski*, *Ljudevit Vujković* *Lamić st.* a više puta i *Marko Pandžić*, *Franjo Orčić* i *Stevan Bedić*.



IGROKAZ »PRELJE«

Uprava Gimnastičkog društva izgleda da je prihvatila postavljene uvjete kako za priredbe, tako i za plaćanje zakupnine. Poslije te nagodbe Ljudevit Vujković st. kao vrstan poznavatelj bunjevačkih običaja, za ovaj je narodni običaj priredio kazališni igrokaz pod nazivom »Prelje«.

Ovaj je igrokaz prikazan 2. veljače 1952. g. u ovoj gimnastičkoj dvorani, a u izvođenju seoske mladeži iz Tavankuta, Đurđina, Žednika, Bajmoka i s Bikova, koji se nalaze na ovoj fotografiji. Čak 41 osoba nalazi se na fotografiji iz 1952. g. a osim *Blaška Stantića*, *Etele (Bašić)* *Buljovčić* i *Marice Fabijanović* - *Štilinović* velika je šteta da do danas nismo uspjeli saznati imena ostalih izvođača ovog igrokaza. U

ovom su igrokazu sudjelovali i eminentni glazbenici toga doba – *Bartul Vojnić Purčar*, *Antuš Gabrić*, *Rabo Rudić*, kao i neki članovi tamburaškog zbora *Pere Tumabasa Haje*, koji se nalaze na sredini slike: *Stipan Nimčević*, *Grgo Kovačević* – *Plivar*, *Joso Pečerić*, *Đuro Bačlija* i *Stipan* ... Za što bolju organizaciju ovog igrokaza bio je ugovoren i nastup *Miloša Đuričina*, *Milke Bačlije*, *Paje Popova* s izvođenjem narodnih bunjevačkih i dalmatinskih pjesama.

Tijekom pokladnih dana održan je niz manifestacija s raznim kazališnim predstavama u izvođenju KUD »Bratstvo i jedinstvo« iz Subotice, pa je bilo organizirano i Divojačko prelo i Momačko prelo s odgovarajućim umjetničkim programom. Igrokaz »Prelje« prikazan je

nekoliko puta u Subotici i u Đurđinu, Žedniku, Tavankutu, Bajmoku i na Bikovu.

Osim ovog kulturnog događaja Gimnastičko društvo je priredilo nastup najboljih vježbača i vježbačica, kao i članova državne reprezentacije, među kojima su nastupili: *Josip Kujundžić-Kejo*, *Antun Katančić*, *Ede Mađar*, *Marica Ivandekić*, *Karolina Šarčević*, *Anica Zvekan*, *Josip Kaloper*, *Karlo Sloboda*, *Josip – Josa Kujundžić ml.*, *Tibor Kejper*, *Ljudevit Sekereš*, *Kata Balog*, *Ila Lorenc*, *Ksenija Sigulinski*, *Blanka Temunović*, *Ljubica Zvekan*, *Cilika Kujundžić* i drugi. Ove su priredbe održane u razdoblju od 2. veljače do 1. ožujka 1952. g. Sav prihod koji je ubran od ulaznica s ovih predstava bio je namijenjen popravku i adaptaciji Doma za izgradnju svlačionica, tuševa, ljetnog vrta i drugih potrebnih radova za život u Partizanu II. (Napomena: molim svakog tko se prepozna na ovoj fotografiji da autoru ovog teksta pomogne u prepoznavanju ostalih sudionika, putem redakcije ili na telefon 069 400 98 40. Hvala.)

Ljudevit Vujković Lamić

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu
551-045
Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

MEDITACIJA



Piše: dipl. theol. Ana Hodak

U današnjem društvu zapovijedi su nešto neprihvatljivo, nešto što ograničava čovjekovu slobodu. Nitko ne voli da mu se zapovijeda i da mu netko drugi govori što da radi. Ali, kakvo bi društvo bilo kada ne bi postojale nikakve norme ponašanja, kada ne bi bilo nekih propisa i zapovijedi koje nam određuju što treba raditi u određenim situacijama i na određenim mjestima? Svako uređeno društvo mora imati neke zapovijedi i norme koje mu omogućavaju normalno funkcioniranje i koje uređuju društvene odnose.

ZAPOVIJEDI

Često se može čuti kako neki na Božje zapovijedi gledaju kao na ograničavanje ljudske slobode. No, Knjiga Sirahova nas podsjeća kako su Božje zapovijedi zapravo ponuda čovjekovoj slobodi. Čovjek sam može birati želi li ih prihvatiti ili ne, ali istovremeno mora imati u vidu što koji odabir sa sobom nosi. Kako sam čovjek odabere, tako će mu biti, Bog ga neće ni na što prisiljavati (usp. Sir 15, 15-17). Živjeti prema zapovijedima čini se često preteškim. Vidimo da mnogi ne uspijevaju. Pokušali smo

Ako hoćeš, možeš

sami, pa nismo uspjeli – znači nemoguće je. Sirah kaže kako nije tako, nego »ako hoćeš, možeš držati zapovijedi, u tvojoj je moći da budeš vjeran« (Sir 15, 15). Dakle, može se živjeti po zapovijedima. Ali, to znači da ako ih prekršim, ponovno se moram odlučiti da ću ih obdržavati. Bogu je poznata naša slabost, ali on ima i veliko povjerenje u našu slobodu, da ćemo i ako se o zapovijedi ogriješimo ponovno ih slobodno odabrati kao program svog života. I kada znamo gdje stalno padamo i

govo dobro. Jer, nije dobro samo ono što je meni korisno i ugodno, dobro je mnogo više od toga. Istinsko dobro brine za druge i u brizi i odgovornosti za druge pronalazi radost i zadovoljstvo za sebe. To se može postići slobodnim prihvaćanjem Božje ponude življenja po njegovim zapovijedima.

ČULI STE... A JA VAM KAŽEM...

Kao što i sam kaže, Isus nije došao donijeti neke druge

će netko. A što su svi oni koji su kršćani iz običaja i kulturnog naslijeđa? Koliko su od farizeja drugačiji oni što idu u crkvu za Božić i Uskrs jer se tako radi u našem narodu, ili nedjeljom jer je to već uvriježena navika ili jer su tako radili svi iz njegove obitelji; koji znaju nabrojiti Deset božjih zapovijedi i Sedam svetih sakramenata, ali uopće ne razmišljaju što oni za kršćanski život znače, čak ih to i ne zanima? Zato Isus mora protumačiti zapovijedi, i nekad farizejima, ali i danas nama,

ljudima dvadeset i prvog stoljeća. Jer, mnogi su upali u vjerski formalizam, a na ljubav su zaboravili. A Isus pokazuje kako je u temelju svake zapovijedi ljubav, prema Bogu i prema čovjeku. Poštovati petu zapovijed ne znači samo ne ubiti, nego i ljubiti bližnjega, kao što treća ne znači samo ići nedjeljom u crkvu, nego ljubiti svog Stvoritelja. Tako Isus

kaže da o zapovijedima ljubavi prema Bogu i čovjeku visi sav Zakon i Proroci (usp. Mt 22, 40). Jer bez ljubavi čovjek može zapovijedi vršiti samo formalno, ali ne može prestati činiti i misliti zlo, niti gledati samo svoju korist. On je dvoličan, jer ispod krinke pobožnosti i moralnosti čući nešto drugo. Bezuvjetna ljubav koja ispred svega stavlja Boga i drugog čovjeka, i to svakog čovjeka a ne samo odabrane, je ispunjenje zapovijedi. To nije nemoguće, jer možemo više nego što mislimo. Pa i Sirah kaže: »Ako hoćeš, možeš...«



što nam je slaba točka, vjernost svoju trebamo pokazati u tome što ćemo uložiti mnogo truda da ne pokleknemo na prvoj kušnji te moliti Boga za snagu.

Zapovijedi koje smo primili od Boga ne tiču se samo nas samih nego su usmjerene na drugog. One podrazumijevaju i slobodno prihvaćanje odgovornosti prema drugom, brigu za drugog. Tu nam se pokazuje da sloboda nije samo ispunjavanje svojih želja i prohtjeva, uređivanje stvari u korist svog zadovoljstva. Sloboda je pobrinuti se za drugog, staviti ga ispred sebe i misliti prvenstveno na nje-

zapovijedi i pravila života od onih svima dobro poznatih koje postoje u Starom zavjetu. Božje zapovijedi jednom dane čovjeku vrijede za sva vremena. Isus ih samo u svom govoru pojašnjava (usp. Mt 5, 17-47). Izgleda kao da ih proširuje i da očekuje mnogo više nego što se to podrazumijevalo prije njega. Ali, Isus samo želi Božje zapovijedi spasiti od banalnog shvaćanja i samo formalnog vršenja. Farizeji su upali u tu zamku formalizma, te je za njih život po zapovijedima bio samo izvanjski, bez prijanjanja srca i sagledavanja njihove dubine. Nema među nama farizeja, pomislit

Grad koji volim

Predstavljamo u ovome našem, sada već podužem druženju, jednu mlađu osobu, pripadnicu hrvatskog korpusa, *Katarinu Petrović*. Priča nam o nekim svojim razmišljanjima, nekim svojim pogledima, a malo i o sebi, ali doista malo. Nećemo joj zamjeriti, nisu svi ljudi niti previše pričljivi, niti previše otvoreni.

Katarina potječe iz Srijemske Mitrovice, grada koji spada među najstarije gradove Europe, grada u kojem se živi skoro sedam tisuća godina. Kao i ona, svi prethodni sugovornici iz Srijemske Mitrovice naglašavali su ljubav prema ovome gradu i mjestu gdje žive. To

je doista lijepo, biti zadovoljan i sretan tamo gdje jesi. U traženju nečega boljeg možda samo projiciramo u našoj mašti i našim razmišljanjima neki idealan svijet, koji bi vjerojatno to samo i ostao. Zato trebamo praviti svoj maleni idealni svijet, tamo gdje u biti i jesmo.

MALO O SEBI I SVOME GRADU

Katarina od 2006. godine predaje katolički vjeronauk u svih pet osnovnih škola u Srijemskoj Mitrovici. Kaže kako je od prošle godine počela raditi još jedna djevojka, tako da sada ona predaje u svega trima školama. »S obzi-



IZLOŽBA DRAGANA RUMENČIĆA U BEOGRADU

Duhovite karikature o Dalmatincima



Zajednica Hrvata Beograda »Tin Ujević« i SKC Novi Beograd organizirali su u galeriji Politehničke akademije izložbu karikatura »Na gradela« poznatog Zemunca, arh. *Dragana Rumenčića*. Kroz pedesetak radova, ova izložba

na duhovit način govori o Dalmatincima, dok radovi prikazuju niz tipičnih scena iz Dalmacije. »Pomalo« (bez žurbe) autor nas vodi na letovanje da »guštamo« (uživamo) u popodnevnoj »fjaci« poslije čaše bevande, u mirisu borova i mora, galebova,

prošeku i nestašlucima šarmantnih mještana.

Prilikom otvaranja izložbe nazočne je pozdravila kustosica galerije *Nataša Brkić*, dok je izložbu otvorenom proglasio veleposlanik RH u Beogradu *Gordan Markotić*.

Rumenčić je diplomirani je inženjer arhitekture, član ULUPUDUS-a i grupe JUNIJ. Bio je karikaturist »Ježa« od 1955. Dobitnik je više značajnih priznanja u zemlji i inozemstvu. Svestrani likovni stvaralac, rastao je na obalama Dunava i inspiraciju nalazio u svom okruženju: rijeci, gradu, nje-

govoj prošlosti, sadašnjosti i tipičnoj arhitekturi. On je svojevrsan kroničar vremena u kojem živimo, i svojim ležernim potezom kista stvorio je svoj osobeni stil. Ta je prepoznatljivost uspješan spoj arhitekture i slikarstva i ma koliko karikatura izgledala šaljivo, praviti karikature je veoma ozbiljan posao. U umjetnički opus Rumenčića ulaze i slike bizantskih srednjovjekovnih manastira i primorskih gradova koji odolijevaju stoljećima i donose atmosferu sunčanog Mediterana.

S. E.

rom da sam nedavno postala majka, trenutačno sam na rodiljskom dopustu. Kako veoma volim djecu ispunjena sam u radu s njima. Oni su pažljivi i pristojni, tako da mi je rad s njima opuštajući i doista mi nedostaju.«

Sa suprugom *Stjepanom* u braku je od 2008. godine. Mama je malenog sina *Karla*, kojemu je tek sedam mjeseci.

Da voli svoj grad, potvrđuje nam i sljedećim riječima:

»Srijemska Mitrovica je najveći, mogu reći najljepši grad u Srijemu, a i šire. I moji roditelji i ja smo rođeni u Srijemskoj Mitrovici i mislim da se iz njega nikad ne bih odselila. Imamo najljepšu katedralu, sv. Dimitrija, kojom se ponosimo.«

O UDRUZI

Katarina je članica Hrvatskog kulturnog centra »Srijem« – Hrvatski dom iz Srijemske Mitrovice.

U njihovoj udruzi postoji nekoliko odjela i sekcija, poput književne, slamarske, tamburaške, pjevačke, sportske... Odjeli dobro funkcioniraju. Redovite su razmjene među hrvatskim društvima. HKC »Srijem« Hrvatski dom sa svo-

DIJELIMO RECEPT S VAMA!

Musaka s mljevenim mesom

Potrebno:

- 500 g krumpira
- 500 g miješanog mljevenog mesa
- 1 glavica luka
- ulje, sol,
- papar, mljevena crvena paprika, origano
- suhi začini
- 1 jaje
- mlijeko

Priprema:

Glavicu luka nasjeckati i upržiti na ulju. Da ne bude suza, glavicu luka ostaviti da odstoji u hladnoj vodi, ili u nedostatku vremena staviti ispod slavine i puštati naizmjenično toplu-hladnu vodu. Kada je luk upržen, dodati mljeveno meso i pržiti ga dok ne izgubi crvenu boju. Dodati začine (količina po okusu), otprilike jedna žličica soli, jedna žličica suhog začina, na vrh noža papra i po jednu žličicu origana i mljevene crvene paprike. Krumpir očistiti i narezati na tanke ploške. U sud u kojem se spravlja musaka staviti malo ulja i na njega poredati krumpir, da malo naleže jedan na drugi. Sipati mljeveno meso, preko toga i odozgo prekriti ostatkom krumpira. Jaje razmutiti u jelovnom tanjuru i naliti mlijeko, malo manje od ruba tanjura. Preliti ovim musaku. Peći u pećnici na 200 stupnjeva C oko 45 minuta, ili dok tekućina ne ishlapi i ne dobije lijepu rumenu koru.

jim brojnim odjelima nastupa i putuje i u druga mjesta te također imaju i uzvratne posjete drugih hrvatskih društava.

»Skoro svi članovi HKC »Srijem« – Hrvatski dom su

također i članovi DSHV-a. Pokraj članstva u DSHV-u i vijećnica sam u Hrvatskom nacionalnom vijeću. Neka putovanja na terenu ili poslovne obveze bih prije svega

mogla svrstati u putovanja koja su vezana za sjednice Hrvatskog nacionalnog vijeća. Nekih posebnih, tipičnih sastanaka, odlazaka van grada radi posla, nemam.«

VRIJEME OPUŠTANJA

Svoje slobodno vrijeme Katarina rado provodi s obitelji u šetnji, obično je to kejom, pokraj rijeke Save. Ima i prijateljice s kojima ukombinira neke slobodne trenutke, kojih baš i nema puno, jer su joj pune ruke posla oko malenog Karla. Kavu popije s prijateljima, zatim rado ode na probe župnog zbora Svete Cecilije. Voli i uživa družiti se s prijateljima uz glazbu, ali sve to opet, kako dodaje, koliko joj vrijeme i trenutačne obveze dopuštaju. Katarininu zadovoljstvo je vidno, te nam je to istaknula u jednoj jedinoj rečenici.

»Ostvarila sam se kao majka, imam divnu obitelj i posao koji volim, zadovoljna sam svim što imam.«

Katarina nam je rado dala i jedan recept. Tako opet, na sreću onih koji vole kuhati, evo prilike za još jedan ukusan recept koji treba isprobati.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj



Гаранцијски фонд АП Војводине

NATJEČAJ

ZA IZDAVANJE JAMSTAVA ZA OSIGURANJE DUGOROČNIH KREDITA ZA MONTAŽNE SILOSE

- JAMSTVENI POTENCIJAL DO 200.000.000,00 DINARA –

1. Temeljni cilj izdavanja jamstava Garancijskog fonda AP Vojvodine (u daljnjem tekstu: Fond) je stvaranje preduvjeta za lakši pristup kreditnim linijama **banaka**, u cilju povećanja skladišnih kapaciteta, stvaranja uvjeta za povećanje obujma i kvalitete poljoprivredne proizvodnje, stupnja konkurentnosti i povećanja izvoza.

2. Po ovom natječaju garantirat će se za kredite odobrene za **izgradnju, rekonstrukciju, dogradnju i adaptaciju silosa, kao i nabavu prateće opreme za silose.**

Predmet garantiranja po ovom Natječaju neće biti financiranje troškova izrade projektne dokumentacije, troškova pribavljanja dozvola, građevinski radovi, uređivanje zemljišta, ograđivanje zemljišta, kao i izgradnja prilaznih puteva i sl.

3. Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju:

Fizičke osobe- nositelji registriranih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava,

Zemljoradničke zadruge u privatnom vlasništvu i

Mikro i mala gospodarska društva i poduzetnici registrirani za obavljanje primarne poljoprivredne proizvodnje i pre-rade poljoprivrednih proizvoda,

Fizičke osobe - nositelji registriranih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava,

moraju ispunjavati i sljedeće minimalne uvjete:

Prebivalište na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine;

Manje od 70 godina života na dan otplate posljednjeg anuiteta.

Zemljoradničke zadruge u privatnom vlasništvu i mikro i mala gospodarska društva i poduzetnici, moraju ispunjavati i sljedeće minimalne uvjete:

Poslovno sjedište na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine;

Posljednja dva pozitivna financijska izvješća;

Podnositelj zahtjeva posluje najmanje 3 godine ili pripada skupini povezanih pravnih osoba koje posluje više od 3 godine, gdje zahtjev može podnijeti samo jedna od pravnih osoba koja se, prema pozitivnim zakonskim propisima, smatra povezanom pravnom osobom.

Podržavat će se samo projekti koji će se realizirati na teritoriju AP Vojvodine.

4. Po ovom Natječaju jamstva će se izdavati na iznos **do 80 posto ukupnog potraživanja banke po kreditu** (glavni dug uvećan za redovnu kamatu i eventualnu zateznu kamatu), odobrenom pod sljedećim uvjetima:

Iznos odobrenog kredita - kreditnog okvira: sukladno kreditnoj sposobnosti, od minimalno **EUR 5.000,00** do maksimalnog iznosa od **EUR 150.000,00** u dinarskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju NBS na dan puštanja kredita u tečaj;

Rok otplate kredita do: 7 godina u okviru kojeg je obuhvaćeno grace razdoblje do 24 mjeseca;

U slučaju kreditnog okvira, razdoblje raspoloživosti za povlačenje tranša je do maksimalno 12 mjeseci koji je uključen u grace razdoblje;

Maksimalna kamatna stopa (kod kredita) do: NKS **6,75posto+6M** Euribor ili fiksno do **7,50posto**;

Puštanje kredita u korištenje: vrši se uplatom na račun prodavca temeljem predračuna, po zvaničnom srednjem tečaju NBS

na dan puštanja ukupnih sredstava odobrenog kredita u tečaj ili pojedinačnih tranši ili na račun klijenta uz obvezno namjensko praćenje;

Otplata kredita: po isteku razdoblja mirovanja kredita u jednakim (tromjesečnim, polugodišnjim ili godišnjim) anuitetima ili u jednakim ratama u dinarskoj protuvrijednosti EUR po srednjem tečaju NBS na dan otplate;

Naknada Banke za obradu kreditnog zahtjeva maksimalno do: 1posto od iznosa odobrenog kredita, jednokratno unaprijed.

5. Sredstva osiguranja urednog vraćanja dospjelih obveza prema Banci i Fondu su:

blanko vlastite mjenice;

hipoteka ovisno od poslovne politike banke kreditora i to:

- hipoteka 1. reda na poljoprivrednom zemljištu bez tereta, u minimalnom odnosu u vrijednosti 1:1,3 na odobreni iznos kredita (glavnica kredita), konstituirana u korist Banke (glavni dug uvećan za redovnu kamatu i eventualnu zateznu kamatu) i u korist Fonda (glavni dug uvećan za redovnu kamatu i eventualnu zateznu kamatu kao i za naknadu za izdavanje jamstva), u srazmjeri koja odgovara odnosu izdanog jamstva za odobreni kredit;

ili

hipoteka 1. reda na poljoprivrednom zemljištu u korist Fonda u minimalnom odnosu vrijednosti 1:1,3 na odobreni iznos jamstva (glavni dug uvećan za redovnu kamatu i eventualnu zateznu kamatu kao i za naknadu za izdavanje jamstva) i hipoteka 2. reda konstituirana u korist Banke u minimalnom odnosu vrijednosti 1:1,3 na odobreni iznos kredita (glavni dug uvećan za redovnu kamatu i eventualnu zateznu kamatu).

6. Sudionici natječaja svoju zainteresiranost za odobrenje kredita i izdavanje jamstava Fonda izražavaju putem podnošenja Zahtjeva za odobrenje dugoročnog kredita za financiranje izgradnje, rekonstrukcije, dogradnje i adaptacije silosa, kao i nabave prateće opreme za silose s prijavom na Natječaj Fonda za odobravanje jamstva (u daljnjem tekstu: Zahtjev).

Zahtjev po ovom Natječaju podnosi se **banci kreditoru, u svim poslovnicama - ekspoziturama**, koje se nalaze na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine. **Uz Zahtjev neophodno dostaviti i traženu dokumentaciju. Popis potrebne dokumentacije može se dobiti u svim poslovnicama - ekspoziturama banke kreditora ili na site-u Fonda.**

7. Provizija za izdavanje jamstva: 0,5 posto godišnje od iznosa jamstva na dan obračuna. Iznos provizije će se smanjivati srazmjerno iznosu otplaćenih obveza po kreditu. Prva provizija se obračunava na nominalni iznos jamstva i plaća prije izdavanja iste. Svaka naredna provizija će se obračunavati godišnje, u razdoblje od 01.-15.09. tekuće godine, na ostatak garantiranog duga i plaća u roku od 10 dana od dana primitka obračuna - fakture.

Na ime pokrića **troškova provedbe natječaja**, sudionik natječaja uplaćuje iznos **od 6.000,00 dinara** na tekući račun Fonda broj **160-118074-98**.

Postoji mogućnost podnošenja više zahtjeva za izdavanje jamstava od strane različitih subjekata radi financiranja jedne zajedničke investicije.

Prioritet u izdavanju jamstava imat će poljoprivredne zadruge, podnositelji zahtjeva čiji će projekti biti realizirani u nerazvijenim općinama, kao nositelji registriranih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, poduzetnici, gospodarska društva čiji su osnivači ili većinski vlasnici žene, te navedeni subjekti koji realiziraju zajedničku investiciju.

Prijava za sudjelovanje na ovom Natječaju s priloženom dokumentacijom, u slučaju pozitivne odluke o odobrenju kredita, predstavljat će istodobno i dio potrebne dokumentacije za odobrenje izdavanja jamstva za namjene utvrđene ovim Natječajem.

Jamstvo će se izdati na iznos odobrenog kredita uvećan za iznos ugovorne kamate i eventualne zatezne kamate, po uplati provizije i po uspostavljanju sredstava osiguranja.

Natječaj ostaje otvoren do iskorištenja jamstvenog potencijala.

Nepotpune i nepravodobne prijave neće biti uzete u razmatranje.

Sve informacije u svezi ovog Natječaja mogu se dobiti u uredu Fonda u Novom Sadu, Hajduk Veljkova br.11, 6. kat (Master centar Novosadskog sajma), radnim danom od 9 do 15 sati, na telefon: (021) 489-37-00, ili preuzeti sa site-a www.garfondapv.org.rs.

Informacije se mogu dobiti i u svim poslovnicama – ekspoziturama sljedećih banaka kreditora:

CREDIT AGRICOLE SRBIJA AD NOVI SAD

BANCA INTESA AD BEOGRAD

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

AIK BANKA AD NIŠ

kao i u svim drugim poslovnim Bankama koje naknadno pristupe ovom Natječaju, a sukladno popisu objavljenom na site-u Fonda.

Zašto? Kako? Molim?



Kada su izmišljeni roleri?

Zamisao o ljetnoj dopuni klizanju ostvarena je davne 1760. godine, kada je belgijski inovator na cipele pričvrstio metalnu pločicu s kotačima smještenim u nizu. Izum je predstavio u Londonu tako što je koturajući se pred gostima namjerno naletio na veliko zrcalo koje se razbilo, a vijest o tome prenijele su sve tadašnje londonske novine.

Čemu služi stetoskop?



Sigurna sam da svi znate što je stetoskop – to je sprava koju svaki liječnik ima oko vrata.

Stetoskopom se oslušuju otkucaji srca, disanje i zvukovi u trbuhu. Odnedavno postoji i elektronički stetoskop, te su mjerenja mnogo preciznija, a podaci se mogu pohranjivati i prenijeti na računalo. U svemu ostalom radi kao i njegov prethodnik.



MOZGALICE

Pronađi zadane riječi i u kvadratiće upiši točan odgovor, koji ćeš dobiti od preostalih slova.

SNIJEG, KLIZALJKE, SANJKANJE, SOCHI, SLALOM, BOB, KLIZANJE, HOKEJ, SPUST, SKIJE, ZIMA, SKIJANJE

S	N	I	J	E	G	O	L	K
A	K	L	I	Z	A	NJ	E	L
NJ	I	I	M	P	M	S	I	I
K	J	J	J	I	I	K	T	Z
A	E	A	H	A	Z	I	S	A
NJ	K	C	D		NJ	J	U	LJ
E	O	B	O	B	A	E	P	K
S	H	M	O	L	A	L	S	E



Koje je najveće sportsko natjecanje?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Zimske olimpijske igre



Zimske olimpijske igre su u tijeku. Sigurna sam kako većina vas to zna i prati prijenose natjecanja. Ove godine domaćin Zimskih olimpijskih igara je Rusija, točnije mjesto Sochi gdje se održavaju 22. olimpijske igre (OI) u trajanju od 7. do 23. veljače. Ovo su prve ZOI organizirane u Rusiji, s rekordnih 88 nacija koje nastupaju. Moskva je 1980. godine bila domaćinom Ljetnih olimpijskih igara. Olimpijske igre se održavaju svake 4. godine, pa će tako iduće ZOI biti održane 2018. godine u Južnoj Koreji u mjestu Pyeongchang.

Sportovi na Zimskim olimpijskim igrama

ALPSKO SKIJANJE – prvi se put pojavilo na OI 1936. godine. Sportaši se natječu u spustu, slalomu, veleslalomu, super veleslalomu i u kombinaciji, a posebno se natječu skijaši, posebno skijašice.

BIATLON – pojavio se 1960. godine, natjecatelji se natječu u sljedećim disciplinama: sprint – 10 km muškarci i 7,5 km žene; pojedinačno – 20 km muškarci i 15 km žene; kombinacija 12,5 km muškarci i 10 km žene i štafeta 4 x 7,5 km.

BOB – spuštanje u bobu održava se od 1924. godine.

Novi broj Hrcka – Sljedećeg petka, 21. veljače, izlazi novi broj podlistka za djecu »Hrcko«. Hrcko je u novom ruhu, o čemu se radi? Vidjet ćeš! Svoj primjerak potraži kod učiteljice!





SKIJAŠKO TRČANJE – od početka je na programu zimskih olimpijskih igara.

CURLING – pojavio se u programu 1924. godine, no nije prihvaćen. Opet je prikazan 1932., 1988. i 1992. godine, te je službeno priključen olimpijskim sportovima 1998. godine. Od tada, održavaju se turniri za muškarce i žene u curlingu.

UMJETNIČKO KLIZANJE – U olimpijske discipline ubrajaju se: pojedinačna natjecanja muškaraca i žena, sportski parovi i plesni parovi.

HOKEJ NA LEDU – jedan je od najdinamičnijih zimskih sportova. Hokej je ekipni sport koji se igra na umjetnim ili prirodnim ledenim površinama, a najpopularniji je u zemljama s dugim, hladnim zimama.

NORDIJSKA KOMBINACIJA – sport je na snijegu koji uključuje dvije discipline: skijaško trčanje i skijaške skokove. Rezultati obaju natjecanja se zbrajaju i tada se određuje konačni pobjednik.

SKIJAŠKI SKOKOVI – sport su u kojem se skijaš spušta niz posebno konstruiranu rampu (skakaonicu), te nakon odraza pokušava »preletjeti« što veću udaljenost.

BRZO KLIZANJE – sport je u kojem je cilj u što kraćem vremenu prijeći zadanu udaljenost klizajući na ledu. U



osnovnoj i najraširenijoj varijanti ovog sporta natjecatelji se natječu na kružnoj stazi duljine 400 metara, a koja može biti u dvorani ili na otvorenom.

BRZO KLIZANJE NA KRATKIM STAZAMA – jedna je varijanta brzog klizanja kod kojeg se klizači na ledu natječu na kružnoj stazi duljine 111,12 metara.

OLIMPIJSKO SANJKANJE – prvi se put je našlo u programu ZOI 1964. godine. Natjecanja u sanjkanju odvijaju se u disciplinama pojedinačno za žene i muškarce, te u paru.

SKELETON – zimski je sport u kojem je cilj prijeći zadanu zaleđenu stazu na propisanim sanjkama u što kraćem vremenu. Pri vožnji skeletona natjecatelj je u položaju glavom prema naprijed, potrbuške na sanjkama.

SNOWBOARD – zimski je sport u kojem snowboarderi stoje na dasci (snowboardu) koja je u prosjeku dugačka između 150 i 160 cm i široka 25 cm. Za razliku od skijanja kod snowboarda se ne koriste skijaški štapovi, a snowboarderi ne stoje uspravno kao skijaši nego su postrance ili na strani, nose buce posebno dizajnirane za snowboard, zakvačene za dasku pomoću vezova. Snowboard je nastao u SAD-u 1960-ih kao kombinacija surfanja, skejtinga i skijanja. U program Zimskih olimpijskih igara ušao je 1998. u Naganu.

SLOBODNO SKIJANJE – Na Olimpijskim igrama skijaši i skijašice se natječu u skijanju po hupserima (moguls), akrobatskim skokovima (aerials) i skicrossu. Disciplina moguls podrazumijeva staze s puno brdašaca, te nekoliko rampi na kojima natjecatelji prilikom vožnje izvode što atraktivniji skok. U disciplini aerials svaki skijaš-skakač preko velike rampe radi raznorazne figure u zraku, čak i peterostruki salto, a to je i najopasnija disciplina u kojoj su česti lomovi. Treća disciplina je skicross - više skijaša istodobno kreće s cilja i utrkuje se na brdovitoj stazi s raznoraznim preprekama (manji i veći skokovi, zavoji, ulegnuća).

Prve Zimske olimpijske igre održane su 1924. godine, kako bi se mogli nadmetati i sportaši u zimskim sportovima.



Hrckov maskenbal – 11. po redu bit će održan sutra, 15. veljače, u dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo«. Početak je u 11 sati. Veselimo se susretu s vama! Vidimo se!

**PETAK
14.2.2014.**

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:18 Kad srce zatreperi, telenovela
10:00 Vijesti
10:13 Pogled na zemlju: Šri Lanka, dokumentarna serija
11:05 Ni da ni ne: Legalizacija prostitucije
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim, telenovela
13:20 Labirint
14:10 Abeceda zdravlja
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Riječ i život
15:15 Indeks
15:45 Alpe-Dunav-Jadran
16:15 Gorski liječnik, serija
17:00 Vijesti
18:20 Znanstveni krugovi
18:50 Iza ekrana
19:30 Dnevnik
20:06 Dokumentarna serija petkom u 20,00 h na I.
21:05 Pismo ćaci - ciklus Novi hrvatski film
22:20 Dnevnik 3
22:56 Coco Chanel i Igor Stravinski, francuski film - Filmski maraton
00:53 Opasni ljubavnici, francusko-luksemburški film - Filmski maraton
02:36 Odiseja Alice Tremblay, kanadski film - Filmski maraton (R)
04:16 Abeceda zdravlja: (R)
04:26 Abeceda zdravlja: (R)
04:36 Riječ i život
05:06 Hrvatska uživo
06:06 Ljubav u zaleđu, serija



05:26 Najava
05:29 Alisa, slušaj svoje srce
06:11 Alisa, slušaj svoje srce
06:56 TV vrtić: Valentino
07:08 Ninin kutak: Obojana sol
07:13 Tajni dnevnik patke Matilde: Izbor za miss
07:30 ZOI - Soči 2014., emisija
07:50 ZOI - Soči 2014.: Alpsko skijanje - superkombinacija (M) spust, prijenos
09:30 ZOI - Soči 2014., emisija

09:50 Školski sat: Pazi, snima se! - prva klapa
10:20 Puni krug
11:00 ZOI - Soči 2014.: Skijaško trčanje (M) 15 km klasično, prijenos
12:00 ZOI - Soči 2014., emisija
12:10 ZOI - Soči 2014., emisija
12:30 ZOI - Soči 2014.: Alpsko skijanje - superkombinacija (M) slalom, prijenos
13:40 ZOI - Soči 2014., emisija
14:00 ZOI - Soči 2014., emisija
14:10 ZOI - Soči 2014.: Hokej na ledu: Švedska - Švicarska, uključenje u prijenos
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 ZOI - Soči 2014.: Biatlon (Ž) 15 km, snimka
16:55 ZOI - Soči 2014.: Alpsko skijanje - superkombinacija (M) slalom, snimka
17:55 ZOI - Soči 2014.: Hokej na ledu: Kanada - Austrija, uključenje u prijenos
20:15 ZOI - Soči 2014.: Umjetničko klizanje (M) - slobodni program, snimka
22:00 ZOI - Soči 2014
23:05 Zločin s naslovnice
00:05 Zločin s naslovnice
01:05 Noćni glazbeni program



06:15 In magazin R
06:45 Bolji život, serija
07:30 TV izlog
07:45 Pčelica Maja, R
08:15 Pčelica Maja
09:00 Zauvijek susjedi, R
10:15 Sutkinja Maria Lopez, serija R
10:45 Sutkinja Maria Lopez
11:15 Dila, serija R
12:15 IN magazin R
13:05 Navy CIS, serija
15:00 Zora dubrovačka, R
15:55 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:10 Suze Bospora, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija
21:00 Dila, serija 33/70
22:30 Još jedna priča o Pepeljugi, igrani film
00:20 Mr. Woodcock, film
02:05 Surova Amerika, film R
03:50 Nikita, serija 11/22
04:35 Ezo TV, tarot show
06:00 Dnevnik Nove TV R
06:55 Kraj programa



07:45 RTL Danas, (R)
08:30 Ben 10: Ultimate Alien
08:55 Moji džepni ljubimci
09:15 Virus attack,
09:30 TV prodaja
09:45 Snažne žene, serija
10:35 Tko će ga znati!, game show (R)
11:20 TV prodaja
11:35 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
12:25 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
13:15 TV prodaja
13:30 Ne brini za mene, dramska serija
14:35 Tajne, serija (R)
15:35 Hindenburg, mini serija, drama/ triler (R)
16:30 RTL Vijesti
16:45 Tko će ga znati!, game show
17:30 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20:00 Savršeni spoj - TV premijera, igrani film, komedija
21:45 Mrzim Valentinovo, igrani film, romantična komedija
23:05 Eurojackpot
23:10 Mrzim Valentinovo, igrani film, romantična komedija
01:15 RTL Danas, (R)
02:00 Kraj programa

**SUBOTA
15.2.2014.**

06:50 Iza ekrana
07:35 Bandido - ciklus klasičnog vesterna
09:05 Normalan život, emisija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:15 Subotom ujutro
12:00 Dnevnik 1
12:35 Veterani mira, emisija
13:23 Duhovni izazovi
13:55 Prizma
14:45 Kućni ljubimci
15:20 Love Comes Softly, američki film
16:47 I to je Hrvatska: (R)
17:00 Vijesti
17:15 Grčki otoci, dokumentarna serija
18:05 Manjinski mozaik
18:25 Lijepom našom: Bedekovića
19:30 Dnevnik
20:06 Loto 7/39
20:12 Iz džungle u džunglu,

američki film
22:00 Obitelj Borgia, serija
22:55 Dnevnik 3
23:31 Rambo 4, američki film - Filmski maraton
01:01 Bandido, američki film - Filmski maraton
02:31 Subotom ujutro
04:46 Duhovni izazovi
05:16 Veterani mira, emisija
06:01 Prizma



04:24 Najava
04:27 Turistička klasa
04:57 Alisa, slušaj svoje srce
05:42 Alisa, slušaj svoje srce
06:27 Dim dam dum, crtani film
06:32 Wot wot's, crtani film
06:42 Priče za sva vremena, crtana serija
06:57 Matkova čudovišta, crtana serija
07:12 Čarobnjakova kuća, serija za djecu
07:37 TV vrtić: Prase
07:47 Čarobna ploča - Širimo vidike: Motivi i boje
08:00 ZOI - Soči 2014.: Alpsko skijanje - SuperG (Ž), prijenos
10:05 George Clark: Čudesne zamisli, dokumentarna serija
11:00 ZOI - Soči 2014.: Skijaško trčanje (Ž) 4x5 štafeta, prijenos
13:00 Magazin LP
13:30 ZOI - Soči 2014.: Hokej na ledu: SAD - Rusija, prijenos
15:45 ZOI - Soči 2014.: Hokej na ledu: Slovačka - Slovenija, snimka
17:55 Rukomet - LP: Vespren - CO Zagreb, prijenos
19:30 ZOI - Soči 2014.: Skijaški skokovi (M), uključenje u prijenos
20:15 ZOI - Soči 2014.: Hokej na ledu: Švicarska - Češka, snimka
22:00 ZOI - Soči 2014., emisija
23:05 Lewis, serija
00:35 Garaža: Olovni ples
01:05 Noćni glazbeni program



06:55 IN magazin R
07:20 TV Izlog
07:35 Zauvijek susjedi, serija R
08:45 Lego Ninjago, crtana serija
09:10 Peppa Pig, crtana serija
09:25 Traktor Tom, crtana serija
09:40 Mía i ja, crtana serija

10:05 Pčelica Maja, crtana serija R
10:35 Pčelica Maja, crtana serija
11:00 Smallville, serija
12:55 Posljednja Mimzy, igrani film
14:45 Zauvijek susjedi, serija
15:55 Provjereno R
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 In magazin vikend
17:45 Lud, zbunjen, normalan, serija R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Međunarodna prijevara, igrani film
22:20 Iznad zakona, igrani film
00:10 Istjerivač pravde, igrani film
02:00 Don Juan de Marco, igrani film
03:30 Ezo TV, tarot show
05:00 Dnevnik Nove TV R
05:45 Kraj programa



06:10 RTL Danas, (R)
06:55 Phineas i Ferb, animirana serija
08:10 Sofija Prva, animirana serija
08:35 Učilica, kviz za djecu
09:10 TV prodaja
09:25 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
10:15 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija (R)
11:10 TV prodaja
11:25 Malcolm u sredini, humoristična serija
11:55 Malcolm u sredini, humoristična serija
12:20 Malcolm u sredini, humoristična serija
12:50 TV prodaja
13:05 Mrzim Valentinovo, igrani film, romantična komedija (R)
14:50 Savršeni spoj - TV premijera, igrani film, romantična komedija (R)
16:30 RTL Vijesti
16:45 Jezikova juha, reality show
17:45 Studio 45, talk show
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
20:00 Madagaskar 2: Bijeg u Afriku, igrani film, animirana obiteljska komedija
21:45 Peh do daske, igrani film, romantična komedija
23:35 Zakon ulice, igrani film, kriminalistički/ triler
01:55 Astro show, emisija uživo
02:55 RTL Danas, (R)
03:40 Kraj programa

**NEDJELJA
16.2.2014.**


06:45 Lijepom našom:
Bedekovčina
08:00 Borimo se na moru,
britanski film - Zlatna
kinoteka
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:15 Press klub
11:10 Ubojstvo, napisala je
12:00 Dnevnik 1
12:35 Plodovi zemlje
13:28 Split: More
14:00 Nedjeljom u 2
15:05 Mir i dobro
15:40 Pošteno i prema zakonu
serija
16:30 Starogradske priče i
legende, dokumentarna
serija
17:00 Vijesti
17:15 Vrtlarica
17:55 Poirot, Agatha Christie
19:30 Dnevnik
20:06 Loto 6/45
20:12 Potjera, kviz
21:05 Stipe u gostima ,
humoristična serija
21:40 Damin gambit
22:25 Dnevnik 3
23:01 Klasika mundi:
Zagrebački solisti -
Svečani koncert u
povodu 60. obljetnice
osnutka ansambla (2.dio)
00:01 Igrani film - strani
01:51 Press klub
02:41 Nedjeljom u 2 (R)
03:41 Damin gambit
04:21 Mir i dobro
04:51 Plodovi zemlje
05:41 Split: More
06:11 Vrtlarica



04:22 Najava programa
04:25 Labirint
05:10 Alisa, slušaj svoje srce
- telenovela
05:55 Alisa, slušaj svoje srce
- telenovela
06:40 Moomini, crtana serija
07:05 Tintinove pustolovine,
crtana serija
07:30 ZOI - Soči 2014.,
emisija
07:50 ZOI - Soči 2014.:
Alpsko skijanje -
SuperG (M), prijenos
09:20 ZOI - Soči 2014.,
emisija
09:35 Crtani film
10:10 Pozitivno (R)
10:40 Biblija
10:50 Portret Crkve i mjesta
11:00 Ivanovac: Misa,

prijenos
12:00 ZOI - Soči 2014.:
Skijaško trčanje
(M) 4x10 km klasično
štafete, uključenje u
prijenos
13:30 ZOI - Soči 2014.: Hokej
na ledu: Rusija -
Slovačka, prijenos
15:45 ZOI - Soči 2014.:
Biatlon (M) 15 km mass
start, prijenos
16:55 Uoči SP, Brazil 2014. -
dokumentarna serija
17:20 ZOI - Soči 2014.:
Alpsko skijanje - SuperG
(M), snimka
18:00 ZOI - Soči 2014.: Hokej
na ledu: Finska -
Kanada, prijenos
20:35 Veće od stvarnosti,
američki film
22:10 ZOI - Soči 2014.,
emisija
23:15 Večer s Joolsom
Hollandom
00:15 ZOI - Soči 2014.:
Umjetničko klizanje -
plesni parovi, kratki
program, snimka
00:55 Noćni glazbeni program



05:50 In magazin R
06:25 Zauvijek susjedi,
serija R
07:35 TV Izlog
07:50 Lego Ninjago, crtana
serija
08:15 Peppa Pig, crtana serija
08:30 Traktor Tom, crtana
serija
08:45 Mia i ja, crtana serija
09:10 Pčelica Maja, R
09:40 Pčelica Maja
10:05 Smallville, serija
12:00 Muškarci u krizi, serija
13:55 Don Juan de Marco,
igrani film R
15:45 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Cahill, igrani film
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
21:30 Luzeri, igrani film
23:20 Međunarodna prijevara,
igrani film R
01:35 Istjerivač pravde, igrani
film R
03:15 Na tajnom zadatku,
serija
04:00 Muškarci u krizi, R
05:25 Dnevnik Nove TV R
06:15 Kraj programa



05:55 RTL Danas, (R)
06:35 Phineas i Ferb,
animirana serija

**HRT 1 14. veljače 2014. 21:05
PISMO ČAĆI - ciklus Novi
hrvatski film**

"Pismo ćaći" tematizira odnos oca i
sina, junaci filma preispituju godina-
ma taložene probleme u komunikaciji.
Bazična potka filma je "projekcijski"
sindrom koji sin ima naspram oca.
Naime, sin (Milivoj, star 44 godine)
nikako se ne rješava strahova da je
očeva (Jovo, star 70 godina) vjerna
kopija i da je očevo život projekcija Mili-
vojeve budućnosti. Želja da se pokaže
superiornijim potakne sina da amater-
skom kamerom snimi videopismo u
kojem pokušava kompromitirati oca i
predočiti dokaze koji bi zorno pokazali

kako je višestranu bolja osoba od oca.
Prema optužbama u videopismu otac
zauzima obrambeni stav pravdajući
svoje postupke bližjoj okolini, susjedi-
ma, prijateljima... Njihov obiteljski pro-
blem i komentare iz videopisma otac
javno prepričava zajednici unutar koje
obitava...

Uloge: Milivoj Beader, Mate Gulin
Scenarij: Damir Čučić



07:50 Sofija Prva, animirana
serija
08:35 Studio 45, talk show (R)
09:15 TV prodaja
09:30 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
10:20 Lice s naslovnice,
dokumentarna serija
11:05 TV prodaja
11:20 Malcolm u sredini,
humoristična serija
11:45 Malcolm u sredini
12:15 Malcolm u sredini
12:45 TV prodaja
13:00 Madagaskar 2: Bijeg u
Afriku, igrani film,
animirana obiteljska
komedija (R)
14:40 Savršena suprotnost,
igrani film, romantična
drama
16:25 Ljubav je na selu,
dokumentarna sapunica
16:30 RTL Vijesti
16:45 Ljubav je na selu,
dokumentarna sapunica
17:40 RTL Extra Magazin,
showbiz emisija
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
20:00 Sulejman Veličanstveni
21:00 Sulejman Veličanstveni
21:50 Lice s naslovnice,
dokumentarna serija
22:40 CSI: Miami, serija
23:25 CSI: Miami, serija
00:15 CSI: Miami, serija
01:10 Astro show
02:10 Pobjednički tim, igrani
film, drama
03:50 RTL Danas, (R)
04:30 Kraj programa

**PONEDJELJAK
17.2.2014.**


06:40 Najava

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatrepri
10:00 Vijesti
10:13 Pogled na zemlju :
Rajasthan, dok. serija
11:05 Što vas žulja
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim,
telenovela
13:20 Glas domovine
13:45 Pogled preko granice -
Hrvati u BiH
14:10 Jezik za svakoga
14:20 Vijesti iz kulture
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Društvena mreža: Treća
dob - emisija za
umirovljenike
15:25 Tražim srodnu dušu,
humoristična serija
16:00 Gorsi liječnik, serija
17:00 Vijesti
18:20 Potrošački kod
18:50 Provođi i sprovodi,
humoristična serija
19:30 Dnevnik
20:05 TV Bingo
20:30 Hrana kao lijek: Grožđe,
dokumentarna serija
21:00 Fokus
22:00 Mamutica, serija
22:50 Dnevnik 3
23:26 Vrijeme ratnika - ciklus
hrvatskog filma
01:11 Što vas žulja
01:56 Društvena mreža: Treća
dob
02:36 Potrošački kod
03:06 Fokus
04:01 Jezik za svakoga
04:11 Glas domovine
04:36 Pogled preko granice -
Hrvati u BiH
05:01 Hrvatska uživo
06:01 Ljubav u zaleđu, serija



05:25 Najava
05:28 Alisa, slušaj svoje srce
- telenovela
06:10 Alisa, slušaj svoje srce
06:55 TV vrtić: Jutro s Jurom
07:04 Danica i... kukuljica
07:09 Čarobna ploča - Sedam
kontinenta: Južna Europa
07:22 Roktave priče, crtana
serija
07:47 Action Man, serija
08:10 Obična klinka, serija
08:32 Olujni svijet, serija
08:55 Školski sat
09:25 Znanost za djecu (Boli
glava itd.)
09:40 Svaki dan dobar dan:
Život poslije droge (R)
10:20 Klara, švedski film
za djecu
11:40 Ružiona
11:55 Hotel dvorac Orth
12:40 Nordijska kuhinja
Tareqa Taylora,
dokumentarna serija
13:10 Briljanteen
13:50 Degrassi, serija
14:15 Školski sat
14:45 Znanost za djecu (Boli
glava, itd.)
15:00 ZOI - Soči 2014.:
Snowboard (M), snimka
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 ZOI - Soči 2014.:
Bob-dvosjed + biatlon,
uključenje u prijenos
18:10 ZOI - Soči 2014.:
Skijaški skokovi (M)
momčadski, prijenos
20:15 Ljubavni napitak br. 9,
američki film
21:55 ZOI - Soči 2014.
22:55 CSI Miami, serija
23:40 Seks i grad, serija
00:10 ZOI - Soči 2014.:
Umjetničko klizanje -
slobodni ples, snimka
01:10 Noćni glazbeni program



06:30 Bolji život, serija
07:15 TV izlog
07:30 Pčelica Maja, R
08:00 Pčelica Maja
08:30 TV izlog
08:45 Zauvijek susjedi, R
09:45 Sutkinja Maria Lopez
10:45 Dila, serija R
12:15 IN magazin R
13:05 Navy CIS, serija
15:00 Zora dubrovačka, R
15:55 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:10 Suze Bospora, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija
21:00 Dila, serija 34/70
22:05 Milost, serija 53/56
23:15 Večernje vijesti
23:35 Iznad zakona, igrani film R
01:25 Stephen King: Tajne Salema 1, igrani film
03:40 Nikita, serija 12/22
04:30 Ezo TV, tarot show
05:25 Sutkinja Maria Lopez, serija R
05:45 Dnevnik Nove TV R
06:35 Kraj programa



07:55 RTL Danas, (R)
08:35 Ben 10: Ultimate Alien
09:05 Moji džepni ljubimci
09:20 Virus attack, animirana serija
09:40 TV prodaja
09:55 Snažne žene, serija
10:45 Tko će ga znati!, game show (R)
11:25 TV prodaja
11:40 RTL Extra Magazin, showbiz emisija (R)
12:30 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
13:20 TV prodaja
13:35 Ljubav je na selu, (R)
14:35 Sulejman Veličanstveni
15:30 Sulejman Veličanstveni
16:30 RTL Vijesti
16:45 Tko će ga znati!, game show
17:30 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20:00 Tajne, dramska serija
21:00 Tekken - TV premijera, igrani film, akcijski
22:45 RTL Vijesti
23:10 Vatrene prsten, mini serija katastrofe
00:00 Lice s naslovnice, dokumentarna serija (R)
00:40 CSI: NY, serija
01:30 CSI: NY, serija

02:15 Astro show
03:15 RTL Danas, (R)
03:55 Kraj programa

UTORAK 18.2.2014.



06:38 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:13 Vu sur terre, dokumentarna serija
11:05 Što vas žulja
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim, telenovela
13:20 Reporteri
14:10 Jezik za svakoga
14:20 Vijesti iz kulture
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
15:30 Dokumentarna reportaža
16:00 Gorski liječnik, serija
17:00 Vijesti
18:20 Pravilo 72
18:50 Provođi i sprovodi, humoristična serija
19:30 Dnevnik
20:05 Potjera, kviz
21:00 Pogledi: Udahni duboko, dok. film
21:55 Mamutica, serija
22:45 Dnevnik 3
23:20 Dokumentarni filmovi i serijali
00:10 Snimka kazališne predstave
01:15 Što vas žulja
02:00 Društvena mreža
02:45 Dokumentarna reportaža
03:15 Pravilo 72
03:45 Duhovni izazovi (R)
04:15 Vrtlarica
04:45 Hrvatska uživo
05:45 Ljubav u zaleđu, serija



05:31 Najava
05:34 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela
06:16 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela
07:01 TV vrtić: Sila teža davno, naočale, nošnje
07:11 Krtić prikazuje: Nekoć
07:15 Ninin kutak: Mađioničarski trikovi
07:20 Profesor Baltazar: Najveći snjegović
07:30 Roktave priče, crtana serija

08:00 ZOI - Soči 2014.: Alpsko skijanje - veleslalom (Ž), prijenos 1. vožnje
09:10 Školski sat
09:40 Navrh jezika
09:50 Svaki dan dobar dan: Naša ljubavna priča (R)
10:30 ZOI - Soči 2014.: Nordijska kombinacija - skokovi (velika), prijenos
11:10 Ružiona:
11:30 ZOI - Soči 2014.: Alpsko skijanje - veleslalom (Ž), prijenos 2. vožnje
12:45 ZOI - Soči 2014., emisija
13:00 ZOI - Soči 2014.: Nordijska kombinacija 10 km trčanje, prijenos
13:45 ZOI - Soči 2014.: Hokej na ledu - play off, uključanje u prijenos
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:00 Navrh jezika
17:10 Kuhajmo zajedno
17:15 ZOI - Soči 2014.: Alpsko skijanje - veleslalom (Ž), snimka
18:00 ZOI - Soči 2014.: Hokej na ledu - play off, prijenos
20:35 Dani radija, američki film
22:10 ZOI - Soči 2014.
23:10 CSI Miami, serija
23:55 Seks i grad, serija
00:25 Noćni glazbeni program



06:35 Bolji život, serija
07:20 TV izlog
07:35 Pčelica Maja, R
08:05 Pčelica Maja
08:35 TV izlog
08:50 Zauvijek susjedi, R
10:05 Milost, serija R
11:15 Dila, serija R
12:15 IN magazin R
13:05 Navy CIS, serija
15:00 Zora dubrovačka, R
15:55 Zauvijek susjedi, seija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:10 Suze Bospora, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija
21:00 Dila, serija 35/70
22:05 Milost, serija 54/56
23:15 Večernje vijesti
23:35 Lovci na djeveruše, igrani film
01:50 Stephen King: Tajne Salema 2, igrani film
04:05 Nikita, serija 13/22
04:55 Ezo TV, tarot show
05:45 Dnevnik Nove TV R
06:35 Kraj programa



07:45 RTL Danas, (R)
08:30 Ben 10: Ultimate Alien
08:55 Moji džepni ljubimci
09:15 Virus attack
09:45 Snažne žene, serija
10:35 Tko će ga znati!, game show (R)
11:20 TV prodaja
11:35 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
12:25 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
13:15 TV prodaja
13:30 Ne brini za mene, serija
14:35 Tajne, serija (R)
15:35 Vatrene prsten, mini serija katastrofe (R)
16:30 RTL Vijesti
16:45 Tko će ga znati!
17:30 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:15 Tog se nitko nije sjetio!
20:00 Tajne, dramska serija
21:00 Kako se riješi frajera u 10 dana, film, komedija
23:10 RTL Vijesti
23:35 Vatrene prsten, mini serija katastrofe
00:30 CSI: NY, serija
01:15 CSI: NY, serija
02:00 Astro show
03:00 RTL Danas, (R)
03:45 Kraj programa

SRIJEDA 19.2.2014.



06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:13 Pogled na zemlju
11:05 Što vas žulja
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:20 Reporteri
14:10 Jezik za svakoga
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Gorski liječnik, serija
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:20 Eko zona
18:50 Provođi i sprovodi, humoristična serija
19:30 Dnevnik
20:05 Loto 7/39
20:11 Hrvatsko vođeno blago: Medvednica, dokumentarni film
21:05 Paralele
21:35 Pola ure kulture
22:05 Mamutica, serija
22:55 Dnevnik 3
23:31 Lornina šutnja, ? film - ciklus Kino Europa
01:16 Što vas žulja

02:01 Društvena mreža
03:16 Paralele
03:46 Pola ure kulture
04:16 Eko zona
04:46 Hrvatska uživo
05:46 Ljubav u zaleđu, serija



05:30 Najava
05:33 Alisa, slušaj svoje srce
06:15 Alisa, slušaj svoje srce
07:00 TV vrtić: Škola jezika
07:11 Danica i... zmajić
07:15 Šest savjeta kako postati najbolji nogometaš svijeta, nizo-zemska drama za djecu
07:30 ZOI - Soči 2014.
07:50 ZOI - Soči 2014.: Alpsko skijanje - veleslalom (M), prijenos 1. vožnje
09:10 ZOI - Soči 2014.
09:30 Školski sat
10:00 EBU dokumentarac
10:15 Svaki dan dobar dan: Hrana kao lijek (R)
10:55 Ružiona:
11:15 ZOI - Soči 2014.
11:25 ZOI - Soči 2014.: Alpsko skijanje - veleslalom (M), prijenos 2. vožnje
13:00 ZOI - Soči 2014.
13:25 ZOI - Soči 2014.: Hokej na ledu - 1/4finale, uključanje u prijenos
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 ZOI - Soči 2014.: Biatlon - štafete, uključanje u prijenos
16:50 Kuhajmo zajedno
16:55 ZOI - Soči 2014.: Skijaško trčanje, snimka
17:55 Košarka, Eurokup: Lietuvos Rytas - Cedevita, prijenos
19:40 ZOI - Soči 2014.: Hokej na ledu - 1/4finale, uključanje u prijenos
20:35 Nogomet, LP: Arsenal - Bayern, prijenos
22:30 Nogomet, LP - emisija i sažeci
23:15 ZOI - Soči 2014.
00:10 Seks i grad, serija
00:40 Noćni glazbeni program



06:35 Bolji život, serija
07:20 TV izlog
07:35 Pčelica Maja, R
08:05 Pčelica Maja6
08:50 Zauvijek susjedi, R
10:05 Milost, serija R
11:15 Dila, serija R
12:15 IN magazin R
13:05 Navy CIS, serija
15:00 Zora dubrovačka, R
15:55 Zauvijek susjedi, serija

17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:10 Suze Bospora, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija
21:00 Dila, serija 36/70
22:05 Milost, serija 55/56
23:15 Večernje vijesti
23:35 Mistična rijeka, film
02:00 Lak za kosu, igrani film
04:00 Nikita, serija 14/22
04:50 Ezo TV, tarot show
05:45 Dnevnik Nove TV R
06:35 Kraj programa



07.45 RTL Danas, (R)
08.30 Ben 10: Ultimate Alien
08.55 Moji džepni ljubimci
09.15 Virus attack
09.30 TV prodaja
09.45 Snažne žene, serija
10.35 Tko će ga znati!, game show (R)
11.20 TV prodaja
11.35 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
12.25 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
13.15 TV prodaja
13.30 Ne brini za mene, serija
14.35 Tajne, serija (R)
15.35 Vatrene prsten, mini serija katastrofe (R)
16.30 RTL Vijesti
16.45 Tko će ga znati!
17.30 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 Tog se nitko nije sjetio!
20.00 Tajne, dramska serija
21.00 Kost, serija

21.55 Kost, serija
22.45 RTL Vijesti
23.10 Vatrene prsten, mini serija katastrofe
00.05 CSI: NY, serija
00.50 CSI: NY, serija
01.35 Astro show
02.35 RTL Danas, (R)
03.20 Kraj programa

**ČETVRTAK
20.2.2014.**



06:38 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:13 Vu sur terre, dokumentarna serija
11:05 Što vas žulja?
11:45 Abeceda zdravlja
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:20 Reporteri
14:10 Abeceda zdravlja
14:20 Vijesti iz kulture
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Gorski liječnik, serija
17:00 Vijesti
18:20 Turistička klasa
18:50 Provođi i sprovodi, humoristična serija
19:30 Dnevnik
20:05 Večer na 8. katu

20:55 Labirint
21:45 Generation War, serija
22:40 Dnevnik 3
23:16 Drugi format
00:51 Što vas žulja?
01:36 Društvena mreža
02:51 Labirint
03:36 Abeceda zdravlja
03:46 Drugi format
04:26 Turistička klasa
04:56 Hrvatska uživo
05:56 Ljubav u zaleđu, serija



05:31 Najava
05:34 Alisa, slušaj svoje srce
06:16 Alisa, slušaj svoje srce
07:01 TV vrtić: Krava
07:11 Profesor Baltazar: Zvezdani kvartet
07:19 Laboratorij na kraju svemira: Zvučnika za mobitel
07:28 Jura iz džungle
07:53 Action Man, serija
08:15 Obična klinka, serija
08:37 Olujni svijet, serija
09:00 ZOI - Soči 2014.: Nordijska kombinacija (M) momčadsko natjecanje (velika skakaonica), prijenos
09:55 Školski sat
10:25 Kokice
10:40 Svaki dan dobar dan: Jeftine krpice (R)
11:20 Uredite svoj životni prostor, dok. serija
12:00 ZOI - Soči 2014.: Nordijska kombinacija (M) 4x5 km, prijenos

13:15 Selkie, dječak tuljan - australski film
14:50 Degraasi, serija
15:15 Školski sat
15:45 Kokice
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Uredite svoj životni prostor, dok. serija
16:50 Kuhajmo zajedno
17:00 ZOI - Soči 2014.: Slobodno skijanje, snimka
18:00 ZOI - Soči 2014.: Umjetničko klizanje - slobodni program (Ž), uključivanje u prijenos
20:15 Sportska popuna
21:00 Nogomet, EL - prijenos utakmice
22:55 Nogomet, EL - emisija
23:10 ZOI - Soči 2014
23:55 Seks i grad, serija
00:25 Noćni glazbeni program



06:35 Bolji život, serija
07:20 TV izlog
07:35 Pčelica Maja, R
08:05 Pčelica Maja 16-17/26
08:50 Zauvijek susjedi, R
10:05 Milost, serija R
11:15 Dila, serija R
12:15 IN magazin R
13:05 Navy CIS, serija
15:00 Zora dubrovačka, R
15:55 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:10 Suze Bospora, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija

21:00 Dila, serija 37/70
22:00 Provjereno
23:05 Večernje vijesti
23:25 Dobri momci, film
01:55 Mistična rijeka, film R
04:10 Nikita, serija 15/22
05:00 Ezo TV, tarot show
05:55 Dnevnik Nove TV R
06:45 Kraj programa



07.45 RTL Danas, (R)
08.30 Ben 10: Ultimate Alien
08.55 Moji džepni ljubimci
09.15 Virus attack
09.45 Snažne žene, serija
10.35 Tko će ga znati!, (R)
11.20 TV prodaja
11.35 Ekkluziv Tabloid, (R)
12.25 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
13.30 Ne brini za mene, serija
14.35 Tajne, serija (R)
15.35 Vatrene prsten, mini serija katastrofe (R)
16.30 RTL Vijesti
16.45 Tko će ga znati!
17.30 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 Tog se nitko nije sjetio!
20.00 Tajne, dramska serija
21.00 Granice zločina, serija
22.00 Granice zločina, serija
22.55 RTL Vijesti
23.25 Vatrene prsten, mini serija katastrofe
00.15 CSI: NY, serija
01.00 CSI: NY, serija
01.50 Astro show
02.50 RTL Danas, (R)
03.30 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13.05 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19.00 - 19.30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19.30 - 20.00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20.00 - 20.30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 'Vojvodanski tjedan'
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20.55 Odjava programa



104,4 Mhz

RUKOMET

Posljednja faza prije uključenja u ligaško natjecanje

SONTA – Već u siječnju okupila se i muška ekipa RK Sonta, kako bi nastavila s radom poslije zimske stanke. Trener Željko Apatinac najavio je posljednju etapu u dvogodišnjim pripremama za uključivanje u Treću ligu Srbije – skupina Bačka. Tako će Sonta, selo sa zavidnom rukometnom tradicijom, nakon višegodišnje stanke od rujna ponovno u ligaškom natjecanju imati i mušku i žensku ekipu. »Proljeće ćemo iskoristiti za odigravanje prijateljskih utakmica protiv ekipa različitih profila, a nakon ljetne stanke očekuju nas malo žešće bazične pripreme za početak prvenstva. Vi ste oni koje je dvogodišnji rad izbacio u prvi plan, a predstojeće utakmice iskoristite na najbolji način, jer ćemo za natjecanje moći prijaviti svega šesnaest igrača«, rekao je igračima trener Apatinac. Već prva prijateljska utakmica odigrana je 6. veljače na domaćem parketu. Protivnik je bila ekipa RK Borac iz Bačkog Gračaca kombinirana od aktivnih igrača i veterana. Golobradi Sončani suprotstavili su se iskusnim gostima srcem i brzinom, pa se na momente igralo u vrlo visokom ritmu. Na odmor se otišlo uz rezultat od 20:20. U drugom dijelu igre do izražaja dolazi veliko iskustvo gostiju, pa je na koncu rezultat glasilo 36:40. Trener Apatinac bio je zadovoljan igrom svojih pulena. »Po mojoj zamisli doveli smo ekipu koja će mojim dečkima pokazati profil dijela igrača protivničkih ekipa u ligaškom natjecanju. Na ovaj način će najbolje shvatiti i osjetiti kako je to igrati protiv četrdesetgodišnjeg stokilaša, punog iskustva, a takvih, ili još starijih, skoro sve ekipe Bačke lige imaju po nekoliko. Mi smo se u početku rada opredijelili za stvaranje ekipe od isključivo mladih igrača, a u selekciji su nam znatno pomogli nastavnici tjelesnog odgoja u OŠ »Ivan Goran Kovačić« Željko Vinko i Goran Matić. Zahvaljujući njima imamo i mlađu kategoriju, koja će se ovoga proljeća uključiti u seriju pionirskih vikend-turnira klubova s ovog područja. Mislim da je to jedini ispravan put i da ćemo na taj način imati ekipu za iduće desetljeće«, kaže trener Apatinac.

Sončanka najbolja sportašica općine Apatin

APATIN – Izborom sportaša općine za 2013. godinu, održanim 7. veljače u velikoj dvorani Doma kulture Apatin, u organizaciji Sportskog saveza i SO Apatin, zaokružena je jedna od najuspješnijih godina u povijesti apatinskog sporta. Poslije projekcije filma »Apatinski sport u 2013.« proglašeni su najbolji, među kojima i jedna Sončanka. Za najbolju sportašicu općine Apatin u 2013. godini proglašena je Jelena Miloš iz ŽRK Sonta. »Presretna sam zbog ovoga priznanja. Zahvaljujem Sportskom savezu općine Apatin, upravi ŽRK Sonta, treneru Goranu Matiću, a svakako najviše svojim suigračicama, koje su mi i bile najveća potpora na putu do ovoga trofeja. Ovo nije priznanje samo za mene, nego i za cijelu našu ekipu, a u punoj mjeri ćemo ga opravdati ukoliko svojim proljetnim igrama i rezultatima ostvarimo plasman u II. ligu Srbije, skupina Sjever«, kaže Jelena Miloš.

I. A.

KLIZANJE

Uspješan nastup

SZEGED – Klizač subotičkog Spartaka Stefan Rogić osvojio je prvo mjesto u kategoriji mladih CUBS 2003/04, a Leona Rogić je bila druga među konkurencijom Basic novice na međunarodnom natjecanju Napfeny Cup 2014. održanom prošle subote, 8. veljače, u Segedinu (Mađarska).

DŽUDO

Četiri medalje džudista Spartaka

TEMERIN – Mladi džudisti Spartaka pod vodstvom trenera Milana Bogića osvojili su jednu zlatnu (Vuk Bošnjak), dvije srebrne (Boris Vaci i Strahinja Nestorović) i jednu brončanu medalju (Milica Nestorović) na 30. kupu Temerina.

Temeljem članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni Glasnik RS« br.135/04 i 36/09), Tajništva za lokalni ekonomski razvoj, gopodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj objavljuje

OBAVJEŠTENJE

O donetom rješenju kojim je dana suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta

Bazna-stanica mobilne telefonije SUU75 Dinka Šimunovića UMTS

Na osnovu provedenog postupka, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj izdala je Rješenje o suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš pod brojem IV-05-I-501-547/2013, Nositelju projekta Telekom Srbija a.d, Beograd, Takovska br. 10.

U cilju obavještanja zainteresirane javnosti tekst Rješenja dostupan na adresi: <http://www.subotica.rs/sr/4903/oglasi>

Temeljem članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni Glasnik RS« br.135/04 i 36/09), Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gopodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj objavljuje

OBAVJEŠTENJE

O donetom rješenju kojim je dana suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta

Bazna-stanica mobilne telefonije SUU74 Bore Stankovića UMTS

Na osnovu provedenog postupka, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj izdala je Rješenje o suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš pod brojem IV-05-I-501-548/2013, Nositelju projekta Telekom Srbija a.d, Beograd, Takovska br. 10.

U cilju obavještanja zainteresirane javnosti tekst Rješenja dostupan na adresi: <http://www.subotica.rs/sr/4903/oglasi>

MARIN ČILIĆ, NAJBOLJI HRVATSKI TENISAČ DANAŠNJICE

Četvrti naslov na Zagreb Indoorsu

Branitelj prošlogodišnjeg pobjedničkog trofeja opravdao je status favorita

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Dvorana Doma sportova u Zagrebu ugoštila je po deveti put Zagreb Indoors, jedini dvoranski ATP turnir koji se igra u Hrvatskoj. Osmi je put u velikom finalu igrao Hrvat, a prošlogodinji pobjednik *Marin Čilić* odigrao je cijeli turnir bez pogreške i bez izgubljenog seta po četvrti put podigao pobjednički trofej. Nakon poznatih prošlogodišnjih događanja u svezi s njegovom nepravednom suspenzijom i prisilnom stankom u trajanju od četiri mjeseca, najbolji hrvatski tenisač današnjice još jednom je pokazao i dokazao svoju kvalitetu, najavljujući brzi povratak u sami vrh svjetskog tenisa.

»Čini mi se kako sam i pored činjenice da sam osvojio turnir bez izgubljenog seta, najbolje igrao u najtežem susretu cijelog natjecanja, u finalu protiv *Tommyja Haasa*. Moj trener *Goran Ivanišević* je odlično postavio taktiku, a ja sam se pridržavao glavnih naputaka i zbilja mogu biti zadovoljan svojom igrom u ovom najvažnijem meču«, istaknuo je *Marin Čilić* komentirajući prve dojmove nakon osvajanja svoga desetog ATP naslova.

SURADNJA S GORANOM IVANIŠEVIĆEM

Već nekoliko mjeseci najbolji hrvatski tenisač svih vremena skrbi o igračkoj karijeri najboljeg hrvatskog tenisača današnjice. Što to *Marinu* znači, rezultati će ubrzo pokazati, a nova pobjeda na Zagreb Indoorsu je najava skorašnjeg uspona na ATP listi.

»Mnogo mi znači veliko *Goranovo* iskustvo i kroz svakodnevni rad s njim imam priliku unapređivati svoju igru. On izvanredno zna snimiti svakog protivnika i pripremiti najbolju taktiku, a njegovo skeniranje *Haasa* u mnogome mi je olakšalo igru u finalu. Vjerujem kako će već u bliskoj budućnosti suradnja s njim donijeti još odličnih rezultata.«

MIRNIJI NASTAVAK SEZONE

Čilić je u Zagrebu branio prošlogodišnji naslov, ali i 250 ATP bodova bez kojih bi uveliko pokvario svoj ranking i ugrozio pozicije na zemljanim turnirima Masters serije u Madridu i Rimu.

»Braniti bodove je uvijek teže nego ih osvajati, a nakon

obrane Zagreba ostaje mi za braniti još samo četvrtfinale Miamijsa. S nekoliko dobrih rezultata na Mastersima i Grand slamovima mogao bih kraj godine dočekati negdje između 10. – 15. mjesta na svjetskoj ATP ljestvici. S obzirom na prisilnu prošlogodišnju stanku od nekoliko mjeseci, nemam opterećenje obrane bodova i sve što budem napravio može me pogurati vrlo brzo prema vrhu«, naglasio je *Marin Čilić*.

STATISTIKA

Osvajanjem desetog ATP naslova u profesionalnoj karijeri, 25-godišnju *Međugorac* je dostigao *Ivana Ljubičića* po broju turnirskih trofeja, ali i upisao svoje ime među neveliki broj tenisača s dvocifrenim brojem osvojenih profesionalnih teniskih natjecanja.

»Ne opterećujem se pretjerano statistikom, ali mi svakako puno znači što sam uspio

stići do brojke od deset osvojenih ATP turnira i što sam pet od tih naslova osvojio u Hrvatskoj (Zagreb 4 i Umag 1 op.a). Kada igram doma neka sam uvijek dodatno motiviran, a mnogo mi znači i prisustvo moje obitelji u publici, te mogućnost da tijekom ovih turnira provodim više vremena s mojim najdražima.«

JOŠ JEDAN ČILIĆ

Mlađio brat *Mile* polagano kreće u svijet profesionalnog tenisa. Tijekom tjedna u kojemu se igrao Zagreb Indoors, mlađi Čilić je zaigrao u kvalifikacijama Futuresa koji se igra u Hrvatskom teniskom centru na Zagrebačkom vele-sajmu.

»Iznimno mi je bilo drago što je *Mile* zabilježio pobjedu u prvom kolu kvalifikacija, jer ne igra toliko puno i nema baš mnogo pobjeda. Nadam se da ćemo u budućnosti imati priliku na nekom turniru zaigrati skupa u igri parova, ali mislim kako on još nije spreman pa bi mi bilo glupo tražiti pozivnicu. Ima vremena i sigurno će u budućnosti braća Čilić zaigrati skupa«, konstatirao je na koncu razgovora *Marin Čilić*.

Sljedeći turnir: Rotterdam

Nakon Zagreba ATP kalendar vodi *Marina Čilića* put Rotterdama gdje će nastupiti na turniru iz serije 500.

POGLED S TRIBINA

Proljeće

Iako je još zima, vremenske prilike već uveliko pružaju proljetni dojam. A proljeće je stiglo i na nogometne terene 1. HNL, jer je susretima 22. kola nastavljeno prvenstvo najboljih hrvatskih nogometnih klubova. I odmah je varljivo preuranjeno proljeće pokazalo svoje lice. Višednevna dosadna kiša na Kvarneru odgodila je jedan od većih domaćih derbija, pa je izostao duel Rijeke i Dinama, jedinih jesenskih hrvatskih predstavnika u Europi.

No, na drugoj strani Jadrana, u Splitu nije izostao lokalni derbi Splita i Hajduka, odigran u Parku skojevaca. Domaćin



je vodio sve do samoga kraja, no onda je mladi Mario Pašalić s dva pogotka preokrenuo rezultata u pobjedu bilih i praktično pokazao zbog čega ga je nedavno kupio veliki Chelsea. I ostavio na polugodišnjoj pozajmici u matičnom klubu, da još više brusi svoj veliki talent.

Prodajom još jednog talentiranog nogometaša iz svoje nogometne škole (jedne od najboljih u Europi), Hajduk je engleskim milijunima zakrpao brojne rupe i mirnije može dočekati pristižuće proljeće.

Po mnogima najljepše godišnje doba neće biti baš tako lijepo, kako se trenutačno čini, Hrvatskom dragovoljcu i Osijeku, koji se nalaze na dnu prvoligaške ljestvice. Dragovoljci su kratki za 8, a Osječani za 6 bodova do sigurne zone i u predstojećim mjesecima očekuje ih velika borba za svaki bod i nadu kako će i sljedeće proljeće dočekati u društvu najboljih hrvatskih momčadi.

Vratimo se, još jednom, na vrh 1. HNL uz konstataciju kako je vrlo vjerojatno i ovo prvenstvo već praktično riješeno, iako ima još dosta ligaških kola. Dinamo je ipak objektivno najjača hrvatska momčad i najbogatiji hrvatski klub s najdužom klupom i najboljim izborom igrača koji konkuriraju za prvi sastav. Uz novu brazilsku akviziciju Cleytona i pulskog vratara Ježinu, te nekoliko već provjerenih internacionalaca i nekolicinu bivših i potencijalnih reprezentativaca, ostali konkurenti nemaju mogućnost pratiti ritam pobjeda koje namjeću modri.

Ali, tko zna? Proljeće može biti i varljivo...

D. P.

KOŠARKA

Cedevita i Cibona sve bliži Final fouru

Dva najbolja hrvatska kluba, Cedevita i Cibona, čvrsto drže drugo, odnosno četvrto mjesto na tablici ABA lige i uspiju li rezultatski izdržati, osigurat će nastup na završnom turniru četvero najboljih. U sljedećem, 20. kolu Cedevita dočekuje prvoplasiranu Crvenu zvezdu, Cibona gostuje kod Mega Vizure, a Zadrani igraju protiv Igokee.



TENIS

Čilić pobjednik Zagreb Indoorsa

Sigurnom igrom i pobjedom protiv Nijemca Tommyja Haasa (6-3, 6-4) u finalu 9. izdanja ATP Zagreb Indoorsa, najbolji hrvatski tenisač današnjice Marin Čilić je četvrti puta podigao pobjednički pokal. Mladi hrvatski par Draganja/Pavić uspio se plasirati u polufinale i dokazati kako finale na turniru u Chennaiu nije bilo slučajnost.

ZIMSKA OLIMPIJADA

Kostelić u lovu na medalju

Danas, u petak 14. veljače, najbolji hrvatski skijaš svih vremena Ilica Kostelić pokušat će osvojiti još jednu olimpijsku medalju nastupajući u utrkama superkombinacije (spust i slalom). Iako mu ove sezone baš ne ide u utrkama Svjetskog kupa, Olimpijske igre su ipak nešto drugo, a Ilica je uvijek posebno inspiriran kada skija pod okriljem olimpijskih krugova.

**NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS**

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem salaš i 2 jutra zemlje kod željezničke stanice Ljutovo, Mažuranićeva 21. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno TIP 500, TIP 400 meko i oštro od 1, 5, 25 kg. Tel.: 024562-415 ili 064 2779948.

Mijenjam 2 jutra zemlje i salaš u Ljutovu za garsonjeru u Subotici. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno T-500 krušno, T-400, čisto i T-400 oštro. Po narudžbi pečem domaći kruh. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem bojler 10 litara, aspirator i električnu biciklu malu. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem kuću-vikendicu na obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Prodajem kuću u Gornjem Tavankutu, 120 m², sendvič zid, etažno grijanje s okućnicom. Tel.: 061 1478823.

Prodajem noviju kuću iza Dudove šume, trosobnu s dvorištem, dodatnim prostorijama i garažom. Cijena po dogovoru. Tel.: 064 2525946

Prodajem zemlju 5,62 ha od 2 parcele (cca

10 jutara), Šupljak (ko Palić), 3 km iza stare škole, proizvedetak senčanske ljetnje ceste, uz kanal. Cijena: 63.000 eura. Tel.: 061 2724822 i 063 1648043.

Izdajem opremljen stan veličine 25 m četvornih sa zasebnim ulazom. Ulica Branka Pešića 41, Zemun. Dogovor na broj telefona 011 3077036 ili 011 2104257.

Odmor u Vrbovskoj, otok Hvar, povoljno. Tel.: 063 7139337.

Prodajem 3 motike placa (2 km udaljen) iza Crvenog sela, blizu somborske ceste (10.000 eura) Tel.: 024 532570.

Prodajem starinsku spavaću sobu »čistu sobu«, stol, stolice, razna bunjevačka ruha: sefire, sukna, pregače, marama, ponjave, čaršave, muške čakšire, čizme (br. 43) i sl. Tel.: 024 528682.

Prodajem traktorsku prskalicu RAV 440 eura, zob, starinska klupa, dolaf, ormani. Tel.: 024 532570.

Prodajem dvorišni stan 43 m² u Petrovaradinu. Tel.: 060 5450440.

Prodajem štrikači stroj stolni »Empisal«, skoro nov. Tel.: 5742-136 Odžaci.

Povoljno izdajem manje skladište, podrum i tavanski prostor, veliko dvorište pogodno za parkiranje kombija, kamiona i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u subotici. Tel.: 064 9640745.

Prodaje se nov el. štednjak sa ravnom pločom, orahovo stablo, 2 felne s čeličnim prstenovima za kamionsku prikolicu. Tel.: 024 532570.

Naprodaj moderna ekskluzivna prelijepa italijanska vjenčanica, tepih i staze. 024 528682.

Prodajem metalni kavez za gajenje pilića s hranilicama. Tel.: 024 453-5319.

Prodajem klasični kauč sa naslonom u dobrom stanju ručne izrade, tapacirain. Tel.: 024 453-5319.

Izrađujem hrastove čamce, nekoliko tipova, od 3 do 6 metara dužine. Prijevoz po dogovoru. »Novogodišnja akcija« - vesla – bijeli barski jasen. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064 3467056. www.okrugic-camci.co.rs

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Prodaje se garaža u sklopu stambene zgrade na Radijalcu, A. M. Tita 26/b s priključkom na grijanje, vodu i struju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem zob, deblo oraha i kruške, muške čakšire i kožne čizme, rojtoš i plišane marama, stol na razvlačenje sa stolicama. Tel.: 024 532-570.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi« VAŽI DO 21.2.2014.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo



Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić (zsaric@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
(dbpalkovic@hrvatskarijec.rs)
Slavica Mamužić (novinarka) (smamuzic@hrvatskarijec.rs)
Dražen Prčić (sport i zabava) (dprcic@hrvatskarijec.rs)
Željka Vukov (društvo) (zvukov@hrvatskarijec.rs)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: IMENDAN I ROĐENDAN

Trostruko slavlje



Marina Kovačić (40), rođena Kujundžić, proteklog je vikenda imala puno događanja. Ona ne samo što na Marin obilježava imendan, već joj i rođendan pada 2. veljače!

Ipak, ovaj je put slavlje bilo sasvim osobito, jer ju je suprug iznenadio na potpuno poseban i neuobičajen način. Naime, *Dejan Kovačić* (40) je elektroinženjer, stručnjak za automatiku i ima ugovor s kompanijom koja ga šalje na teren diljem svijeta. Ova se obitelj, pritisnuta krizom i neposlenošću, odlučila na težak korak – veći su dio godine razdvojeni. Zapravo su skupa tijekom godišnjih odmora i nekih blagdana. Već preko 5 godina na taj način vode borbu za svoju egzistenciju i potomstvo. Za razliku od nekih obitelji koje su trbuhom za kruhom otišle iz bačke ravnice, Marina i Dejan Kovačić se nisu predali, ovo je samo privremeno stanje dok se situacija ne popravi.

Marina je pak poznata kao radijska novinarka hrvatskog uredništva Radio Subotice. Vedra i nasmijana, uvijek je radoznala za ljude oko sebe, nesebično i uporno gajeći optimizam kako u obitelji, tako i među prijateljima te

na poslu.

Poziv Hrvatske riječi ju je iznenadio, ali i obradovao, mada je još na rođiljskom dopustu. Za nekoliko mjeseci trebala bi se vratiti na posao, a imajući u vidu neizvjesnost s općinskim medijima, teško je biti optimist.

Ipak, Marina posve daje sebe svojoj djeci: Marko uskoro puni 6 godina, Mirna ima 4, a Matko će uskoro biti 2 godine. O slavlju kaže:

»Imendan i rođendan sam proslavila u krugu obitelji. Ona je za mene najvažnija! Uz ukusnu torticu i puno svjećica, te slatku čestitku dječice, obilježili smo našu malu svečanost. No, ovaj je put slavlje bilo iznimno, i suprug je bio ovdje! Iznenada je došao jer su u Kairu nemiri, talijansko je veleposlanstvo preporučilo strancima da ne ostaju u Egiptu, doma je stigao u četvrtak. To je najveći dar za mene! Meni je ovo još jedan dokaz Božje providnosti, jer stvari se događaju kako i ne očekujemo, ali dobro za nas. Mi smo skupa, a razdvojeni, tako da je moje dvostruko slavlje zapravo ove godine bilo još veće«, otriva Marina našim čitateljima.

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA Šargaripa Na nosu



Piše: Branko Ivković

Faljnjs čeljadi moja, jevo sidimo ja i moj komšo Periša ode na pripeki kod velikog pendžera u ambetušu i gledimo napolje na sad već fajin smanjkanu hrpu sniga u kraj Ivković šora, pa će ti Periša mudro. »Vidiš Braniša moj kako je bilo u onaj prešnji petak ode na izlazu iz našeg šora, nismo mogli ni traktorima izbit na Bajmački put, a sad kako se skroz otopljava«.

A šta si mi sad izmudrovo očin, bolje pij jel koliko vidim da ti zato usta najbolje služidu, ta dabome da se topi, dao bog da je pao pa dabome da će ga on i odnet, mi uvik samo mudrujemo i vračamo, a di ćeš protiv božije volje. Ta vidiš valjda da su se ljudi baš mučili fajin da se svit oslobodi, jeto i ovi veliki ljudi iz vlade su išli oslobađat čeljad, a ti se uzjogunijo kugod da nam prazna boca. Ta nisam se ja zato uzjogunijo neg kako kod nas nisu oturali snig s druma, tri dana nisam mogo otić u varoš, a bome neboj se da se oni nisu ohasnili sotim što su tamo bili, ta slikanje po novinama te vaka reklama, a ti si kandar smetnijo s pante da će idućeg miseca početkom korizme bit vokšovanje? Dabome da nisam zaboravijo al' si me sad ti uspanto, pa nije valjda pao snig zato što će bit vokšovanje, a jee, ta misliš da ovi naši čelniki možedu naručit i kako će bit vrime, ta idi Braniša to ti ne virujem. Možedu da šta neg možedu, samo okrinidu crveni telefon i kažedu, ded vamo na nas jedan snig od dva metera na Ivković šor... ta idi čovče nemoj se blendavit, sad si me stvarno rasrdijo, kako bi mogli

očin, neg' drugo je tu u pitanju kako ja kontam, kad idedu izbori ondak se rastrčedu i sve iskoristidu za riklamu, a kad nema izbiranja onda zaboravidu svit, ta da sikire padaju neće se niko javit, ja ti velim Pere moj da počnu tekunice pasit žito, svi politikuni čedu se rastrčat po njivama vaćat tekunice, kodbajage da oni činidu dobro seljaku, a kad je liti led jal suša ondak se pravidu Toše pa ko neznadu da nama neće rodit ni dug da vratimo, e moj Periša još ti nika ko da skontaš otkaleg vitar duše i zašto sneško nema nos neg šargaripu, neg manimo se sad divana, već ajmo vidit zašto je naš Joso siroma strčo u kanal niki dan kad je išo iz sela, cigurno je bijo velik snig na njegovoj ćupriji priko dola onog što su ga raskopali, a nikad nisu platili gazdama za zemlju. Moj Pere siroma nikako da skonta divan, a i ja sam našo sad mudrovat, malo mi ga bilo i žao pa idem donet još jednu bocu kevedinke, kad sam je spuštijo nastal, on sini jo kugod lampaš broj dvanajst i veli »E sad divaniš pametan divan komšo, a da ti kažem vako, više med nama nikaki divan od politike nesmi bit, ja se oma idem zavitovat u našu lipu crkvu da ako se 'upolitikujemo' ja i ti neću više se s tobom družit, obolit ću na živce čovče«. E i ja se stim slažem, samo nemoj se stakim zavitom pojavit prid župnika mislit će deran da si pofalijo, neg ded ti popi do kraja da ti nalijem još jednu, to ti je lik za živce, pa idemo kod Josine. Ajd zbogom čeljadi.

14. veljače 2014.

Sve sami špormajstori

Bać-Iva ko da je pofantaziro. Više put, ko i niko veće, na prelo jim dođu kum Tuna i njegova. Ona oma ošla kod bać-Ivine zastal, pa razvrzla ekleraje. Nje dvi se vada ni ne znu divanit od ničega pametnijega, neg samo od mustri za ekleraje i od dice. Kum Tuna se oma natofričijo nuz bać-Ivu prid televiziju. Još jim samo fali pokojni dada, da jim rastolmači kako su to sad izbiranje iskali vi što vladu, kad bi se u cilomu svitu vazdan izbirali ni što bi vladali misto vi što vladu. E, za dram jim se i to rastolmačilo. Na televizije obnarodovali koliko će se vaj put na izbiranje potrošit državni novaca, pa ispada da će to bit skoro polak manje neg pri dvi godine. »Eto, kume viš da se ne mora razbacivat ko ka su gazdovali tvoji? Eto, onda nam izbiranje koštalo dvi ipo milijarde, a saće samo milijardu ipo.« – veze kum Tuna i svaj blažen gleda u televiziju, jel se taman zadesilo da divani njegov. »A nikako ne razumim koji će očin sad i ušparat, ka će vrime za izbiranje bit istom za dvi godine? Ja bi prija reko da će milijardu ipo bacit, a ne milijardu ušparat. Ko da se ti novci ne možu potrošit za što-goda drugo, a i nako se već unaprid znade ko će bit izbirnit!« – mrnda bać-Iva. Kum Tuna se samo zablando u televiziju i naslađiva se sonim što njegov divani. »E, kume moj, da je sad pokojni dada živ, imo bi on svašta pitat i toga tvojega. I znadeš, prvo bi opazijo koliko va država špara na svima nama. Eto, da se krenemo sapit od dice. Polak noga što su prija naobećavali za bebe, sad ukinili, pa otoga jim ostala nikaka crkavica. Nek platu dade i mame, nisu to državna dica. Za aperisat dicu što su bolesna na srcu tribu veliki novci, a svi znadu da će ji naš čovek uvijek požalit i neće dopuščat da ji Bog uzme. Tu se za dram najde kakigod glumac jel pevaljka, dojde na televiziju, lupi šakom po astalu, pa kaže – evo, skupićemo mi koliko triba, ka već neće ni što bi tribali. Taj anđelčić mora živit! I kolikogod dugo triba, televizija i novine to ponavlju dan noć, pa se uvijek nakupi koliko triba. I to brže neg da ide priko papira kod državni lužbi. Države ope malo ostane. Pa onda, gledaj samo škole. Prija nismo ni znali da se učit može i kod učitelja doma. Brog dice koje je malo težje išlo, učitelji su ostajali u škole priko vrimenta, pa jim država to platila, a dica naučila. E, danas ti je to drugače. Nema više u školama prikovremenoga, neće država plaćat zonoga ko ne može ko drugi, jel ne može kako bi njegovi tili. Zoto se učitelji dositili, jel ji niko tako naučijo, pa su škulu počeli držat doma, a to jim platu dade i matere. I ope u državne kase ostane nikaka crkavica. E, kume, vi tvoji sve sami špormajstori.« – veli bać-Iva, otrne televiziju i donese karte.



Piše: Ivan Andrašić

Matoš:

Postati čovjek je ljepše nego postati kralj.

Aristotel:

Nemoguće je sve dokazati.

Lennon:

Život je ono što ti se događa dok ti praviš planove za život.



Jednu mrvu molim

Fran Mihaljević

Koje godine i gdje se rodio hrvatski liječnik Fran Miha-ljević?

Gdje je stekao medicinsku akademsku naobrazbu?

U kojoj bolnici je proveo gotovo cijeli svoj radni vijek?

Koje godine je izabran za redovitog profesora na Me-dicinskom fakultetu u Zagrebu?

U kojoj medicinskoj oblasti je dao najviše doprinosa?

Po čemu će ostati zauvijek upamćen u hrvatskoj povi-jesti medicine?

Koje godine i gdje je umro Fran Mihaljević?

Umro je 19. kolovoza 1975. godine u Zagrebu.
Kao otac moderne infektologije u Hrvatskoj.

Infektologiji i kliničkoj medicini.

Godine 1954.

U klinici za zarazne bolesti u Zagrebu.

U Zagrebu i Beču.

Rodio se 7. siječnja 1900. godine u Pulj.

Kaže mali Perica svom prijatelju Ivici:

– Jučer nam se pokvario internet pa sam malo sjedio s obitelji. Fini neki ljudi...

Došao Perica na ispit. Izvukao pitanja, prvo ne zna, drugo još manje, a za treće je prvi puta čuo.

Profesor mu bijesno upiše u indeks – majmun!

Na to će Perica:

– Professore, pa tu je samo vaš potpis. A gdje je ocje-na?

Lijepa lica dobre književnosti!
Nove knjige u nakladi NIU „Hrvatska riječ“.

Knjige se mogu nabaviti u NIU "Hrvatska riječ" po sljedećim cijenama:



U kompletu 4 knjige - 1.200,00 dinara

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**



ЈКП "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs



ČARI DUNAVSKIH PRIJESTONICA ZA 8. OŽUJKA



JP SUBOTICA-TRANS

TELEFON: +381 24/555-466, FAX 555-548,
ta.sutrans@gmail.com www.sutrans.rs

Cijena aranžmana: 125 eura
za djecu do 12 godina 20% popusta



Aranžman obuhvaća:

- prijevoz turističkim autobusom-klima, audio-video, Euro 5
- plovidba brodom na relaciji Bratislava — Beč (u jednom smjeru)
- smještaj u hotelu Medium **** u Bratislavi na bazi 2 noćenja s doručkom
- pratilac grupe;
- dodatno putničko osiguranje prtljaga

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE



JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA



HRCKOV maskenbal 2014



XI Hrckov maskenbal,
bit će održan u subotu, 15. veljače,
u dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici.
Početak je u 11 sati.

Veselimo se Vašem dolasku!

Hrvatska riječ